

KNJIŽNICA
EDVARDA KARDELJA
CELJE

glasilo
rudarsko
elektroenergetskega
kombinata
zasavje

Celje - skladišče

D-Per

539/1979

1119790844,6

OSREDNJA KNJ. CELJE

Julij 1979

leto XV

COBISS o

št. 6

srečno

OB PRAZNIKU SLOVENSКИH
RUDARJEV — 3. JULIJU,
ČESTITAMO VSEM
RUDARJEM IN DRUGIM
DELAVCEM VSEH TOZD
IN DELOVNIH SKUPNOSTI
VSEH ŠTIRIH DELOVNIH
ORGANIZACIJ ZDRUŽENIH
V SOZD RUDARSKO
ELEKTROENERGETSKI
KOMBINAT ZASAVJE!

ČESTITKE VELJAJO
TUDI VSEM DELAVCEM —
UDELEŽENCEM NOB,
OB DNEVU BORCA —
4. JULIJU IN OBČANOM
OBČINE HRASTNIK
OB NJIHOVEM OBČINSKEM
PRAZNIKU 3. JULIJU!

* * *

Samoupravni in poslovodni
organi ter družbenopolitične
organizacije
SOZD REK Zasavje

Slavko Pengov: Detajl freske v avli VTOZD Montanistika Uni-
verze Edvarda Kardelja v Ljubljani.

Ob Dnevu rudarjev!

Dan rudarjev, 3. julija, je praznik najborbenejšega dela slovenskega proletariata. Na ta dan se je leta 1934, kot že tolikokrat prej, spet pognal rudar v boj s kapitalistom za najosnovnejše delavčeve pravice, za delo in kruh.

Za razliko od prejšnjih je bila ta velika gladovna stavka dobro organizirana in vodena, saj se je na čelo postavila udarna pest delavstva — komunistična partija.

Letos praznujemo ta praznik še bolj svečano, saj ga praznujemo v znamenju pomembnih obletic partije, sindikatov in komunistične mladine. Revolucionarni boji so neločljivo vtakani v prehojeno pot teh organizacij, zato danes ponosno slavimo skupaj ta naš praznik in slavne mejnike partije, sindikata in SKOJ.

Prehojena revolucionarna pot revirskega delavca-rudarja je mučna in težka v razdobju, ko se prične zavedati svojih pravic ter zagrizeno neuklonljiva, ko prične spoznavati, da samo borba razreši njegov položaj. Vseskozi pa je bil ponosen in zagnan, zavedajoč se zgodovinskega poslanstva, da prevzame oblast ter s tem odgovornost za razvoj svobodnega delavca-ustvarjalca nove dobe, novih spoznanj.

Zato je 3. julij tudi pregled opravljenega dela. V revirjih smo bili vedno na konici dogajanj, pa najsibo to spopad z orjuno, kapitalisti, okupatorji pa tudi z obnovo po vojni. Vedno v prvih vrstah v spoznanju, da le tako lahko dosežemo davne sanje, svobodno delo v svobodni družbi. Prizadevanjem za ta cilj so posvečeni letošnji jubileji. Na vseh straneh in sredinah ugotavljamo, do kod smo prišli in kje so ovire, ki so nam na poti.

Naše delo je vedno prevevala ustvarjalnost, želje po doseganju nalog, želje po še boljših jutrišnjih dosežkih.

V teh prizadevanjih pa ravnorudarjem in nanje vezane dejavnosti, ni bil čas vedno naklonjen. Že nekaj časa nazaj smo bili priče stanju, ko je premog iz dneva v dan izgubljal na vrednosti in potrebnosti. Po trdih bojih za obnovitev dežele, se je začel še hujši boj, tekma s ceneno uvoženo energijo.

Le z rudarjem lastno trmo, zagrizenostjo in pridnostjo smo to preveslali, da se danes soočamo s spoznanjem družbe, da je nujno, da dobiva energija in predvsem rudar v njej osrednje mesto v gospodarskem dogajanju. Plani, ki jih sedaj pripravljamo, zagotavljajo tako zaželjeno mehanizacijo jam, nove agregate v elektrarni pa tudi ureditev stanovanjskih težav.

Postavljajo pa pred nas težko nalogo, da dvignemo letno proizvodnjo na 2.000.000 ton rovnega premoga, ki bo pogonjal ljubljanske in trboveljske termoelektrarne — topolarne.

Za ta podvig, ki pa je osnova revirske energetike, pa moramo biti notranje trdni in organizirani.

Samoupravno organiziranost smo v preteklem letu izpeljali, letos pa se borimo na vseh ravneh za čimboljšo in vsebinsko uresničitev. Proces osvobajanja dela ter polna udeležba v upravljanju s strani vsakega delavca, je nenehno dogajanje, ki ga usmerjajo vse subjektivne sile v naši družbi.

Vsak napor za boljši proizvodni uspeh in boljši dosežek stremi k cilju, — boljše življenje tistih, ki v tem sodelujemo. K temu pa pritegnemo vse, tudi tiste, ki menijo, da je dovolj se prizadevati za boljši kos kruha, ne pa tudi za boljše upravljanje nam zaupanih sredstev za delo.

Spoznajmo, da napredek vseh v naši družbi zagotavlja enakopravnost ter socialno varnost delovnega človeka in ob-

čana. Odlika vsakega samoupravljalca naj bo, da bo pogledal čez meje TOZD v ožjo in širšo družbeno skupnost.

Rudarji se zavedamo, da samo trdna zakoreninjenost v naše dogajanje ter povezanost vseh delavcev in delovnih ljudi, omogoča hitrejšo pot razvoja v še boljše življenje.

Pod vodstvom partije, na čelu katere želimo še dolgo tovariša Tita, se nam za smer in tempo ni treba bati. Porok za to je naša na bratstvu in enotnosti zgrajena socialistična samoupravna in neuvrščena Jugoslavija.

To bodo dobri temelji, da ob letošnjem praznovanju doživljamo tudi poimenovanje REKZ po pokojnem tovarišu Edvardu Kardelju. Poimenovanje po revolucionarju, katerega delo tvori temelj za naše ustvarjanje pogojev za osvoboditev dela.

S praznovanjem 3. julija se veselimo doseženih uspehov in se pripravljamo za naslednje delovne podvige, za še večji uspeh rudarjev in vseh delavcev REK Zasavje.

Srečko Klenovšek

Zahvala

Drage drugarice i drugovi, veoma cijenim vašu pažnju i toplo zahvaljujem na čestitkama povodom mog rođendana. Upućujem vam najbolje želje za dalje uspjehe u radu.

Sa srdačnim pozdravima.

Beograd, 26. maja 1979

Josip Broz Tito, s. r.

V spomin na priznanje velikemu revolucionarju

— ODSLEJ REK Edvarda Kardelja

Dne 10. februarja tega leta je umrl v Ljubljani član predsedstva SFRJ in CK ZKJ tovariš Edvard Kardelj-Krištof. Z njegovo smrtjo so izgubili narodi in narodnosti Jugoslavije, delavci in delovni ljudje, ZKJ in SFRJ, velikega sina, narodnega heroja, junaka socialističnega dela, znanstvenika in misleca. Njegovo delo je bilo tesno povezano tudi z rudarji in drugimi delavci ter občani, v revirjih, tako pred vojno, kakor tudi po vojni.

Da bi njegov spomin čim častneje ohranili med sedanjo generacijo in bodočimi generacijami, se poimenujejo po njem razne organizacije združenega dela, visokošolske in druge kulturne in prosvetne institucije, krajevne skupnosti in drugi. Pobuda za poimenovanje našega kombinata v REK Edvarda Kardelja pa je prišla z naše strani.

Koordinacija družbenopolitičnih organizacij DO Zasavski premogovniki je 23. aprila letos prosila Medobčinski svet SZDL revirskih občin, da poda svoje mnenje o tem, da bi poimenovali SOZD REK Zasavje po pokojnem revolucionarju Edvardu Kardelju. Pobudo bi na temelju ugodnega mnenja predložili v razpravo in sprejemanje pristojnim samoupravnim organom ter delavcem celotnega kombinata. Dne 7. maja pa smo prejeli s strani Medobčinskega sveta SZDL revirskih občin obvestilo, da se posebni odbor pri Republiški konferenci SZDL Slovenije strinja s predlaganim poimenovanjem.

Na tej podlagi je delavski svet SOZD REK Zasavje, na svojem 7. zasedanju v tej mandatni dobi, dne 25. maja, sprejel sklep s katerim spreje-

ma in potrjuje predlog za poimenovanje SOZD Rudarsko elektroenergetski kombinat Zasavje v SOZD Revirski kombinat Edvarda Kardelja, ali na kratko v SOZD REK Edvarda Kardelja.

Po sprejetju sklepa so delavski sveti TOZD razpisali referendum za spremembo firme sestavljene organizacije in s tem ustreznih členov statuta SOZD REKZ, samoupravnega sporazuma o združitvi delovnih organizacij v SOZD REKZ in hkrati vseh družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov, pravilnikov, poslovnikov in drugih splošnih aktov SOZD, vseh štirih delovnih organizacij, TOZD in delovnih skupnosti. Referendum je potekal v vseh temeljnih organizacijah v času okoli 20. junija. Na temelju ugotovljenih rezultatov, je delavski svet SOZD na svojem zasedanju koncem junija t.l. sprejel ugotovitveni sklep, po katerem se razglasi na osrednji proslavi dneva slovenskih rudarjev, dne 30. 6. v Hrastniku, poimenovanje SOZD REK Zasavje v SOZD REK Edvarda Kardelja.

Poimenovanje našega kombinata po pokojnem velikem revolucionarju temelji na naslednji obrazložitvi:

EDVARD KARDELJ IN DELAVSKO GIBANJE V REVIRJIH

Ko je v svetovni gospodarski krizi leta 1929 začela groziti svetu nevarnost s strani fašizma, je postalo vse bolj očitno spoznanje mnogih komunistov, da se lahko prihodnost Jugoslavije in obstoj vseh njenih narodov zagotovita samo z njihovim skupnim bojem proti sovražnikom, ob priznanju nacionalne individualnosti in

enakopravnosti vsakega naroda.

Ob grozeči fašistični nevarnosti je bilo treba združiti delavstvo in delovne ljudi v obrambo pred fašizmom, pa tudi za uspešne boje proti izkoriščanju, za delavske pravice in interese.

Iz take ocene družbenih razmer sta v tistih letih izoblikovala tovariš Tito in Kardelj novo smer v politiki komunistične partije Jugoslavije do reševanja nacionalnega vprašanja, sprožila pa tudi nove pobude za delo komunistov med množicami.

Tovariš Edvard Kardelj je skupaj z Borisom Kidričem Tonetom Tomšičem, Borisom Zihrlom, Francem Leskoškom pa tudi nekaterimi znanimi revirskimi komunisti Mihom Marinkom, Lidijo Šentjurčevu in Jožetom Marnom, predstavljal vsa leta pred vojno v Sloveniji tisto idejno in politično jedro obnovljene KPJ, ki je zvesta TITU vodila slovensko delavstvo in delovne ljudi v nove zmage.

Kot odlični poznavalec družbenih razmer in neumorni graditelj komunistične partije v Sloveniji, je tovariš Kardelj podrobno poznal vso preteklo zgodovino razrednih bojev rudarjev in delavcev. Zato je po letu 1932, ko je v Sloveniji obnavljal organizacijo in vodstvo KPJ in SKOJ, pomagal obnavljati tudi revolucionarne sile v delavskih revirjih. Osebni stiki in poznanstvo tovariša Kardelja z Mihom Marinkom, Jožetom Marnom, Lidijo Šentjurčevu in drugimi revirskimi revolucionarji, so v l. 1933 in 1934 močno vplivali na delavsko gibanje v teh krajih. Obnovljene organizacije KP in SKOJ so povedle delavstvo v nove boje. Revirji so predstavljali tedaj tisto osiromašeno delavsko središče v Sloveniji, v katerem so se v najostrejši

luči kazala vsa razredna nasprotja tedanje kapitalistične družbe. Prav pod vplivom novih idej za delo komunistov med množicami, so organizacije KP v revirjih konec junija in v začetku julija 1933 organizirale velike demonstracije delavskih žena proti izkoriščanju in socialni bedi. Naslednje leto so rudarji in delavci v dveh velikih stavkah bili ogorčen boj za delavske pravice in interese. Danes vemo, da je Edvard Kardelj kot član pokrajinskega vodstva KPJ za Slovenijo, neposredno sodeloval pri snovanju teh akcij. Pred drugo, avgustovsko stavko rudarjev leta 1934, je bil prvič v Trbovljah in na skupnem sestanku z revirskimi komunisti zasnoval načrt za izvedbo druge stavke.

Tesna povezanost tovariša Edvarda Kardelja z delavskim in komunističnim gibanjem v revirjih se je pokazala tudi pri organizaciji in izvedbi prvega, ustanovnega kongresa Komunistične partije Slovenije na Čebinah, 17. in 18. aprila 1937. Ko se je tisto leto vrnil iz SZ s Titovo nalogo, da organizira in izvede ustanovni kongres KPS, je prav revirskim komunistom poveril dolžnost, da poiščejo v teh krajih primeren kraj za kongres in pripravijo vse druge tehnične in organizacijske ukrepe za nemoten potek kongresa. Čebinski kongres z vsemi zaključki in napotki za delo slovenskih komunistov in vseh naprednih ljudi, vsebovani v znamenitem Kardeljevem manifestu, predstavljajo enega najpomembnejših dogodkov v zgodovini slovenskega naroda.

Revirski komunisti so tedaj v celoti izpolnili zaupano nalogo, še več, preko svojih delegatov so prizadevno sodelovali pri sprejemanju sklepov in stališč tega kongresa.

Jeseni leta 1937 je tovariš Edvard Kardelj znova obiskal revirje. Bil je navzoč na okrožni konferenci SKOJ za revirje, ki je bila v gozdčku v Čečah med Trbovljami in Hrastnikom. Na njej je revirske vo-

ditelje mladih seznanil z novimi nalogami v narodno obrambnih in protifašističnih gibanjih, pa tudi za delo skojevcev med delavsko mladino. Zaključki te konference so bili izredno pomembni za vse kasnejše delo komunistov in skojevcev med mladino v revirjih. To leto je tovariš Edvard Kardelj napisal dve pomembni knjižici, in sicer: KAJ MORA VEDETI DELAVEC in ZA ENOTNOST SOVENSKEGA DELAVSTVA. Obe sta bili v pomoč delavskemu gibanju v revirjih. Komunisti so jih ilegalno razširjali v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku. V obeh so bili podani napotki za utrjevanje enotnosti v delavskih vrstah, za združitev vseh sil za obrambo pred fašizmom in skupne nastope delavstva v bojih za delavske pravice in interese. Revirske komuniste sta ti dve knjižici spodbudili v nove akcije.

Leta 1937 so hrastniški rudarji preko svoje sindikalne organizacije, pod vplivom komunistov, organizirali veliko zborovanje slovenskega delavstva v Hrastniku. Potekalo je v revolucionarnem vzdušju enotnosti revirskega in slovenskega delavstva. Prav tako proslavo so komunisti preko sindikalne podružnice rudarjev organizirali avgusta 1939 tudi v Trbovljah. Posvečena je bila obletnici delovanja strokovne organizacije in 50. obletnici prve velike stavke rudarjev l. 1889. Ob tej priliki je KPS izdala posebno brošuro, v kateri je bila objavljena spomenica rudarjev trboveljskih revirjev slovenskemu delavstvu. Ta spomenica opozarja na nevarnost, ki grozi svetu od fašizma in poziva delavstvo, da strne svoje vrste v enotno silo za obrambo in zaščito delavskih pravic in interesov. Vsebina spomenice temelji na osnovah manifesta KPS. Proslave v Trbovljah se je udeležil tudi Edvard Kardelj s svojimi prijatelji.

16. in 17. junija 1939. leta, je bilo na Vrheh nad Trbovljami in Zagorjem, posvetovanje ak-

tiva vodilnih slovenskih komunistov, ki se ga je udeležil tudi tovariš TITO. Udeleženca tega posveta Miha Marinko in Viktor Avbelj, navajata v svojih spominih, da je tovariš Edvard Kardelj v uvodnem referatu na tem posvetu znova podal odlično analizo družbenopolitične situacije v svetu in doma. Zaključki tega posveta s Titovim in Kardeljevim napotilom za delo komunistov, so znova obogatili aktivnost revolucionarnih sil med rudarji in delavci revirjev. Na tem posvetu na Vrheh so bili navzoči tudi revirski delegati in voditelji KPS.

Ustvarjalno delo Edvarda Kardelja in njegov vpliv na delavsko gibanje v revirjih se je odražalo tudi v nenehnem usposabljanju vodilnih kadrov organizacije KPS v rudarskih krajih, ki so kot delegati ali člani najvišjih vodstev KPS ali OK KPS za revirje sodelovali na konferencah in zasedanjih CK KPS.

Med narodnoosvobodilno vojno in socialistično revolucijo v letih, 1941—1945 tovariš Edvard Kardelj ni imel možnosti, da bi prišel v revirje. Njegovo ustvarjalno delo pri vodenju NOV v boju proti fašističnim okupatorjem in domačim izdajalcem v okviru KPJ pod Titovim vodstvom, pa je bilo živo prisotno v bojih partizanov in aktivistov OF slovenskega naroda v rudarskih krajih vsa leta borbe. Po vojni je Edvard Kardelj večkrat obiskal naše rudarske kraje. Prihajal je sem skupaj s svojimi dolgoletnimi sodelavci iz revirjev Mihom Marinkom, Lidijo Šentjurčevco, Sergejem Kraigherjem in drugimi komunisti, ali pa s svojo ženo Pepco, predvojno komunistko in revolucionarko, udeleženko ustanovnega kongresa KPS na Čebinah. Z Mihom Marinkom si je ogledal dela pri gradnji novega Delavskega doma v Trbovljah in gradnjo podprl. Bil je navzoč na raznih slavnostih v nekaterih delovnih organizacijah v

Zagorju in Trbovljah. S prijatelji je obiskoval tudi naše planinske postojanke na Vrheh, Partizanskem vrhu, Čemšeniški planini, Mrzlici in na Gorah. Njegova simpatija in navezanost na delavsko gibanje v teh krajih, na prijateljske in tovariške vezi z revirskimi komunisti, se je v letih obnove in izgradnje nenehno obnavljala. Tovariš Kardelj je bil skupaj z drugimi slovenskimi in jugoslovanskimi predstavniki ZKJ in ZKS navzoč na revirski proslavi 50. obletnice zloma ORJUNE v Trbovljah, 1. junija 1974. Zadnjič je obiskal revirske kraje 17. aprila leta 1977, kot organizator in udeleženec ustanovnega kongresa KPS na proslavi 40. obletnice tega dogodka na Čebinah.

Za dolgoletno sodelovanje in pomoč v delavskem in komunističnem gibanju v revirjih je bil 23. 1. 1970 proglašen za častnega občana občine Trbovlje, istega leta pa tudi za častnega občana občin Hrastnik in Zagorje.

S poimenovanjem SOZD Rudarsko elektroenergetskega kombinata Zasavje v SOZD Revirski energetskega kombinata Edvarda Kardelja, bo v zgodovini delavskega gibanja rudarjev in delavcev preteklih, sedanjih in bodočih generacij trajno ovekovečeno ime velikega ustvarjalca, nepozabnega marksističnega teoretika in praktika,

dolgoletnega sodelavca tovariša Tita in tvorca samoupravnega socializma, ki je svoje bogato in ustvarjalno življenje posvetil zmagi delavskega razreda,

socializmu, svobodi, demokratičnim socialističnim družbenim odnosom med ljudmi in napredku človeštva v 20. stoletju.

Program proslave Dneva rudarjev 1979

Po sklepu pristojnih samoupravnih organov bomo letos praznovali v REKZ dan slovenskih rudarjev v Hrastniku. Osrednja proslava bo v soboto, 30. junija na prostem, pred domom predvojaške vzgoje na »Stircu«, nad Kolonijo v Hrastniku.

Okvirni program osrednje proslave obsega naslednje točke:

— do 10. ure se zberejo udeleženci proslave pred upravnim poslopjem premogovnikov Hrastnik, zaradi skupnega odhoda na proslavo;

— od 9,45 do 10,15 promenade koncert Rudarske godbe Hrastnik, pred upravnim poslopjem v Hrastniku;

— ob 10,15 uri odhod vseh udeležencev proslave v povoriki skozi Kolonijo do mesta pro-

slave, na čelu z godbo in praporji;

— ob 10,30 uri pričetek osrednje proslave pred domom predvojaške vzgoje. Proslava obsega naslednje točke:

— uvodne fanfare — Rudarska godba

— pozdrav prazniku — uvodna recitacija

— Internacionala — Godba in pevski zbor

— uvodni pozdrav in nagovor — Niko Obrčkal, predsednik delavskega sveta DO ZPT

— poklonitev spominu smrtno ponesrečenih in padlih rudarjev ter položitev venca — Godba zaigra krajšo žalostinko

— slavnostni govor Draga Petroviča predsednika republiškega komiteja za energetiko in člana IS skupščine SRS

— Anton Jobst: Mi kopljemo — MPZ Slavček

— objava priznanj in nagrad novatorjem — Jani Artnak

— objava priznanj članom reševalnih mošttev — Emil Kohne

— Jože Skrinar: Zajokala je dolina — MPZ Slavček

— Recitacija odlomka iz knjige Vinka Trinkausa: Velika stavka — Dramska sekcija Svobode I Hrastnik

— objava jubilejnih nagrad — Alojz Hočevnar

— Slavko Mihelčič: Pesem mladinskih delovnih brigad — MPZ Slavček, recitator in Rudarska godba

— objava in podelitev športnih trofej ekipam za dosežene uspehe — Miloš Vengust

— objava in podelitev priznanj najboljšim rudarskim gasilskim ekipam

— objava rezultata natečaja in podelitev nagrad za najboljše mladinske prispevke na rudarsko tematiko — Janez Oberžan

— pozdrav učencev iz Hrastnika

— Kolo druga Tita — MPZ in Rudarska godba

— Mi smo vojska Titova — basist Ladko Korošec in Rudarska godba

— objava in podelitev zlatih in srebrnih plaket SOZD REKZ — Jože Žitnik, Ludvik Zalokar

— Tovariš Tito — MPZ Slavček, Rudarska godba, Mladinski pevski zbor

— razglasitev poimenovanja REK Zasavje v REK Edvarda Kardelja — Jože Žitnik

— pozdravna brzojavka tovarišu Titu

— Jugoslavija — Rudarska godba in pevci

— zaključna beseda — Niko Obrčkal

— Naša zemlja — Rudarska godba in pevci

Po končanem delu proslave bodo pooblaščen predstavniki vseh TOZD in DS podelili članom kolektiva jubilejne nagrade, priznanja reševalcem in inovatorjem, na posebej označenih mestih v okolici doma predvojaške vzgoje. Sledilo bo tovariško srečanje članov kolektiva in gostov. Na srečanju bo sodeloval zabavni ansambel Obzorje iz Hrastnika.

Pri izvajanju kulturnega dela programa bodo sodelovali: Rudarska godba Hrastnik pod vodstvom Frana Grebenška, Mladinski pevski zbor Hrastnik pod vodstvom Milene Slokan, Mešani pevski zbor Slavček pod vodstvom Jožeta Skrinarja, Dramska sekcija Svobode I iz Hrastnika v režiji Janka Komlanca in basist Ladko Korošec iz Ljubljane.

Scenarij in režijo kulturnega dela programa ima na skrbi

Jože Skrinar, organizacijo pa posebni odbor za pripravo in izvedbo proslave ob dnevu rudarjev, s sodelovanjem predstavnikov TOZD, DS in družbenopolitičnih organizacij. Tehnični del organizacije ima na skrbi splošni sektor DS ASO, pripravo prostora za proslavo pa TOZD in DS DO ZPT s področja Hrastnika.

Udeležence iz Trbovelj in Zagorja bodo vozili v Hrastnik in nazaj posebej naročeni avtobusi. Proslave se bodo tudi letos udeležili številni gostje iz republike in revirjev. Za tovariško srečanje bo vsak udeleženec proslave prejel pred proslavo nakazilo za malico.

Vabimo vse člane kolektivov vseh TOZD in DS, njihove svojce in druge občane, da se v čimvečjem številu udeležijo letošnje proslave dneva rudarjev pri REK Zasavje.

Se ito!

Istega dne od 8. pa do 10. ure bodo tekmovali na stadionu v Hrastniku rudarske gasilske ekipe. Pomerile se bodo na svojem 10. srečanju v raznih gasilskih veččinah.

Vabimo vas, da si ogledate to tekmovanje.

RUDARSKA HIMNA

1.) Stan ru-darski bo-di nam po-zdrav-ljen stan ru-dar-ski to je na-su
slast. V zno-ju vro-čem in brez sonč-ne lu-či de-lat svo-ji do-mo-vi-ni
ču-ca-ast. 1. 2. 3.) Čez go-re in do-li-ne isem si-no-vom krep-ko
ro-ko v po-zdrav jim daj. Naj ži-vi nam naj ži-vi nam naj ži-vi nam naj ži-vi
nam ru-dar-ski stan!

Pozdravljen praznik

Pozdravljen praznik!

Slavimo te v veselju, radosti,
čeprav spominjaš nas na težke dni,
ko smo brezpravni, v suženjstvu in lakoti
trpeli in borili se, umirali,
a srčno si želeli dan,
ko bo naš boj izbojevan.

Ta dan je tu, svoboden, nov,
drugačen je naš slednji rov.
Rudarjev raste novi rod,
sam izbojeval je novo pot,
sam piše novo zgodovino
za knape, narod, domovino.

Pozdravljen praznik,
pozdravljeni rudarji vsi!
Naš praznik naj živi
v ponosne nove dni!

Jože Skrinar

Rebalans letnega programa izkoriščanja premoga za leto 1979

Proizvodni plan za leto 1979 je predvideval 1.400.000 ton kotlovnega in komercialnega premoga v 264 rednih delovnih dneh. Zaradi pomanjkanja predvsem komercialnega premoga v letošnji ostri zimi, smo obratovali v prostih sobotah januarja in februarja, maja meseca pa solidarnostno, kot pomoč Črni gori. V prostih sobotah (5 1/3 sobot) smo proizvedli 28.300 ton, ali 5309 ton sobota. Tako je v prvih petih mesecih znašala proizvodnja premoga 594.700 ton. S pripravo odkopnega delovišča v Terezija II. polju na k. 170 v jami Ojstro, dne 10. 5. 1979, so bili podani vsi pogoji, ne samo za doseganje planirane proizvodnje, temveč tudi za preseganje v prihodnjih mesecih posebno še, ker je bilo to odkopno delovišče mehanizirano s kompleksno mehanizacijo (SHP Marrel-Hydro in odkopni stroj Ravageuse). Zadane planske naloge pa je porušil katastrofal-

ni vdor vode in mokrega materiala dne 24. 5. 1979 in zapolnil 150 m glavne progē, 300 m oskrbovalne proge ter v celoti odkopno delovišče. Nastala škoda je naslednja:

	din
— škoda na opremi	31,533.850
— izpad proizvodnje	33,000.000
— sanacija - čiščenje jamskih prostorov	6,184.240
Skupaj:	70,718.090

Sanacijski program, ki je bil izdelan, predvideva obratovanje odkopnega delovišča šele v mesecu oktobru. To pa pomeni izpad proizvodnje za to obdobje 55.000 ton. Z vdorom vode in mokrega materiala, so se proizvodne kapacitete jame Ojstro občutno zmanjšale. Dok-

Vdor blata v Jami Ojstro

S pričetkom odkopavanja skrajnega jugo in severozapadnega dela slojišča jame Ojstro (po novi razmejitvi), polja Terezija II in Javor sloja, smo se odmaknili nevarnostim čestih vdorov tekočega blata, ki so ogrožali v letih 1970 do 1972 zaposlene in odkopavanje samo, domala v vsem predelu Zapadnega polja, vključno s poljem Lopata. Situacije teh nevarnih vdorov so nakažovale vzroke v fizikalnih lastnostih hribin, opušenih v starih delih in v vodopropustnih krovnih plasteh, ki so porušene prav do površine.

Po teh zaključkih smo v Javor sloju lahko izključili možnost nevarnih vdorov blata, ker so z odkopavanjem pričeli pod samo, še ne porušeno krovino, izkušnje pri odkopavanju polja Terezija II. na koti 180 so pa pokazale, da v starih delih ni pogojev za nastajanje akumulacij tekočih mas, saj pri odkopavanju te etaže v celotni višini 10 m niti pri predvrtavanju, niti pri čistem odvzemu nadkopnega premoga do starih del nismo opazili teh primerov. Dva izvira gostega blata na čelo v severo-vzhodnem predelu etaže sta bila predmet posebne študije (Aneks VII.), ki jo po načinu izriva in geoloških okoliščinah (v stropu talnina) opredelila ta vdor kot specifičen, vzročno nevezan z nastanki akumulacij tekočih mas v starem delu in v pogledu varnosti pred pravočasnim umikom zaposlenih nenevaren.

Vsa ta izkustva so bila upoštevana pri načrtovanju odkopavanja naslednje etaže polja Terezija II. na koti 170, kjer smo pričeli z odkopavanjem letos koncem aprila.

Po približno 8-metrskem napredovanju čela do vzhodne meje, ki je na tej etaži pomaknjena za 10 m proti vzhodu (napram gornji etaži K. 180), je dne 24. maja ob 20.

ler to odkopno delovišče ne bo sanirano, je možno odkopavanje le v Terezija II. polju na k. 180, kjer pa je vgrajeno le klasično podporje (trenjske stojke in jeklene stropnice). Normalno odkopavanje otežkoča jalovinski vložek odkopnega delovišča in dotoki vode.

Drugo, krajše čelo (dolžine le 20 m) je v Javor sloju na k. 160. Tudi tu je vgrajeno le klasično podporje. Zaradi močne tektonike je odkopavanje zelo ovirano (razdrobljen premog). Tako v jami Ojstro nimamo nobenega odkopnega delovišča s kompleksno mehanizacijo.

V drugih jamah pa še ni pogojev, za povečanje odkopnih kapacitet.

Iz omenjenih razlogov je bilo potrebno izdelati rebalans letnega programa izkoriščanja premoga za l. 1979. Pri rebalansu plana smo proizvodnjo premoga, doseženo v prvih petih mesecih po posameznih proizvodnih TOZD upoštevali kot plan. Za obdobje štirih mesecev (sanacija odkopnega delovišča) t.j. od junija do vključno septembra, planiramo za jamo Ojstro le 400 t/dan. Rebalans plana je naslednji:

TOZD	Prvotni plan	Rebalans plana	Razlika
Pr. Hrastnik	240.000	258.000	+ 4.000
Pr. Ojstro	280.000	198.000	— 82.000
Pr. Trbovlje	571.000	571.000	— —
Pr. Kisovec	86.000	89.000	+ 3.000
Pr. Kotredež	165.000	165.000	— —
RŠC	44.000	44.000	— —
ZPT	1.400.000	1.325.000	— 75.000

Iz tabele je razvidno, da je za premogovnik Ojstro zmanjšan plan za 82.000 ton, za ZPT pa 75.000 ton. Povečan plan proizvodnje premoga je le za premogovnik Hrastnik in Kisovec, in sicer skupno 7.000 ton. Tako rebalansirani plan proizvodnje predstavlja varianto I. Varianta II. vključuje poleg proizvodnje v 264 rednih dneh še proizvodnjo v prostih sobotah.

V januarju, februarju in maju smo do zdaj obratovali v 5 1/3 prostih sobotah (skupaj 28.300 ton). Od avgusta dalje bo še 13 obratovalnih sobot, skupaj torej 18 1/3. Planirana proizvodnja po posameznih proizvodnih TOZD je naslednja:

TOZD	Skupaj ton	(ton/sobota)
P. Hr.	16.912	923
P. Oj.	14.669	800
P. Tr.	36.365	1.984
P. Kis.	5.900	322
P. Kot.	9.810	535
RŠC	3.244	177
ZPT	86.900	4.741

S proizvodnjo premoga v prostih sobotah se plan poveča od 1.325.000 ton na 1.411.900 ton.

S skupnimi močmi bomo navedene planske naloge lahko dosegli.

Alojz Pavčnik

uri po kratkotrajni manifestaciji hribinskega pritiska v območju čela pri odvozni proggi, prišlo do izriva blata.

V kratkem času, par minut, je blato napolnilo vse čelo do 10 m pred križiščem z lesno proggo in v odvožno proggo prodrlo v dolžini približno 40 m. Skozi vdornino ni pritekala voda.

Vsi zaposleni so se ob upoštevanju izkušenj in navodil pravočasno umaknili po obeh progah.

Naslednji dan je skozi vdornino pri dostavni in odvozni proggi prodrla tudi kalna voda, ki je (po meritvah) dotekala v količ. ca. 1200 l/min. 28. in 29. se je dotok močno povečal pri čemer je bil zaplavljen še ostali del čela na severu in blato izrinjeno oziroma nanošeno v dostavno proggo v dolžini 300, v odvozni proggi pa 150 m.

O vzrokih vdorov blata v jamske prostore, ki se sedaj pojavljajo drugotno po načinu vdora in kakovosti vdornine v polju Terezije II., je nemogoče podati kakršenkoli celoten zaključek, ker nimamo podatkov o vseh vplivih, predvsem pa stanju starih del ter krovnih plasti, ki se je v desetletjih odkopavnaja jame Ojstro zaradi rušenja bistveno spremenilo.

V presojo lahko vključimo le nekaj rezultatov analiz na podlagi katerih bi mogli sklepati naslednje:

— po izlivu blata v široko čelo je sledil vdor vode, ki je trajal od 25. do 31. maja, torej 6 dni, če vzamemo poprečen dotok vode v obeh progah 7000 l/min., se je v tem času oteklo približno 60.000 m³ vode (po 7. juniju je pritok vode neznaten). Pri 10% poroznosti hribine bi to vodo lahko drževalo staro delo oziroma krovina v prostornini 600.000 m³, ustreza kocki s stranico 84 m.

Pri dosedanjem največjem vdoru v zapadnem polju 8. 4. 1971, kjer je vsa vdorna masa iztekla iz neposrednega starega dela, smo izmerili le

3.000 m³ kar bi ustrezalo kocki s stranico 14 m.;

— če primerjamo oba vdora še enkrat z ozirom na kakovost vdornine, opazimo bistveno razliko. Vdornina vdora tekoče mase v zapadnem polju je bila celotna masa starega dela, ki je v glinasti suspenziji postala tekoča. Zato je bil tudi vdor trenuten, saj je bilo v min. zaplavljenega 3.000 m³ jamskega prostora. Vdor blata v Terezijo II. polju je bil pa le odziv vodne zapore, ki se je po tem odzivu odtekala polnih 6 dni (13. 6. se je odtekalo le še 14 l/min.), da se je vsa ta masa vode akumulirala v porušeni krovni latorjih, ki na tem delu odkopne etaže ležijo kontaktno na talnini;

— zanimiva je tudi primerjava z vdorom vode na široko čelo v talnem skladu, dne 30. 3. 1975. Vdor vode je potekal prav tako iz starega dela, vendar s to razliko, da ni nanašal materiala iz starih del in je voda pritekala razmeroma čista. Dotok je dosegel v prvih dveh dneh 5.5 m³/min., nato se je 6. dan zmanjšal na 3 m³/min. in v nadaljnjih 60. dneh upadel na 500 l/min., kar je normalen dotok jamske vode na tem čelu. Krivolji dotoka vdorne vode sta si podobni, le da je bil iztek vode v Terezija II. polju mnogo hitreje normaliziran, iz česar sklepamo na bližino vodonosnih plasti;

— po analizi vode z visoko vsebnostjo sulfatnega iona v pričetku vdora in upadanjem koncentracije Na-ionov (analize vode od 24. maja do 5. junija) kažejo na to, da je le del celotne vdorne vode, in sicer v prvi fazi vdora tekkel skozi stara dela. Vsa ostala voda, ocenjena 80% (po F. K. laboratoriju), je pritekala iz akumulacije — iz hribin, ki vsebujejo alumosilikate.

Anton Lukek s sodelavcem namešča mrežo na odkopu premoga v C polju jame Hrastnik. Hidravlično podporje Salzgitter.

Foto A. Bregant

Izpolnjevanje delovnega načrta v času od 1. I. do 15. VI. 1979

DO ZASAVSKI PREMGOVNIKI

Proizvodnja premoga

Delov. organiz. TOZD	načrt ton	doseženo ton	+— ton	%	ob dela prostih sobotah
P. Hrastnik	117.900	120.134	+ 2.234	101,9	5.582
P. Ojstro	120.000	94.175	—25.825	78,5	4.939
P. Trbovlje	266.970	257.964	— 9.006	96,6	11.065
P. Kisovec	43.800	47.104	+ 3.304	107,5	2.380
P. Kotredež	78.800	77.936	— 864	98,9	3.070
RSC, jama Trb.	21.040	21.477	+ 437	102,1	1.264
Skupaj	648.510	618.790	—29.720	95,4	28.300
sep. prem. Trb.	525.910	493.750	—32.160	93,9	22.850
Zag.	122.600	125.040	+ 2.440	102,0	5.450

Proizvodnja gradbenega materiala

Hrastnik	letni načrt	doseženo	%
— betonarna (kos)	97.200	31.519	32,4
— kamnolom (m ³)	14.900	3.427,5	23,0
Zagorje			
— kamnolom (m ³)	120.000	75.767,5	63,1

S tem vdorom je TOZD premogovnik Ojstro utrpel veliko škodo, sa je bila izgubljena celotna moderna oprema za 40 metrsko široko čelo s pridobivalnim strojem in transportno mehanizacijo. Poleg tega pa se je proizvodnja zaradi zmanjšanja odkopnih kapacitet znižala za polovico.

S čiščenjem prog smo pričeli 8. junija in dela dobro napredujejo. Med varnostnimi ukrepi, ki smo jih izvajali v času samega vdora in jih bomo morali tudi pri čiščenju jamskih prostorov, je bila podana tudi zahteva za izdelavo posebne študije, ki naj bi pojasnila mehanizem in vzroke tovrstnih vdorov.

In na kraju! — Vso pohvalo zaslužijo rudarji zaposleni na čelu v Terezija II. polju, za prisebnost, razumno in hitro odločanje v kritičnem trenutku in vestno izpolnjevanje navodil.

Služba za varstvo pri delu

Alojz Lesičar pri vrtanju v dostavni in zračilni progji za A polje, kota 95 v jami Hrastnik.

Foto A. Bregant

Storitve delavnic

	letni načrt	doseženo	%
RESD Hrastnik (din) do 31. V.	41,567.900	21,218.742,95	51,0
RESD Trbovlje (din) do 31. V.	30,251.400	12,939.356,10	42,8
RESD Zagorje (din) do 31. V.	32,854.700	15,196.701,40	46,3
Pred. jam. lesa (din)	10,930.200	9,426.816,75	86,2
Toplotna energija (Gcal)	15.680	8.530	54,4

DO TERMOELEKTRARNA

Proiz. el. energije	načrt MWh	doseženo MWh	%
PE 1	14.500	18.949	130,7
PE 2	282.500	339.833	120,3
Kombi el.	9.500	1.167	12,3
Skupaj	306.500	359.949	117,4

Ostalo — storitve

	letni načrt	doseženo	%
Vzdrževanje naprav (din)	77,696.000	26,507.418,25	34,1
Transport goriva (din)	39,325.000	24,539.929,65	62,4

DO RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST TOZD

	letni načrt	doseženo	%
RIG (din)	147,595.800	74,685.089,95	50,6
ESMD (din)	32,433.000	15,640.712,50	48,2
Avtoprevoz Zasavje (t/km)	11,000.000	3,862.628	35,1
GRAMAT (kos) opeka	9,500.000	4,463.872	47,0
kamolom (m ³)	35.000	13.093	37,4

DO INDUSTRIJSKE MONTAŽNE DELAVNICE

SIMD (din)	39,169.800	12,334.903,1	31,5
EIMD (din)	20,060.000	7,216.462,20	36,0
KET (Gcal)	24.100	13.600	58,4

Erika Kavčič

Bistvene značilnosti odkopavanja premoga do leta 1985

V mesecu januarju letošnjega leta je DS TSO REKZ končala z izdelavo investicijskega programa za odpiranje novih predelov slojišča na področju Hrastnika in Trbovelj ter za modernizacijo tehnološkega procesa proizvodnje premoga.

Pri izdelavi investicijskega programa je bilo potrebno upoštevati višino proizvodnje, to je za področje premogovnikov ZPT, načrtovana v energetski bilanci SRS za obdobje od leta 1981 do leta 2000. Po tej bilanci naj bi bila proizvodnja v naslednji višini:

	000 din
leta 1980	1,750
leta 1985	1,950
leta 1990	2,000
leta 1995	2,000
leta 2000	2,000

računano na kalorično vrednost 2450 Kcal/kg.

Porast potreb po rjavem premogu rezultira iz pričetka obratovanja TE — TO Ljubljana II. v letu 1981 in TE-TO Trbovlje III v letu 1984 ter tovarna Đuro Salaj v Krškem v letu 1983. Njihova letna poraba energetskega premoga bo ca. 1.500.000 ton letno, zato sedanja proizvodnja kotlovnega premoga ne bo več zadoščala, ampak bo potrebno preusmeriti za potrebe energetike sedanji komercialni premog, seveda neseepariran. V zvezi s tem je predvidena opustitev sedanje težkotekočinske in mikromehanske separacije in zgraditev sejalnica in drobilnice.

S preusmeritvijo komercialnega premoga v kotlovnega, se bo kalorična vrednost kompozita dvignila na 2750 kcal/kg, zato bo potrebna od v energetski bilanci predvidenih potreb količinsko nižja proizvodnja, ker je ta postavljena na osnovi 2450 kcal/kg.

Da bo možno zagotoviti proizvodnjo v programirani višini, se bodo z odpiralnimi deli,

ki jih bomo izvajali v razdobju 1979—1985, odprle naslednje zaloge premoga:

- v premogovniku Hrastnik ca. 10 milijonov ton
- v premogovniku Ojstro ca. 6.5 milijonov ton

TOZD	1986	1987	1988	1989	1990
P. Hrastnik	600	600	600	580	570
P. Ojstro	320	320	313	310	310
P. Trbovlje	940	930	930	915	910
SKUPAJ	1.860	1.850	1.843	1.805	1.790

Za leto 1979 je bila planirana proizvodnja v višini 1.450.000 ton. Porast do leta 1986 za 460.000 ton bo potekal postopoma z odpiranjem novih odkopnih polj in s tem tudi novih odkopnih kapacitet ter z nabavo nove kompleksne mehanizacije, za odkope, s katero bo možno doseči večje dnevne napredke in s tem tudi višjo proizvodnjo.

Porast proizvodnje bo potekala skladno z ustreznim porastom potreb po premogu na tržišču, predvsem pa s stvarnimi termini vključevanja novih energetskih objektov predvidenih za obdobje do leta 1985, v obratovanje.

Poleg investicijskih odpiralnih del obravnava program tudi modernizacijo tehnološkega procesa, od odkopov do transporta, klasiranja in drobljenja, vse do odpreme potrošnikom.

V okviru modernizacije odkopov je predvideno, da bo po posameznih premogovnikih aktivna odkopna fronta.

Hrastnik — 90 m podporje modifikacija Hydro Marrel,

60 m podporje Salzgitter, Ojstro — 120 m podporje modifikacija Hydro Marrel,

Trbovlje — 120 m podporje Becorit.

	jamski les	krajniki	razstrelivo	el. energija
	m ³ /000 t	m/t	gr/t	kWh/t
Hrastnik	5	0.37	130	23.—
Ojstro	5	0.35	135	27.—
Trbovlje	4	0.62	80	15.—

— v premogovniku Trbovlje ca. 9,2 milijonov ton

Po končani investiciji t.j. po letu 1985, je po posameznih premogovnikih načrtovana naslednja proizvodnja v 000 tonah:

Klasični sistem podpiranja s trenskimi stojkami in izdelanimi stropniki (oboje STT), bo v uporabi le pri odkopni metodi, dolgih stebrov in v izjemnih prilikah.

Ker ekonomičnost uporabe hidravličnega podporja zahteva hitrejšo dnevno napredke odkopnih front, bodo širokočelni odkopi opremljeni z odkopnimi lažje in težje izvedbe odvisno od dolžine dokopnih front, krajše odkopne fronte (pod 30 m) pa z stransko sipnimi nakladalnimi stroji. Tudi pripravljala dela na odpiranju novih obzorij in odkopnih etaž bodo izvajali s stroji za izkop prog.

Na področju premogovnikov Hrastnik in Ojstro bo uveden tudi kontinuiran transport vse od odkopov do nakladališč na višini Savskega in Zveznega obzorja. Za dostavo materiala bodo uvedene stropne enotirnice in prevoz s kontejnerji.

Uporaba hidravličnega podporja TH ločnega podporja ter strojnega izkopa prog in podkopnega dela na odkopih, bo omogočilo ne samo znižano porabo jamskega lesa in krajnikov, ampak tudi razstreliva.

Po končani investiciji je predvidena poraba

transport premoga s trolley lokomotivami 0,40
sejanje in drobljenje premoga 1,80

Uvedba modernizacije odko-

	odkopna	jamska	III.	obratna	rud. II.
Hrastnik	18.40	5.86		5.27	4.59
Ojstro	17.04	5.26		4.72	4.14
Trbovlje	24.65	8.25		6.95	6.34

Pri programiranju storitev so bili upoštevani odkopni pogoji oziroma varnostni ukrepi v področjih, nevarnih za vdore vode ali blata na področju jam Hrastnika, na področju Trbovelj pa težave pri odkopavanju ostankov, kjer višina etaže zaradi nepoznavanja obsega starih del večkrat varira.

Za delo s sodobno mehanizacijo bo potrebnih večje število visokokvalificiranih rudarjev. V sedanji kvalifikacijski strukturi je teh 747 ali komaj 52.4%, za realizacijo povečanega plana proizvodnje pa bo potrebno 1193 ali 81.9% zaposlenih pri procesu proizvodnje premoga. Vsaka modernizacija tehnološkega procesa zahteva tudi kadrovske prestrukturiranja v korist kvalificiranih delovnih moči, posebno za delo s sodobno mehanizacijo.

V obdobju do leta 1985 bo odšlo v pokoj 584 rudarjev, ki so v pretežni meri visokokva-

pov in transporta ter opustitve separiranja bo omogočila tudi dvig storitev.

Predvidene so naslednje storitve:

lificirani in kvalificirani, ali 41% sedanjih izvajalcev del. Nadomestiti bo potrebno 584 odšlih v pokoj in povečati stalež za 32. Skupno bo potrebno na novo rekrutirati 616 rudarjev ali 42.3% predvidenih kadrov. Predvideno je, da se bo iz poklicne rudarske šole zaposlilo le okoli 140 rudarjev zaradi nizkih kapacitet doma, vsi ostali že sedaj zaposleni in novodošli pa si bodo pridobili interno kvalifikacijo s tečajno obliko izobraževanja pri delu. Pridobitev tehničnih kadrov bo možna le s sistemom štipendiranja in izobraževanja ob delu.

Bistvene značilnosti investicijskega programa so bile objavljene že v februarski številki našega glasila, zato so v tem članku objavljene le značilnosti, ki se tičejo modernizacije in rezultatov, ki jih od te pričakujemo.

Kje smo s pripravami na gradnjo Termoelektrarne — toplarne Trbovlje?

Investicijski program za Termoelektrarno — Toplarno Trbovlje III. je bil izdelan v juniju 1977 in tudi predložen Elektrogospodarstvu Slovenije sektorju za razvoj, da organizira revizijo tega programa. Do postopka revizije pa je prišlo šele zdaj. Opravičilo za tako odložitev postopka revizije je prav gotovo v naslednjih dejstvih:

— Zasavski premogovniki nimajo sprejetega investicijskega programa za razširitev proizvodnje.

— V času po izdelavi investicijskega programa se je postavilo vprašanje umestnosti uporabe premoga predvidenega po tem programu za Termoelektrarno Trbovlje za termoelektrarno, oziroma toplarno na kakšni drugi lokaciji.

— Še vedno ni poznano, kdo bo dobavitelj opreme.

Pri takih odprtih temeljnih vprašanjih ni mogoče v skladu z veljavno zakonodajo na področju investicijske izgradnje in v skladu s pravilnikom o postopku za odobranje investicijskih programov, ki ga je sprejela skupščina ISE, izvesti dokončnega sprejetja investicijskega programa.

Predčasen postopek revizije pa je smotrno, zato da investitor lahko v okviru pripravljanih del realizira tiste aktivnosti na kritični poti, ki od razrešitve zgornjih vprašanj niso odvisne. Tak postopek revizije je zdaj v teku.

REK Zasavje je v skladu s sklepom CDS ZEPS sklenil pogodbo s TE Šoštanj TOZD Inženiring za izvedbo pripravljanih del, ki obsegajo tudi usmerjanje in skrb za izdelavo dokončnega investicijskega programa. Pogodba še ni ve-

Anton Poljšak in Ivan Medved pri malici. Fotograf ju je zmotil v C polju, na koti 95 v jami Hrastnik. (Foto A. Bregant)

ljavna in je v postopku pri Ljubljanski banki.

Pripravljalna dela za Termoelektrarno — Toplarno Trbovlje III so vključena v predlogu Samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje graditve objektov po samoupravnem planu razvoja

elektroenergetike za obdobje 1976—1980 in v planu graditve elektroenergetskih objektov za leto 1979 v plan sredstev za financiranje investicijske dokumentacije.

Deponija premoga je izvzeta iz Investicijskega programa Termoelektrarne - toplarne Trbovlje III in bo postopek potrjevanja investicijskega pro-

grama potekal ločeno. Ta objekt je v zgoraj navedenih dokumentih uvrščen med proizvodne objekte, čeprav tudi zanj še nimamo potrjenega investicijskega programa in je skrb za dokončno izdelavo tudi vključena v pripravljala dela, ki jih bo izvajal TE Soštanj, TOZD Inženiring.

Anton Urankar

Z novim dimnikom smo omejili zaplinjevanje ožje in širše okolice TET

Že pred pričetkom obratovanja TET II je bil zrak v Zasavju močno onesnažen. Za glavnega onesnaževalca je veljalo vidno onesnaženje (saje, prah), ki sta ga v velikih količinah emitirala TET I in Cementarna Trbovlje. Drugim škodljivim snovem se ni pripisovalo posebne pozornosti, čeprav so bile koncentracije SO_2 že tako visoke, da so povzročale akutne poškodbe na vegetaciji. S pričetkom obratovanja TET II z 80 m visokim dimnikom, pa se je stanje drastično poslabšalo, saj so koncentracije SO_2 v ozračju narasle do $20 \text{ mg } SO_2/\text{m}^3$ povprečne koncentracije in $8 \text{ mg } SO_2/\text{m}^3$ srednje dnevne koncentracije, kar je povzročilo še erozijske pojave zaradi propadanja vegetacije in celo ogrozilo zdravje ljudi.

V skladu s sanacijskim programom, ki ga je izdelal Meteorološki zavod SRS, je bil

zgrajen in je leta 1976 pričel obratovati 360 m visok dimnik. Emisija SO_2 je ostala v ozračju enaka kot pred sanacijo, vendar se je stanje bistveno izboljšalo. V Zasavju so koncentracije SO_2 mnogo nižje kot pred izgradnjo novega dimnika. V sanacijskem programu so predvidevali, da se bo stanje v nižjih predelih izboljšalo do take mere, da bodo koncentracije SO_2 pod dopustnimi vrednostmi, v višjih predelih pa ne bi smele presežati $2,5 \text{ mg } SO_2/\text{m}^3$. Meritve so se nadaljevale tudi po izgradnji dimnika na najbolj ogroženih področjih pred sanacijo. Že prve analize meritev so dale pričakovane rezultate, vendar se v višjih predelih na Dobovcu, Kovku, Prapretnem še pojavljajo občasne kratkotrajne koncentracije, ki presegajo dopustne vrednosti. Natančnejša statistična obdelava podatkov pa je pokazala, da ima velik

vpliv na kvaliteto zraka v Zasavju TET I, ki bi morala po sanacijskem programu prenehati z obratovanjem, oziroma spremeniti tehnologijo. Ta del sanacijskega programa se izvaja postopoma, kolikor to dopušča energetska bilanca in je tako obratovanje TET I omejeno samo na nujne potrebe.

Rezultati so izdelani na osnovi meritev in opazovanj od maja 1976 do septembra 1977. Za natančno oceno stanja je to prekratko obdobje, sa je bilo v množici izmerjenih podatkov le malo takih, ki direktno kažejo vpliv posameznih onesnaževalcev na kvaliteto zraka v Zasavju. Le na osnovi omenjene analize pa je možno uspešno ugotoviti probleme, ki jih je potrebno še rešiti, da bi bil v Zasavju čistejši zrak.

Miloš Vengust

Težavno vračanje k premogu

Zdajšnje srednjeročno obdobje naj bi bilo v znamenju vračanja k premogu. Tako smo se domenili ob njegovem startu in tako smo govorili takrat, ko je zmanjkalo toka. Najnovejši po-

datki o proizvodnji premoga pa opozarjajo, da produktivnost v premogovnikih peša, da zmanjkuje denarja za večje naložbene posege, v industriji nafte in plina pa hkrati zatrju-

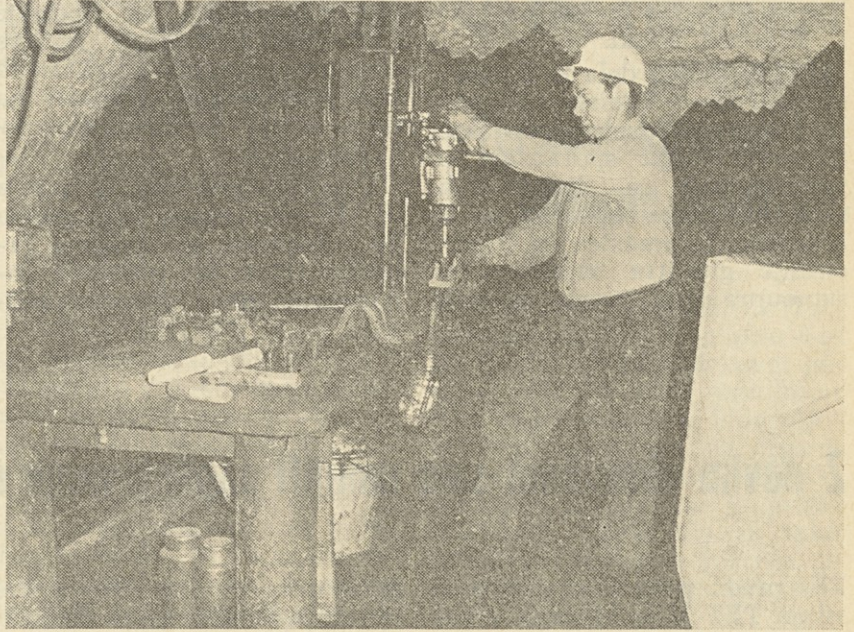
jejo, da bomo morali uvoziti več surovin nafte, kot smo v bilanci ocenili.

V naši republici, kjer so postali rudniki sestavni del elektroenergetske verige in dobiva-

jo naložbeni denar, ki se iz prispevkov potrošnikov zbira v vreči elektrogospodarstva, drugo pa je lastni, amortizacijski in akumulacijski denar. Vendar pa bo tudi letos del energetskih sredstev šel za pokrivanje izgube, ki ni ravno majhna. Amortizacijo porabijo rudniki za najnujnejše vzdrževanje naprav, z akumulacijo pa si tako ne morejo preveč pomagati. Naložbenega denarja pa se je v elektrogospodarstvu nabralo dovolj in se zaradi nespametnega ravnanja z njim ne bi smelo zgoditi, da bi zapisane naložbe v premogovnike ostale le na papirju. Sicer pa v Sloveniji z naložbami v premogovnike daleč prekašamo tudi tiste republike, ki imajo največje zaloge premoga. Pa vendar s tem nikakor ne moremo biti zadovoljni, če vemo, da smo ta denar večinoma porabili za modernizacijo, torej, da bi obdržali zdajšnjo proizvodnjo premogovnikov, manj pa za raziskavo novih zalog in njihov odkop. Poslabšanju razmer v premogovnikih, posebno tistih s podzemnim kopom, je botrovalo skoparjenje z denarjem, kot smo se pred leti odločili, da bi z najmanjšimi vlaganji v odpiranje novih plasti in s staro mehanizacijo dosegli najboljše učinke.

To je res omogočilo v določenem obdobju poceniti proizvodnjo, po drugi strani pa so bile zaloge premoga manj izkoriščene. Dediščina pa so odkopne razmere, v katerih je delo nevarnejše, proizvodnja pa nezanesljiva. Zaradi rudarjenja v čedalje večjih globinah se povečuje količina vode na odkopih. Zaradi tega pa puščajo rudarji v zemlji najmanj dvajset odstotkov premoga.

O kakšnem navdušenem in zagnanem cenjenju domačega črnega zlata, ki nam ga je velikodušno dala narava, pa po štirih letih ne bi mogli govoriti. Prejkone bi lahko rekli, da se vedemo, kot da smo na domenijsko pozabili, zakaj očitno je, da gospodarstvo še ni dobilo trdnjše opore v domačih energetskih surovinah. Namesto tega potrošniki obračajo

Franc Medvešek kompletira objemke za TH podporje v jami Hrastnik, IV. obzorje. (Foto A. Bregant)

hrbet »umazanemu« premogu in se nepremišljeno odločajo za tekoča goriva. Še najbolj zvest odjemalec premoga so elektrarne, ker so pač postavljene ob velikih bazenih lignita slabše kakovosti. Žal, pa kljub temu niso redki tisti, ki bi raje poganjali agregate na uvoženo nafto, predelano v mazut, kot pa kurili bližnji premog.

Zmanjšana poraba pa nikakor ni edina ovira, da v rudnikih ne bi nakopali več premoga. Čeprav je res, da se ponekod uveljavlja miselnost, da nima pomena investirati v premogovnike, če za premog ni kupcev. Po drugi strani pa je tudi res, da rudniki sami ne morejo veliko primakniti za popravila in nakupe nove opreme, kaj šele, da bi na lastno pest odpirali nova ležišča.

Vse kaže, da je oprema zadnje čase velika skrb rudarjev. V tem času, ko je proizvodnja premogovnikov še očitneje nazadovala, naša strojegradnja ni videla v rudnikih dovolj resnega kupca. Rudniki so bili prisiljeni na tujem kupovati jamsko mehanizacijo, tako da je zdaj štiri petine naših rudnikov opremljeno z uvoženo opremo. V zadnjem času se sicer spre-

minja ta odnos v korist domače opreme, vendar so velik problem dobavni roki, kakovost in cene, ki še niso konkurenčne tujim proizvajalcem. Še vedno pa je veliko take opreme, ki je doma še nihče ne izdeluje, uvažati pa je tudi treba rezervne dele za že uvoženo opremo.

Vendar se ne bi smeli slepiti, da lahko z delnimi poskusi za posodobitev in z uvajanjem mehanizacije na hitrico spremenimo usodo naših premogovnikov. Kajti sama mehanizacija, pa čeprav jo le stežka dobimo na tujem, še ne pomeni tudi cenejše proizvodnje, če ne bo najboljše izkoriščena in če bodo strokovnjaki še naprej odhajali iz jam.

Če pa vemo, da je premog edini izhod iz energetske stiske, je potemtakem prav, da damo za raziskave novih rudišč več denarja, premogovnikom pa omogočimo, da pridejo po hitrejši poti do denarja za naložbe. Tako se nam bo navsezadnje obrestoval tudi denar, ki smo ga vložili v toplotne elektrarne.

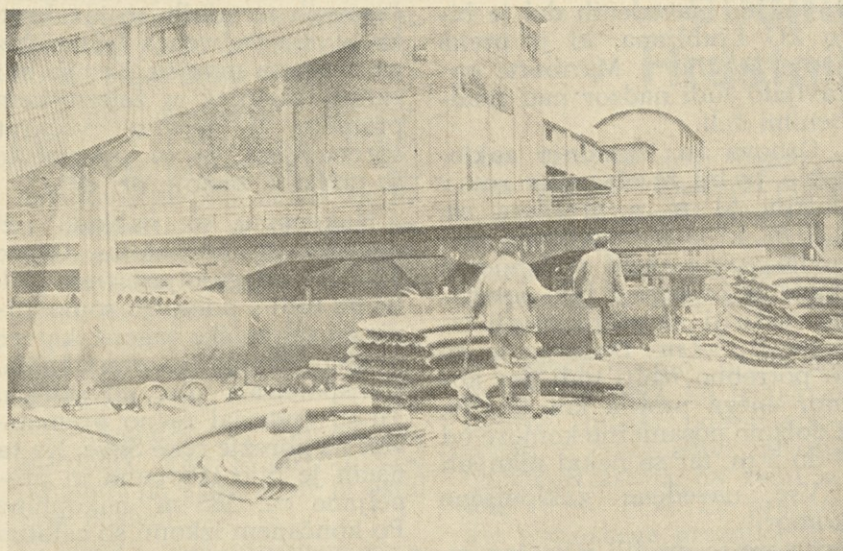
Tonja Slokar
Delo, 23. maj 1979

Povpraševanje po premogu se strmo dviga

Običajno je doslej vedno v spomladanskih mesecih pa vse do pričetka jeseni povpraševanje po premogu tako s strani kupcev široke potrošnje kakor tudi industrije precej pojenjalo. Ta pojav nam je v tem času vedno povzročal težave v sprotni prodaji dnevno proizvedenih količin vseh vrst premoga.

Za debelejšje vrste smo pred leti nekaj časa celo uvedli nižje cene, da bi na ta način zainteresirali kupce široke potrošnje (gospodinjstva) za večjo nabavo. Jugoslovanski železnici in industrijskim podjetjem pa smo podaljšali plačilne roke za poravnavo naših računov. Vsi ti ukrepi pa vseeno niso dosti zalegli. Nakup s strani gospodinjstev in ustanov se je sicer proti koncu veljavnosti znižanih cen nekoliko povečal in s tem tudi plasma debelejših vrst premoga (kosi, kocke). Nasprotno pa je bil vedno otežkočen plasma drobnejših vrst od oreha navzdol, ker so industrijska podjetja v tem času opravljala remonte, dajala kolektivne dopuste in tako niso hoteli nabavljati premoga na zalogo. Za primer naj navedem, da tudi v preteklem poletju ni bilo interesa za nakup oreha, tako da smo ga ca. 12.500 ton dobavili TE Šoštanj. Ob pričetku preteklega hude zime pa bi ta orehovec kako prav prišel za centralne kurjave v stanovanjskih blokih in tudi v gospodinjstvih.

Situacija na premogovnem trgu se je letos napram prejšnjim letom popolnoma spremenila. S pričetkom pomladi zanimanje za nakup premoga ni prav nič pojenjalo, nasprotno, povečuje se iz meseca v mesec. Deloma je dala temu povod pretekla huda zima in podražitev kurilnega olja, predvsem pa dejstvo, da je zaradi visokih podražitev surove nafte na svetovnem trgu bilo pri nas uvedeno skrajno varčevanje pri uporabi tekočih goriv. Glede cene uvožene su-

Manipulacijski prostor na območju separacije premoga v Zagorju ob Savi. (Foto L. Vozelj)

rove nafte in njenih derivatov (mazuta) se ne obeta v bodočnosti izboljšanje, verjetneje bodo cene še poskočile. Iz tega vzroka uvajajo v vsej SFRJ razne ukrepe za ponovno večjo uporabo domačih energetskih virov, predvsem premoga.

Pri ZPT smo se letos ubadali s problemom proizvodnje debelejših vrst premoga, ki jih že dolgo zelo primanjkuje. Naš letni proizvodni načrt smo vse do vdora vode v TOZD Ojstro v celoti izpolnjevali, vendar ni bila zadovoljiva struktura proizvodnje, ker smo pridobivali manj debelih vrst od načrtovanih količin. Zaradi tega smo za ca. 4.000 ton tudi zaostali v pogodbenih dobavah za potrebe široke potrošnje. Izpad teh dobav pa se je še povečal z že omenjenim vdorom vode na Ojstrem, kar je tej TOZD skoraj za polovico zmanjšalo proizvodnjo komercialnega pre-

moga. Že pred tem nikakor nismo mogli zadostiti povpraševanju kupcev, sedaj je pa situacija še težja. Na našem maloprodajnem mestu v Zagorju je stanje skorajda nevzdržno tolikšen je vsakodnevni naval kupcev za debele vrste, predvsem kose in kocke. Za plasma drobnih vrst (grah, zdrob) enako kot za debele vrste letos ni problema, ker se je tudi zanje povečalo povpraševanje.

V določeni meri bomo letošnjim potrebam kupcev lahko zadostili šele od meseca septembra dalje, ko bomo predvidoma obratovali tudi vse proste sobote. V celoti pa kljub temu nikakor ne bo mogoče povsem pokriti vseh potreb po premogu, ker se bodo s pričetkom jeseni potrebe zanesljivo še povečale.

S. K.

Izgradnja zaklonišča v Zidanem mostu

DO RGD, TOZD RIG je v času od 7. IX. 1978 do 26. III. 1979 gradil oziroma adaptiral zaklonišča nadzorništva voznega

omrežja v Zidanem mostu. Naša delovna organizacija je pri teh delih sodelovala kot podizvajalec DO SGP Hrast-

nik, t.j. glavnega izvajalca gradbenih del na področju železniške postaje Zidani most. Investitor navedenih del je bilo ŽG Ljubljana, ki je preko svoje sekcije v Mariboru opravljalo tudi nadzor nad gradbenimi deli.

Osnova za izgradnjo zaklonišča je bil že obstoječi rov v dolžini 51 m, s profilom ca. 2,80 m², ki je že med drugo svetovno vojno služil podobnemu namenu. Le tega je bilo potrebno razširiti na svetli profil izkopa ca. 5,7 m². Dodatno je bilo potrebno izbiti tudi pet komor enega profila kot je rov, z dolžino posamezne komore od 4 do 5 m, ter še nekaj manjših

Vse navedene zakloniščne komor.

prostore so gradili v raščenem, delno pa tudi razpokanem dolomitnem masivu, z manjšimi, ob izdatnejših padavinah pa tudi večjimi dotoki meteorskih vod.

Potek celotne izgradnje so spremljale dokajšnje težave od katerih bom navedel le nekatere.

Ker leži objekt v neposredni bližini visokonapetostne napeljavne in železniških tirov t.j. zaradi nevarnosti nastopanja bloščih tokov, ki lahko povzročijo samovžig razstreliva, je bilo potrebno preiti na razstreljevanje s počasno gorečo in detonacijsko vrstico. Seveda je takšen način razstreljevanja počasnejši in nevarnejši, povzroča pa tudi večje vibracije v okolici kot je to primer pri razstreljevanju z milisekundnimi električnimi vžigalniki.

Z namenom, da ne bi poškodovali zgradb v bližnji okolici, smo v sodelovanju z GZL izmislili seizmične učinke ter tako na podlagi preizkusov določili še dovoljeno količino eksploziva ob istočasnem vžigu (0,8 kg vodnega amonola).

Gradbiščna ploščad je bila ločena od vseh dovoznih poti z petimi, zelo frekventiranimi železniškimi progami, kar je predstavljalo veliko oviro pri delu ter je skozi celoten potek izgradnje povzročalo nenehne zastoje. Zaradi tega je bilo potrebno vso nakopnino, kakor

tudi gradbeni material dvakratno pretovarjati ter jih transportirati do gradbišča v določenih časovnih terminih, to je takrat, ko je bila frekvenca železniškega prometa manjša. Ker so bili zaradi zastojev v železniškem prometu ti termini večkrat spremenjeni, je to povzročalo še dodatne zastoje pri delu.

Nakopnino so nakladali z nakladalcem — »Atlas Copco T2 GH« na gumijast trak, delno pa tudi s pomočjo somokolnic na železniške vagonne, katere je nato lokomotiva premikalka, transportirala do stresališča. Tu so material ročno premetavali na obrežje reke Save. Na ta način je bilo izkopano in prepeljano ca. 385 m³ nakopnine. Po končanem izkopu so celotno notranjo površino obrizgali s torkret betonsko oblogo, debeline 3—5 cm, na katero so nato s posebnimi plastičnimi pritrdilci, pritrdili hidroizolacijsko PVC folijo, debeline 1,4 mm. Mesta, kjer je bila hribina razpokana, so dodatno ojačali z betonskimi sidri, ter žično mrežo. Končno oblogo predstavlja obloga iz litega armiranega betona MB 250, debeline 10 cm. Lito betonsko oblogo so vgrajevali s pomočjo dveh zračno vibriranih in zložljivih jeklenih opažev, dolžine 2,5 m, izdelanih v TOZD ESMD ter betonske črpalke Putzmeister KK 139. Skupno je bilo v betonsko oblogo vgrajenega ca. 194 m³ litega betona.

Ker je kmalu po začetku gradnje prišlo do odločitev vrhne plasti nad portalom enega od vhodov v zaklonišče, se je investitor po posvetovanju z iz-

vajalcem in ZRMK iz Ljubljane odločil, da se brežino zaščiti in ojača. Tako smo dodatno vgradili v brežino še 25 kom. 2,0 m dolgih betonskih sider ter 96 m² armaturnih mrež.

Zaradi zelo nizkih temperatur v mesecih december in januar 78/79 (temperature so padle tudi do -10°C), je bilo delo otežkočeno, še posebno to velja za delovni fazi nakladanja in razkladanja nakopnine, kot tudi za tehnologijo betoniranja.

Poplave, ki so nastopile v tem obdobju, so tako poškodovale električno omrežje, da je to področje ostalo celih 10 dni brez električnega toka. Seveda so bile posledice teh naravnih ujm tudi številni zastoji v železniškem prometu ter zapore tirov, kar je imelo v končni fazi za posledico zastoje zaradi onemogočenega transporta nakopnine ter gradbenega materiala.

Kljub vsem naštetim težavam smo z deli končali pravočasno, pa tudi finančno uspešno. Da je temu tako gre v veliki meri zasluga celotni ekipi, ki je delala neprekinjeno tudi tedaj, kadar so bile vremenske razmere nemogoče in ne nazadnje tudi dobremu sodelovanju na relaciji investitor — izvajalec — ŽP Zidani most.

Kljub temu, da smo pravzaprav prvič gradili tovrsten objekt, smo lahko zadovoljni, saj smo po zagotovilih investitorja glede kvalitete vgrajenega materiala, kakor tudi same izdelave, popolnoma izpolnili pričakovanja.

Matjaž Cerovac

Iz varstva pri delu

V maju je število poškodb na delu zopet nenormalno naraslo. Od vseh 73 poškodb odpade kar 13,7% na razne poškodbe pri spravlilu železnih predmetov, 8,1% na dela pri

prevozu z vozički in prav toliko (8,1%) na poškodbe pri hoji v obratnem prostoru. Vse ostale vrste poškodb so v nekaj povprečja zadnjih let in so povzročene predvsem zara-

di nepazljivosti pri delu, deloma pa še vedno zaradi kršenja predpisov in navodil ter slabega vzdrževanja orodja in delovnih naprav.

Tako se v tem letu pogosto pojavljajo poškodbe pri visečih enotirnicah zaradi defektnih dvigalnih naprav. Zaradi nevarnosti, ki jo predstavlja neustrezno blokirana ročica varovalke, je bilo izdanih že več opozoril. Stalno ponavljanje pa narekuje takojšnjo menjavo dvigalnega sistema, oziroma če ta izboljšava ni mogoča — prepoved nadaljnje uporabe tovrstnega prevoza.

V tem obdobju so bile poškodbe, povzročene zaradi neupoštevanja predpisov, naslednje:

— vozač je spenjal vozičke, pri tem pa so ga odbijači vozička stisnili za podlakt desne roke.

(Pri normalnem spenjanju od spodaj, kar zahtevajo navodila za spenjanje vozičkov, ki jih uporabljajo v jami v Zagorju, je tovrstna poškodba pri izvajanju še ostalih navodil nemogoče).

— na separaciji v Zagorju so vozički spenjalcu poškodovali dlan leve roke.

Vzrok isti. Nepravilno spenjanje;

— še dve prav isti poškodbi sta se dogodili na separaciji v Zagorju, kjer je bil en spenjalec poškodovan v zapestju, drugemu pa so odbijači poškodovali palec desne roke;

— pri demontaži strojnih naprav v kamnolomu Boben so uporabljali nakladalec. Pri navezovanju predmetov na žlico nakladalca, se je žlica nenadoma premaknila (popustila) in sedla temu, ki je navezoval, na nogo.

Pri tej izredni uporabi nakladalca niso bila izdana posebna navodila;

— dogodek v kamnolomu Borovnik, kjer je čistilec skal omahnil po strmini in je ostal brez posledic.

Vzrok — pri posebnem opravilu ni bil privezan na varnostno vrv, temveč se je le oprijemal.

Tudi poškodbe pri hoji v obratnem prostoru (6) bi lahko všteli v nepredpisno vzdrževanje pohodnih poti, saj nam sodoben transport in pridobivanje dajeta možnost, da pohodne poti in delovišča z minimalnim čutom za urejenost, vzdržujemo v stanju, ki ni nevarno za poškodbe.

SVD

O prazniku občine Hrastnik

Tudi letošnje leto bomo občani občine Hrastnik praznovali svoj občinski praznik t.j. 3. julij. Na ta dan se spominjamo na gladovno stavko rudarjev, ki je bila leta 1934 v Hrastniku.

Praznik občine praznujemo že od leta 1954, ko je takratni mestni ljudski odbor sprejel odlok o razglasitvi praznika občine Hrastnik na svoji seji, dne 16. 6. 1954. Za praznovanje občinskega praznika in sestavo programa je bil imenovan poseben odbor, ki je skupno s predsedstvom občinske skupščine izoblikoval predlog programa praznovanja v počastitev občinskega praznika, DNEVA BORCA in RUDARSKEGA PRAZNIKA.

Na podlagi tako sestavljenega programa je bilo predlagano skupščini, da naj bi bilo glavno težišče praznovanja v dneh 30. junija in 1. julija.

Slavnostna seja delegatske skupščine bo 30. 6. 1979, ob 8. uri v Delavskem domu v Hrastniku. Na tej seji bodo podelili zaslužnim posameznikom državna odlikovanja in občinska priznanja.

Slavnostne seje in otvoritve Zdravstvenega doma v Hrastniku, ki bo ob 9.30, pa se bodo udeležili naši najvidnejši gospodarskopolični delavci federacije, republike, revirjev in občine.

Povabilo pa so sprejeli tudi predstavniki pobratenih občin iz Francije Montigny en Gohelle in Raške iz Srbije.

Na obeh slavnostih bo izveden kratek kulturni program, ki ga bodo izvajali recitatorji in rudarska godba. Naslednjeda dne, 1. julija, pa bo ob 10. uri na Kalu odkritje obeležja spopadu revirske čete in borcem I. bataljona III. VDV brigade, z okupatorjem.

Dejali so...

VIKTOR AVBELJ, PREDSEDNIK PREDSEDSTVA SRS:

... Ko letos praznujemo 60-letnico partije in se spominjamo njene vloge med obema vojnama, njene vodilne vloge med NOB in v vsem povojnem obdobju, je razumljivo, da je še prav posebno poudarjena vloga ZK pri polnem uresničevanju sedanjega in zgodovinskega interesa delavskega razreda, za človeške odnose in za splošne ljudske koristi doma in v svetu. Takšno našo splošno naravnost spremlja vrsta uspehov v graditvi našega političnega in gospodarskega sistema, pa tudi pojavi, ki bi lahko ogrozili oziroma zmanjšali dosežene

uspehe, če jih ne bi obvladali. Gospodarska nestabilnost, visoka stopnja inflacije kot njen sestavni del, je letos v prvih štirih mesecih že tolikšna, da nevarno povečuje razliko med nominalno in realno vrednostjo dinarja, kar lahko zelo negativno vpliva na odnose v ustvarjanju in delitvi družbenega proizvoda. Na tak razvoj negativno vpliva prepočasno uveljavljanje kvalitetnih razvojnih dejavnikov, kot so na primer produktivnost, kvaliteta dela in proizvodov, varčevanje s časom, materialom in denarjem, nagrajevanje po delu itd. ...

FRANC ŠETINC, SEKRETAR PREDSEDSTVA CK ZKS:

... Samoupravljalna zavest večine naših ljudi je čedalje bolj trdna. Tako je dovolj jasno tudi spoznanje, da je ob velikih uspehih ostalo še dosti problemov, na primer gospodarskih, katerih urejanje ne terja manj revolucionarne bojevitosti, vztrajnosti in doslednosti, kakor je bilo treba v preteklosti. Toda sedaj nam je mnogo lažje, saj smo gospodarji na svojem, gospodarji svojega dela in njegovih plodov, če to le hočemo in če smo pri tem vsaj tako pogumni, kakor smo bili nekoč. To pa seveda ni za nikogar olajševalna okoliščina, temveč samo povečuje našo odgovornost za dobro gospodarjenje, za samoupravljalni red in disciplino, za svobodo in demokracijo kot širjenje možnosti ustvarjanja in odločanja o družbenih vprašanjih na vse delavce, delovne ljudi in občane. Seveda se moramo za samoupravljanje trdoživno bojevati, kajti nič ne pride samo od sebe, brez boja, znanja in iskanja, brez naporov in žrtev, brez tveganja in neredko tudi zmot. Nikakor niso dovolj fraze, lepe besede o samoupravljanju, zlasti še, če so neredko samo zavesa, za katero se skrivajo oportunistem ali celo odkriti protisamoupravni pojavi, kot so samovolja, neodgovoren odnos do gospodarjenja z družbenimi sredstvi itd. ...

Ob 11.30 pa bo odkrito obeležje v spomin na sestajanje predvojnih komunistov in politično delovanje delovnih ljudi ter občanov iz vseh revirjev.

Obe odkritji bosta povezani s kulturnim programom in govorniki, ki bodo orisali preho-

jeno pot in borbo hrastniških ter revirskih komunistov za lepšo bodočnost.

K slavnostnemu praznovanju bodo svoje prispevali še športniki, vojaki iz kasarne heroja Rajka iz Celja in gasilci.

Branko Kušar

Glasilo Srečno ob 15-letnici

V dneh, ko bomo slavili letošnji praznik slovenskih rudarjev — 3. julij, bomo praznovali majhen, vendar za na-

še razmere pomemben jubilej. Pred 15 leti je izšla namreč prva številka našega glasila Srečno, pod prvotnim imenom

Informator. Stopamo torej v 15. leto izhajanja našega domačega mesečnika.

V letu 1948 je pri takratnih Zasavskih premogovnikih v Trbovljah pričel izhajati list Zasavski udarnik. Ščasoma pa je postal list OF oziroma SZDL revirskih občin. Preimenoval se je nazadnje v Zasavski tednik; v začetku leta 1965 je prenehal izhajati zaradi nepokritih obveznosti. Še danes nam je žal za njim. Bil je dober list, ki je v marsičem povezoval zasavsko regijo. Pogosto se nam toži po njem.

Dne 1. julija, pred dnevom rudarjev leta 1965 pa je izšla prva številka glasila Informator. Bil je ciklostiran list, ki je izhajal mesečno, v nakladi 800, kasneje 1000 izvodov. Izšel je kot list kolektiva Rudnika rjavega premoga Trbovlje—Hrastnik. Takratno odločitev je narekovala potreba, da se v samoupravno odločanje, gospodarjenje, družbenopolitično delo, lahko vključujejo le tisti, ki so dobro informirani in seznanjeni z vsemi problemi, kot delavci in kot občani. Sprva se je glasilo ukvarjalo v glavnem s problematiko kolektiva, kasneje, postopoma pa se je pričelo vključevati tudi v širšo družbeno problematiko v revirjih.

S pridružitvijo rudnika Zagorje k rudniku Trbovlje—Hrastnik, dne 1. 1. 1968 in spremembo naziva firme v Zasavske premogovnike Trbovlje, pa je nastopila potreba po časopisu, ki bo še širše obravnaval samoupravno in družbenopolitično problematiko tako znotraj, kot tudi zunaj kolektiva. Glasilo se je preimenovalo v Srečno, z naklado 3.000 izvodov. Ko se je z rudarskim kolektivom integrirala tudi Termoelektrarna Trbovlje, s tem pa je prišlo tudi do ustanovitve Rudarsko elektroenergetskega kombinata Zasavje, se je naklada povečala na 3.200 izvodov mesečno.

S pričetkom izhajanja lastnega glasila pred 15 leti, smo si ustvarili sredstvo — medij, s katerim smo lahko sproti in obširno spremljali vsa doga-

janja v kolektivu, v revirjih, pa tudi v slovenskem, jugoslovanskem, deloma pa tudi v evropskem in svetovnem prostoru. Naš cilj je bil, je in bo, da je sleherni delavec v kombinatu seznanjen:

s samoupravno organiziranostjo, celotnim poslovanjem organizacij združenih v SOZD REKZ ter njihovo materialno in finančno stanje, o planiranju ter izpolnjevanju planov na vseh ravneh samoupravne organiziranosti, o poslovni politiki, pridobivanju in delitvi dohodka ter porabi sredstev, o rezultatih, doseženih z združevanjem dela in sredstev, o delu delegatov in delegacij, o uresničevanju družbene samozščite in pripravah na splošni ljudski odpor, o področjih dela in pooblastilih samoupravne delavske kontrole, o delitvi dohodka in nagrajevanju po delu, o delu skupščin in družbenopolitičnih organizacij, kadrovske in socialni politiki, o izobraževanju, o delovnih uspehih in načrtih ter novostih v proizvodnji, organizaciji in tehnologiji, delovnih in življenjskih pogojih dela, o uresničevanju kulturnih, športnih in družbenih potreb delavcev, o delu in življenju družbenopolitičnih skupnosti v revirjih, o seznanjanju javnosti o delu, uspehih in težavah delavcev, o svobodni menjavi dela, problematiki družbene prehrane, stanovanjski problematiki, preventivnem zdravljenju in letovanju, o delovanju delavcev in drugih občanov v raznih organizacijah in društvih, o problematiki premogovništva, energetike, rudarskega gradbeništva in elektrostrojništva, transporta, itd., stanju in razvoju premogovništva in energetike doma in po svetu, o zanimivih dogajanjih doma in po svetu povezanih z dejavnostjo TOZD in DO v REKZ, strokovnem izobraževanju zaposlenih in širjenju strokovnega znanja, o zaščiti in varstvu pri delu, o razvoju in zgodovini delavskega gibanja s posebnim ozirom na revirje, o varstvu in negovanju rudarske in energetske dediščine, o poljudno znanstve-

ni, leposlovnih, zabavnih, humorističnih, miselnih in rekreativnih problematiki ter o drugih problemih, ki se nanašajo na delo v združenem delu in organizaciji združene v SOZD REKZ.

S pričetkom izhajanja glasila v letu 1965 pa seveda nismo mogli v celoti zadostiti potreb po intenzivnem obveščanju, zato smo 28. 9. 1968 pričeli izdajati tudi ciklostirano glasilo Bilten. Ta izhaja občasno, vendar pogosteje kot Srečno. Sproti seznanja delavce kombinata o poteku in najpomembnejših sklepih samoupravnih organov in o drugih aktualnih zadevah. Njegova naklada znaša 850 izvodov. Izhaja torej že 12. leto, kar je tudi določen jubilej.

Petnajstletno izhajanje nekega glasila, je pot, ki ni tako dolga, vendar za poslanstvo, ki ga je opravilo naše glasilo, zelo bogata in plodovita, skratka uspešna. Danes si ne moremo misliti, kako bi lahko obveščali kolektiv o najrazličnejših problemih, če ne bi imeli glasila Srečno in Biltena ter drugih informativnih sredstev.

Za normalno izhajanje in delovanje glasila Srečno, Biltena in drugih informativnih sredstev, nismo vse doslej imeli posebne delovne skupine, ki bi imela na skrbi izključno le informativna sredstva. Prav tako nismo imeli in nimamo profesionalnih novinarjev, pač pa so v vseh letih prispevali članke za objavo v glavnem delavci kombinata, deloma pa tudi drugi občani. Uredniško, redakcijsko, tehnično in drugo delo so vsa leta opravljali delavci v tajništvu oziroma splošnem sektorju poleg drugih delovnih obveznosti. Vendar stoje pred organi, odgovornimi za obveščanje, velike naloge, ki jih v tem času družba terja od njih.

Pred nami je naslednje obdobje, v katerem morajo svojo razvojno pot oblikovati tudi naša sredstva obveščanja z vso svojo dejavnostjo. Upajmo, da bomo lahko ob 20-letnici proslavili še bogatejše in plodovitejše uspehe tudi na tem področju.

T. L.

Dve stavki rudarjev leta 1934

Konec junija 1934 je kapitalistična premogokopna družba nameravala znova poslabšati že tako težko življenje rudarjev. Hotela je znižati mezde, starejše rudarje dati v nižji plačilni razred in zmanjšati količino brezplačnega premoga za potrebe rudarskih družin. Potrpežljivost rudarjev je popustila. 2. julija so ostali v jamah in stavkali do 5. julija. Zasedli so jaške in rove, v znak skrajnega protesta pa začeli gladovno stavko.

Nikdar prej delavstvo v Sloveniji ni seglo po podobnih bojnih sredstvih. Zasedbo rudnikov in stavko so vodili komunisti ter drugi odločni in poštteni rudarji.

Vsa Slovenija je onemela ob težkem boju zasavskih rudarjev. Potem pa je spregovorilo delavstvo in jih s solidarnostnimi akcijami podprlo. Po 72-urni gladovni stavki so lastniki rudnikov morali popustiti. Preklicali so svoje namene.

Med stavko so množice delavskih družin in otrok v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku zasedle vhode v rov in nestrpno čakale odločitve. Okrožni komite KPJ za revirje je s posebnimi letaki pozival rudarje, naj ne gladujejo, naj pridejo pred jame in zavzemajo zunanje obrate, kjer naj demonstirajo, ob napadih policije ali vojaštva pa naj se spet umaknejo v jame. Toda to ni poma-

galo, rudarji so ostali v jamah in odklanjali hrano.

Komunisti so prek žena in brezposelnih delavcev organizirali posebne nabiralne akcije za pomoč stavkajočim rudarjem. Za razliko od prejšnjih let so rudarje podprli tudi obrtniki in mali trgovci.

Po treh dneh, ko je premogokopna družba preklicala izdane ukrepe, so rudarji zapustili zasedene rove.

V Zagorju, Trbovljah in Hrastniku so množice pričakale rudarje pred rovi. Mnogi izmed rudarjev so zaradi slabosti morali v bolnišnico. Izkušnje te pretresljive stavke so spodbudile komuniste, da so sprejeli nove akcijske naloge. V posebnem letaku je okrožni komite KPJ za revirje kritično ocenil stavkovno akcijo in opozoril rudarje na nove boje, ki jih čakajo.

Mesec dni po gladovni stavki rudarjev je Trboveljska premogokopna družba spet poskušala uresničiti svoje namene. Čeprav so si nekateri oportunistični veljaki tedaj legalnih delavskih strokovnih organizacij prizadevali odvrgniti rudarje od stavke, se le-ti pod vplivom komunistov organizirali odpor.

Ker je oblast prepovedala javne shode, so rudarji po obratih izvolili akcijske stavkovne odbore za pripravo in izvedbo stavke. Dne 10. avgusta so v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku rudarji spet zasedli rove, jih zastražili, prenehali delati in v enotni petdnevni stavki vztrajali, dokler ni premogokopna družba znova obljubila, da se delovni pogoji ne bodo spremenili do 15. oktobra 1934.

Ta stavka pa je bila dobro organizirana. Pred stavko so se na gradu Gamberg v Zagorju sestali predstavniki organizacij KP v revirjih s članom PK KPJ za Slovenijo Tonetom Tomšičem in se dogovorili o njej. Partijsko glasilo Rdeči prapor je že 11. avgusta izčrpno poročalo o stavki rudarjev. Komunisti so spet izdali posebne letake, naslovljene na brezposelne delavce, žene in mladino, s pozivom, da podpro upravičeni

boj rudarjev. Tudi PK KPJ za Slovenijo je izdal posebne letake. Rudarji so za predsednika stavkovnega akcijskega odbora izvolili Ivana Guliattija, rudarja iz Trbovelj, znanega partijskega aktivista. V Zagorju so v stavki pomagali rudarji, komunisti Jurij Debeljak, Polde Eberl, Otmar Pečar, v Trbovljah Franc Prašnikar, Fric Keršič in Jože Umek, v Hrastniku pa Franc Mlakar in Anton Jagodič, Karl Šterban in drugi.

Rudarji so postavili v stavki naslednje zahteve:

1. Eksistenčni minimum iz leta 1923, tj. tisto razmerje med plačami in stroški preživljanja, kakor je bilo leta 1923. Dobički podjetja so ostali isti, medtem pa plače rudarjev niso v nobenem razmerju s stroški preživljanja.

2. Nikogar premestiti iz višje v nižjo plačilno kategorijo. Podjetje izvaja premestitev iz višje v nižjo, in sicer prav na umeten način. Delo kopačev opravljajo vozači, zavarovani so pa v nižji kategoriji. Na ta način bo podjetje v par letih sploh odpravilo kategorijo kopačev, kljub temu da bodo opravljali kopaško delo.

3. Deputatni premog mora ostati za vse v nezmanjšani količini, ne glede v kateri kategoriji je delavec, ker rabi družina vozača isto količino kuriva kakor družina kopača. Zalostno je, da mora rudar po končanem delu v rovih iskati kurivo še drugod, kljub temu da podjetje ne ve, kam s premogom.

4. Nobenega plačat pod minimalno mezdo!

5. Vse mezde zadnje in sedanje gladovne stavke mora podjetje plačati delavstvu. Zahteva se opravičuje s tem, da je bila stavka delavstvu vsiljena.

6. Vsak delavec mora dobiti po osmih letih službe kopaško kategorijo. Prevedba po treh letih je že star običaj. Sedaj pa so delavci, ki delajo 9, 10, 12 in celo 15 let pa še vedno v kategoriji vozačev. Če se je po krivdi takratnih zaupnikov vrnilo v kolektivno pogodbo, da se vrši prevedba »po možnosti« in vsi vemo, kaj za nas to po-

meni — potem se ima to črtati.

7. Nobene redukcije! Zahtevano zmanjšanje delovnega časa ob nezmanjšani mezdi. Storitve rudarja se je podvojila, plače pa so več kot za polovico padle.

8. V času praznovanja naj praznujejo vsi ali pa nobeden!

9. Dokler nam te zahteve podjetje ne izpolni, ostanemo v rovih.

10. Te zahteve morajo obojestransko držati šest mesecev. Rudarji smatrajo, da zasluži to svoj poseben poudarek, ker imajo slabe tozadevne izkušnje z družbo. Ko je pri zadnji stavki družba preklicala svoje zahteve, je delavstvo prenehalo s stavko. Niso pa minili trije tedni in že je bilo delavstvo izigrano. Delavstvo hoče sedaj imeti trdne garancije. Na te zahteve je premogokopna družba delavstvu odgovorila: **»Družba je izgovorila zadnjo besedo. Z ozirom na zasedbo njenih naprav se ne pogaja, delo je ustavljeno.«**

Toda pogajanja so kljub temu tekla.

Po tridnevnih pogajanjih in posredovanjih je izročil takratni minister za gozdove in rude dr. Ulmanski, ki se je pripeljal iz Beograda, predsedniku izvoljenega stavkovnega odbora rudarjev Guliattiju naslednjo izjavo: »S tem obveščam rudarje, da se je vodstvo TPD napram meni obvezalo, da se bo pod pogojem, ako delavci do 15. avgusta 1934, in sicer do 12. ure zapustijo jamske prostore in pričnejo z rednim delom do 15. oktobra t.l., delalo pod starimi delovnimi pogoji, tj. pod onimi pogoji, ki so veljali pred 1. julijem 1934. Od 16. oktobra dalje bodo stopili v veljavo novi delovni pogoji, razglašeni z včerajšnjo okrožnico TPD. Da bo TPD izvajala in držala prednjo obvezo, prevzamem jamstvo. Z ozirom na prednji pristanek in obvezo, da podjetje ne bo izvedlo nikakih redukcij, tako ne v pogledu mezd in zaslužkov, kakor tudi ne glede števila delavcev, svetujem rudarjem, da zapustijo rove.«

Ko so stavkajoči rudarji izvedeli za rezultate pogajanj in izjavo ministra za gozdove in rude, so hoteli še en dokaz, da družba misli resno. Zahtevali so, da se najprej umakne izpred vseh rovov in obratov žandarmerija in policija, šele nato bodo zapustili delovišča. Policija in žandarji so se res umaknili in 15. avgusta so rudarji stavko prekinili, naslednji dan pa pričeli delati.

V mezdnih pogajanjih, ki so se začela takoj po stavki, je TPD oktobra uspela znižati mezde, vendar od prvotno nameravanih šest do osem odstotkov le dva do tri. Določili so novo količino deputatnega premoga za šest ton letno za rudarja. Družba je odstopila od svoje zahteve po dekategorizaciji okoli 500 rudarjev v nižje mezdne grupe, zavezala se je tudi, da v prihodnjih deve-

tih mesecih ne bo spremenila delovnih pogojev in ne bo nobenega odpustila z dela, čeprav je bila njena prvotna namera odpustiti 500 do 600 delavcev.

Že v objavi števila delovnih dni za drugo polovico avgusta je družba napovedala 11 delovnih dni, ali pet izmen na teden, kar je izboljšalo prejšnji položaj rudarjev, ko so delali le po dve do tri izmene. Obe stavki rudarjev leta 1934 sta za delavsko gibanje izredno pomembni. To je bil prvi večji bojni nastop delavcev v Sloveniji po uvedbi diktature, ki mu je kmalu sledila vrsta stavk v drugih industrijskih krajih. V teh dveh stavkah so komunisti in borbeni rudarji znova utrdili akcijsko enotnost revirskega delavstva, ki je bila pogoj za kasnejše uspešne nastope rudarjev.

Ado Naglav

Stavke so bile nujne in neizprosne

Dne 22. junija t. l. je bila odkrita na upravnem poslojpu TOZD Premogovnik Trbovlje, spominska plošča, ki sta jo pripravila občinski sindikalni svet in klub samoupravljalcev Trbovlje, v spomin stavkajočim rudarjem in drugim delavcem, ki so bili v času od leta 1889 pa do leta 1941 v nenehnem boju za doseganje svojih pravic in izboljšanje položaja.

Iz tega razloga smo pripravili v revirskem muzeju ljudske revolucije v Trbovljah izvleček pomembnejših stavk, ki so se v navedenem obdobju odvijale v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, to je v rudarskih revirjih, da bi sedanji rod lahko uvidel, kako težak je bil boj s kapitalisti za dosego kolikor-toliko znosnih razmer.

Stavke so potekale v navedenih razdobjih:

1. 22. 7. 1889 v Zagorju, 23. 7. 1889 v Trbovljah in Hrastniku — prva velika rudarska

stavka, za skrajšanje delavnika, zvišanje mezd, za izboljšanje razmer v rudniku. Stavka je trajala od 15. avgusta v Trbovljah in do 19. avgusta v Zagorju. Rudarjem so zvišali mezde za 12%. Stavko je zadržala žandarmerija s pomočjo vojske.

2. januarja 1892, po treh tednih je bila zadušena, ne da bi rudarji kaj dosegli.

3. 25. — 28. maja 1900; v Trbovljah so stavkali rudarji zaradi odpustov z dela. Stavka je uspela z zahtevo po odpustu vodje konzuma.

4. jeseni 1903; v Trbovljah so 14 dni stavkali rudarji, da bi dosegli izplačilo celodnevne mezde za delavce, ki jim je zaradi zadušljivega zraka v jamah postalo slabo in so padali v nezavest ter so zato prej zapustili delovno mesto.

5. 22. 1. — 6. 2. 1906; stavkali so trboveljski in hrastni-

ški rudarji; ob neudeležbi zagorskih ves čas ni bilo enotnega stališča, zato je stavka propadla.

6. 17. — 18. 1918; v Trbovljah je bila dvodnevna spontana stavka rudarjev v dveh obratih zaradi šikan, pomanjkanja, živil, obleke, obutve in nizkih mezd. Naslednji dan je bil shod stavkajočih rudarjev, popoldne pa so se vrnili na delo.

7. 25. 10. — 6. 11. 1919; v Trbovljah je bil 25. 10. shod rudarjev, na katerem so nameravali ustanoviti komunistično organizacijo. Žandarji so nameravali aretirati organizatorja SKOJ Nina Furlana, toda več kot tisoč rudarjev je obkolilo žandarje. Okrajni glavar iz Celja je prosil za pomoč vojsko, da bi to gibanje v kali zatrla. O tem je 27. oktobra razpravljala deželna vlada in sklenila poslati v Trbovlje vojaštvo, da bi naredilo red. Zaradi aretacij komunističnih voditeljev so začeli trboveljski rudarji 29. oktobra stavkati, naslednji dan so se jim pridružili še rudarji iz Hrastnika in Zagorja. Zahtevali so zvišanje mezd, republiko in socializacijo rudnikov. Dne 6. novembra se je stavka končala, potem ko je deželna vlada sklenila vpoklicati rudarje v vojsko.

8. 15. 1. 1920; rudarji v Trbovljah so začeli s pasivno rezistenco počasne proizvodnje. Namesto zvišanja plač, kar je zahtevalo delavstvo, je vlada 20. 1. poslala v Trbovlje in Hrastnik vojaštvo. Ker se je pasivna rezistenca še poostrila, je vlada 22. zaprla premogovnike, zaprla rudarje in razglasila, da so odpuščeni z dela. Rudarji so se vrnili na delo, ne da bi dosegli uresničitev svojih zahtev.

9. 15. aprila 1920 se je začela v Ljubljani železničarska stavka kot del splošne stavke železničarjev Jugoslavije. Na poziv komunistov, naj podpre stavkajoče železničarje, so v Trbovljah oklicali republiko, ki pa jo je vojska tretji dan s silo zadušila.

10. 20. — 26. 10. 1920: mezdno gibanje rudarjev (12000 slovenskih rudarjev). Pri rudarskem glavarstvu v Ljubljani so obravnavali rudarske zahteve o določitvi eksistenčnega minimuma in o pregledu računov TPD.

11. 17. 12. 1920 — 11. 1. 1921: v rudnikih TPD se je začela splošna stavka, v kateri je sodelovalo 9640 rudarjev (Trbovlje, Zagorje, Kočevje, Rajhenburg, Št. Janž, Hrastnik, Huda jama in Mirna). Rudarji so dosegli 30—50 % zvišanje mezd.

12. 22. — 27. 8. 1922: v podjetjih TPD je bila splošna stavka 12 000 rudarjev, ki se je končala z delnim uspehom. Mezde so zvišali za 20 %.

12. 20. 7. 1923 se je začela splošna rudarska stavka, v kateri je sodelovalo 9400 rudarjev, od tega v Trbovljah 4200, Zagorju 1600, Hrastniku 1300, Kočevju 900, Rajhenburgu 800, Hudi jami pa 600. V stavki, ki jo je vodil akcijski odbor, sestavljen iz zastopnikov Zveze rudarskih odborov, JSZ in NSZ, so rudarji zahtevali zvišanje mezd. Stavko so s pomočjo orožništva in vojaštva 17. 9. zlomili. TPD je odpustila stotine rudarjev, ki so si morali poiskati delo v Franciji, Belgiji in na Nizozemskem.

13. 1. junij 1924: spopad med delavci in orjunaši.

14. 28. 6. 1928 začela se je splošna stavka steklarskih delavcev, ki se je končala 25. oktobra z uspehom.

15. 30. 6. 1933: v Trbovljah je okrog 2500 rudarskih žena demonstriralo pred upravo TPD in zahtevalo delo in kruh ter večjo in za vse enako zaposlitev. Ženske so napadli orožniki in policija. Ker so ostala pogajanja z županom brez uspeha, so ženske 1. julija zasedle vhode v rove, dnevne kope in druga obratovališča in branile rudarjem na delo. Aretirali so 6 žensk.

16. 3. — 5. 7. 1934: v zasavskih rudnikih TPD je bila gladovna stavka rudarjev proti

nameravanemu znižanju mezd in količin deputatnega premožja. Po 72 urah so rudarji zapustili zasedene rove, ko je uprava TPD preklicala vse izdane ukrepe.

17. 11. — 15. 8. 1934 v revirjih TPD je bila ponovna stavka rudarjev proti nameravanemu zniževanju mezd. Končala se je z delnim uspehom: TPD je obljubila, da se delovni pogoji ne bodo spremenili do 15. oktobra.

18. v začetku julija 1936 so 13 dni stavkali brezposelni rudarji, začasno zaposleni pri gradnji ceste iz Zagorja čez Slačnik. Uspeh stavke je bil minimalen.

19. 17. 8. 1934: delavci na cesti Slačnik—Zagorje so stavkali iz protesta zoper odpust desetih delavcev. Dne 21. avgusta je občinska uprava ustavila vse delo na cesti in delavce izplačala.

20. 9. 9. 1937: v rudniku Trbovlje je bila protestna stavka, ker je uprava TPD odpustila nekega delavca. Pod pritiskom delavcev so ga ponovno sprejeli na delo.

21. 16. — 27. 12. 1939: v rudnikih v Trbovljah, Hrastniku in Laškem je stavkalo 6000 rudarjev. Stavka se je končala brez uspeha.

22. 24. 5. 1940: po petmesečnih pogajanjih z delodajalci so stavbinski delavci v Ljubljani stopili v stavko za zvišanje mezd. 25. maja so začeli stavkati tudi stavbinci v Trbovljah in drugje. Stavka je postala splošna. Končala se je 3. junija z novo kolektivno pogodbo za vso Slovenijo in zvišanje mezd za 75 par na uro.

23. sredi septembra 1940: 48 ur je stavkalo 90 delavcev v kamnolomu Hauck in doseglo 18 % zvišanje.

N. T.

60 let ljubljanske montanistke

Letos praznuje ljubljanska univerza 60-letnico odkar v njenem okviru deluje oddelek za montanistiko. Sedaj ima ta oddelek naziv Visokošolska temeljna organizacija Montanistika, ki deluje v okviru delovne organizacije — Fakultete za naravoslovje in tehnologijo. Ta pa je vključena v Univerzo Edvarda Kardelja.

Iz podatkov, ki so bili objavljeni ob tej priliki lahko povzamemo, da so bili najvidnejši in najpomembnejši uspehi šole v preteklih letih številni diplomanti na vseh stopnjah študija.

Na najstarejšem odseku — rudarskem odseku montanistike je v preteklih 60 letih diplomiralo:

— na I. stopnji: 9 rudarskih inženirjev,
— na II. stopnji: 539 diplomiranih rudarskih inženirjev,

— magisterij je opravilo: 5 magistrstov,
— doktorat je opravilo: 9 doktorjev rudarskih znanosti,
— skupaj 562 diplomantov rudarskega odseka.

Na geološkem odseku, ki deluje v okviru montanistike od leta 1960, pa je diplomiralo:

— I. stopnji: 9 inženirjev geologije,
— II. stopnji: 76 diplomiranih inženirjev geologije,
— magisterij so opravili: 4 magistri,
— doktorat je opravilo: 23 doktorjev geoloških znanosti,
— skupaj 112 diplomantov geološkega odseka.

Na metalurškem odseku, ki letos slavi 40-letnico dela, pa je diplomiralo skupno 900 diplomantov, od tega je 44 magistrstov in 33 doktorjev.

Do začetka leta 1979 je na vseh stopnjah in na vseh treh odsekih ljubljanske montanistike diplomiralo skupno 1.574 diplomantov. Seveda pa se moramo ob tem številu diplomantov zamisliti nad ogromnim delom, ki je bilo opravljeno tako s strani profesorjev, kakor tudi študentov. Prav diplomanti ljubljanske montanistike so bistveno pripomogli kot vodilni strokovnjaki k čimprejšnji obnovi in modernizaciji rudarstva in industrije po vsej Jugoslaviji. Lahko smo prepričani, da bo svoje nad vse pomembno poslanstvo opravljala ljubljanska montanistika v bodoče.

Slavje na Vrheh

Na osrednji revirski proslavi dne 2. 6. 1979 na Vrheh, je imel slavnostni govor Franc Šetinc, sekretar predsedstva CK ZKS

Foto M. C.

V soboto, 2. junija je potekalo na Vrheh veliko slavje — osrednja revirska prireditev ob 60-letnici ustanovitve KPJ —

Proslave na Vrheh se je udeležila vrsta vodilnih javnih in političnih delavcev iz republike in federacije. (Foto Jože Gerhard)

ZKJ, 60-letnici revolucionarnih sindikatov, 60-letnici SKOJ — ZSMJ in 40-letnici

sestanka na Vrheh, katerega se je udeležil tudi tovariš Tito.

Slavja se je udeležilo okrog 15.000 ljudi iz revirjev, Savinjske doline in drugih krajev. Med njimi so bili Sergej Kraigher, član predsedstva SFRJ, Lidija Šentjunc, članica sveta federacije, Stane Dolanc, član predsedstva CK ZKJ, Miha Marinko, član sveta federacije, Franc Leskošek-Luka, Mitja Ribičič, predsednik republiške konference SZDL, Andrej Marinc, podpredsednik zveznega izvršnega sveta, Miloš Prosenc, sekretar republiške konference SZDL, Marjan Orožen, sekretar mestne konference ZKS Ljubljana, dr. Bratko Kreft, član Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter številni drugi javni in politični delavci iz republike in revirjev.

Slavje je pričel s pozdravom in krajšim nagovorom Franci Grešak, sekretar revirskega komiteja ZKS, slavnostni govor pa je imel Franc Šetinc, sekretar predsedstva CK ZKS. V kulturnem delu programa so nastopili pevski zbori Zarja in Slavček Svobode Center Trbovlje, Svoboda II Trbovlje, Trboveljski oktet, Loški glas in Tone Okrogar iz Zagorja, Elektroporcelan iz Izlake, Moški

zbori iz Jagnjenice, Hotiča, Zvon iz Šmartnega, Gabrovke in Polšnika ter Mladinska zbor Vesna iz Zagorja in iz Trbovelj. Nadalje Delavska godba Trbovlje, Rudarska godba Hrastrnik in Delavski pihalni orkester iz Zagorja. Močan je bil mladinski recitacijski zbor, ki je štel 50 članov, recitatorji solisti pa so bili dr. Martin Mlinarič, Željko Pečnik, Jože Sevljak, Klopčič France in Marja Kužnik. Scenarij so pripravili Slava Gulič, Jože Skrinar in Rado Češnovar, režijo je imel na skrbi Rado Češnovar, glasbena dela in pesmi sta izbrala Jože Skrinar in Rado Češnovar, dirigent pa je bil prof. Miha Gunzek, deloma pa Jože Skrinar. Vseh nastopajočih je bilo na proslavi 500. Dekoracija slavnostnega prostora je bila izvedena po zamisli Franca Kopitarja, ak. slik., ozvočenje pa je imel na skrbi Radio Trbovlje.

Pripravo odra in drugega sta imela na skrbi TOZD Operativa Zasavje Trbovlje in Delavski dom Trbovlje, oskrbo pa Gostinsko slaščičarsko podjetje hotel Rudar Trbovlje ter ZZB NOV Trbovlje.

Proslava je v vsakem pogledu potekala zelo uspešno, v vsebinskem, kakor tudi organizacijskem, kot tehničnem pogledu. Po končani proslavi je bilo tovariško srečanje udele-

žencev proslave na obširnem področju Vrhov. V času proslave je bilo izredno lepo vreme, kar je proslavi dalo poseben pečat, le popoldansko neurje je marsikakšnega udeleženca proslave namočilo.

Osrednja revirska proslava partijskih, sindikalnih in mladinskih obletnic je bila na visoki ravni in v kakovostnem in vsebinskem pogledu lepo izpeljana.

Naj omenimo še to, da je bil organiziran že petič po vrsti partizanski pohod občanov z revirjev na Vrhe, v organizaciji taborniške organizacije — odred Črnega diamanta Trbovlje. Podelili so številne značke za prehojeno pot. Precejšnje število je bilo takih, ki so se pohoda udeležili že petič.

Skratka bila je odlična proslava in razpoloženje.

Odkrito je spominsko obeležje na Rudniku Trbovlje

V petek, 22. junija je bilo odkrito spominsko obeležje na upravnem poslopju premogovnika Trbovlje, pred glavnim vhodom na dvorišni prostor.

Tega dne je pripravil občinski sindikalni svet Trbovlje, s sodelovanjem kluba samoupravljalcev Trbovlje, ob 16,30 v gledališki dvorani Delavskega doma Trbovlje, proslavo ob dnevu samoupravljalcev. Ta dan praznujemo vsako leto 27. junija. Na proslavi so prejeli

priznanja številni tovariši in tovarišice iz raznih temeljnih in delovnih organizacij, za svoj prispevek k razvoju samoupravnega socializma. Po končani proslavi pa je bila nato v istem okviru hkrati pa tudi v počastitev 175-letnice odkar kopljejo premog v Trbovljah, odprta samostojna likovna razstava dveh članov likovne sekcije RELIK Svobode Center — rudarjev premogovnika Trbovlje, tovarišev Jožeta Po-

tokarja in Alojza Lesarja, v čakalnici premogovnika Trbovlje.

Ob 18. uri pa se je pričela slovesnost ob otvoritvi spominskega obeležja. Slavnostni govornik je bil Vinko Kovačič, predsednik medobčinskega sveta zveze sindikatov revirskih občin. Očrtal je pomen bojov rudarjev in drugih delavcev v razdobju 1889 pa do 1941. Po budo za postavitev spominskega obeležja je prišla s strani komisije za zgodovino pri komiteju občinske konference ZKS Trbovlje in občinskem svetu zveze sindikatov Trbovlje. Za pripravo tega obeležja je bil ustanovljen poseben 15-članski odbor, katerega je vodil predsednik Janez Češnovar, v njem pa so bili zastopani tudi člani kolektiva REKZ.

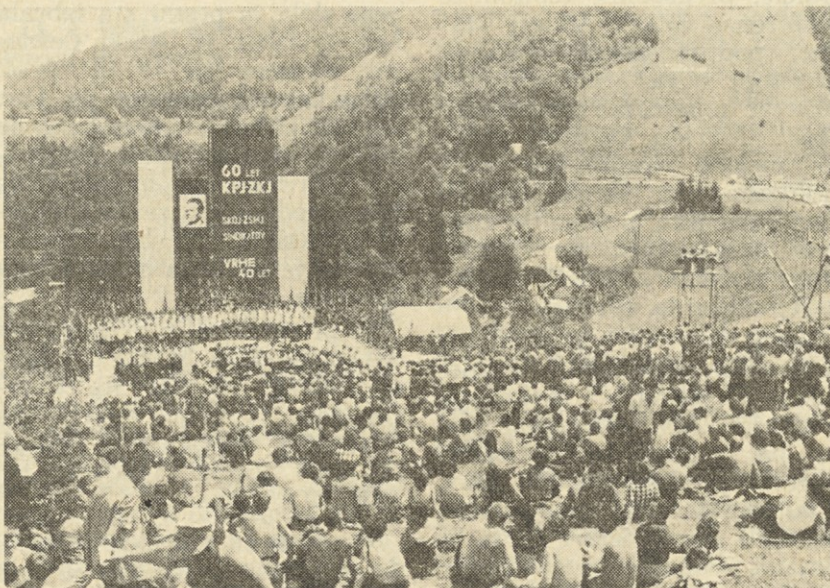
Spominsko ploščo je oblikoval v obliki stranice starega, lesenega hunta, Franc Kopitar, ak. slik., črke je vrezal Franc Germadnik, ostala tehnična dela pri izdelavi obeležja pa sta imela na skrbi TOZD Premogovnik Trbovlje in TOZD RESD Trbovlje.

Na spominskem obeležju, izdelanem v hrastu, je vrezano naslednje besedilo:

V SPOMIN
NA VELIKE RAZREDNE
BOJE DELAVCEV
V RAZMERAH KAPITALISTIČNE
DRUŽBE
PROTI IZKORIŠČANJU
ZA OSVOBODITEV DELA
ZA SOCIALIZEM
V STAVKAH

1889 od 22. jul. do 19. avg.
1892 od 1. jan. do 23. jan.
1903 do 30. sept. do 16. okt.
1906 od 22. jan. do 6. sept.
1918 od 16. dec. do 18. dec.
1919 od 20. jul. do 22. jul.
1919 od 29. okt. do 5. nov.
1920 od 15. jan. do 23. jan.
1920 do 21. apr. do 3. maja
1920 od 17. dec. do 11. jan.
1922 od 2. avg. do 8. avg.
1923 od 20. jul. do 17. sept.
1933 od 1. julija do 5. julija
1934 od 2. julija do 5. julija
1934 od 10. avg. do 16. avg.
1939 od 16. dec. do 27. dec.
1889—1979

DELU ČAST IN OBLAST!

Osrednje revirske proslave, dne 2. junija na Vrheh, se je udeležilo blizu 15.000 občanov iz revirjev in drugih krajev Slovenije.

Foto M. Cerinšek

Spominsko obeležje je odkril Ivan Žibret, rudar TOZD Premogovnik Trbovlje, v kulturnem delu programa pa so sodelovali Delavska godba Trbovlje, Moški pevski zbor Zar-

ja Svobode Center in učenci osnovne šole Trbovlje.

Spominsko obeležje je po odprtju sprejel v varstvo TOZD Premogovnik Trbovlje.

Aktivnost samoupravnih organov

DO ZASAVSKI PREMOGOVNIKI

ODBOR ZA DRUŽBENI STANDART DO ZTP

Odbor za družbeni standard DO ZTP je imel svojo 5. sejo dne 25. maja. Na njej so razpravljali in sklepali o naslednjem:

— sklenil, da je treba pred pričetkom letovanja preveriti vse naprave in instalacije v domovih, z namenom da bi letovanje potekalo nemoteno;

— na znanje je odbor sprejel informacijo o zagotovitvi potrebnih sredstev za nabavo raznih rekvizitov in normalni potek letovanja;

— določili so ob navzočnosti predstavnikov sindikata ter predsednikov odborov za družbeni standard TOZD in DS, način zasedbe posteljnega sklada v počitniških domovih na Rabu, Crikvenici, Novigradu in prikolicah;

— sklenili so, da bodo na naslednji seji razpravljali o razdelitvi novih stanovanj, ki so predmet sklenitve pogodbe s stanovanjsko skupnostjo Trbovlje;

— pooblastili so referenta za oddih in rekreacijo v DS ASO, da usklajuje posteljni sklad v počitniških domovih glede na število družinskih članov ne glede na to, v kateri TOZD je letovalec zaposlen;

— vsi, ki bodo letos letovali izven počitniških domov REKZ morajo pred pričetkom letovanja dvigniti potrdilo o višini regresa.

IZVRŠILNI ODBOR

14. seja odbora je bila 5. junija. Na njej so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah;

— sklenil je, da morajo kadrovske službe v ZPT potrebe po kadrih reševati koordinirano in pri tem upoštevati notranje rezerve posameznih TOZD in DS;

— sklenil je predlagati delavskemu svetu DO ZTP spremembno obratovalnih dni, s tem da bi od avgusta dalje obratovali vse sobote dopoldan, od septembra t.l. dalje pa vse sobote na vseh treh tretjinah; s tem bi zadostili potrebam po premogu za široko potrošnjo, hkrati pa zagotovili načrtovano proizvodnjo za letošnje leto;

— konferenca osnovnih organizacij sindikata ZPT naj s sodelovanjem finančne službe ZPT sproži postopek pri pristojnem organu, da bi bili delavci, ki opravljajo dela nad 42 oziroma nad 48 ur tedensko, oproščeni plačila dodatnih prispevkov iz osebnega dohodka. To akcijo je treba utemeljiti s tem, da se sobotno delo pri proizvodnji premoga uvaja zaradi celotnih družbenih potreb pri reševanju energetske krize;

— sklenil je predlagati koordinacijskemu odboru sindi-

kata ZPT, da naj bi sprožil akcijo za solidarnostno pomoč zaradi nesreče v jami Ojstro tako znotraj, kakor tudi izven delovne organizacije ZPT;

— sklenil je predlagati delavskemu svetu ZPT, da naj bi na osrednji proslavi dneva rudarjev izrekli javno pohvalo TOZD Premogovniku Ojstro in reševalcem za trud in prizadevanje pri reševanju premoga v času vdora vode in mulja na delovišča;

— v razpravi je odbor vnovič ugotovil, da TOZD Premogovnik Kisovec nima montangeoloških pogojev za nadaljnjo pridobivanje premoga, zato je sklenil, da je treba določiti postopek o načinu prenehanja TOZD Premogovnik Kisovec;

— na znanje je sprejel informacijo službe za varstvo pri delu o številu poškodb in splošnem stanju varstva pri delu. Sklenil je, da naj delavski svet ZPT obravnava problematiko varstva pri delu, skupno z ostalo problematiko izostalih z dela;

— nadalje je sklenil predlagati delavskemu svetu ZPT, da naj potrdi nakup delovnih oblek ojačanih s telovniki. Sklep naj bi izpeljali do jeseni t.l.;

— pooblastil je službo za varstvo pri delu ZPT, da zbere podatke o potrebni količini novih rudarskih uniform, da bi na podlagi utemeljenih podatkov delavski svet lahko odobril potrebno število teh uniform; — predlagal je delavskemu svetu ZPT, da odobri iz sklada skupne porabe 30.000 din za organizacijo in izvedbo skupne vaje reševalnih moštve slovenskih premogovnikov;

— odobril je 3 tone finejše granulacije premoga — zdroba nove tehnologije izgorevanja FNT v Ljubljani za razvijanje premoga v zvrtničeni plasti;

— enemu sodelavcu je odobril službeno potovanje na Madžarsko, komisiji za izdelavo in uskladitev pravilnika o osnovah in merilih OD, pa je predlagal, da ga uskladi s spremembami v okrožnici 47/79.

DO INDUSTRIJSKE MONTAŽNE DELAVNICE

DELAJSKI SVET

Delavski svet je imel svojo 17. sejo dne 14. maja t.l. Na njej je razpravljala in sklepala o naslednjih zadevah:

- potrdil je nove cene za delovne ure za posamezne stroje;
- strinjal se je s sklenitvijo predlaganih pogodb za razna dela, ki jih opravljajo TOZD SIMD, EIMD in KET;
- potrdil je finančno poročilo za razdobje januar — marec 1979;
- strinjal se je s tem, da se opravi načrtovano delo na soboto 9. junija, namesto 2. junija, ki je bila sprva planirana;
- pooblastil je Franca Podbevška, da podpiše statut SOZD REKZ v imenu DO IMD;
- sklenil je, da velja od 1. maja dalje kilometrina lastnih osebnih vozil v službene namene 3,15 din/km in 1,05 din/km za stroške prevoza in odvoza na delo delavcem, ki nimajo možnosti prevoza z javnimi ali pogodbenimi, prevoznimi sredstvi;
- imenoval je Rajka Medveška v komisijo na ravni SOZD REKZ za podelitev priznanj in nagrad.

Na 18. seji dne 7. junija je delavski svet razpravljala in sklepala o naslednjih zadevah:

- odobril je nabavo materiala v znesku 1.685,65 din za pionirsko delovno brigado iz revirjev;
- imenoval je komisijo za izvedbo referenduma dne 14. 6. 1979;
- odobril je 30.000 din namensko za reprezentanco in reklamo za letošnje leto;
- odobril je izplačilo 500,00 din vsem članom kolektiva za dan rudarjev;
- hkrati je sklenil, da se vsem delavcem izplača regres v višini po 2.000,00 din;
- sklenil je, da se ne daje v obravnavo sprememb samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razpo-

rejanje ČD in sredstev za osebne dohodke v SOZD REKZ, dokler ne bo sprejet samoupravni sporazum energetskega gospodarstva Slovenije.

SOZD REK ZASAVJE

Izvršilni odbor

6. seja izvršilnega odbora je bila 23. maja. Na njej so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

- obravnaval je periodični obračun za prve tri mesece t.l. Ugotovil je, da je kombinat poslovanje v prvih treh mesecih t.l. končal z negativnim rezultatom. Vzroki so različni, najpomembnejši pa je prav gotovo ta, da ni bila dosežena načrtovana proizvodnja premoga;
- sprejel je pripombe oziroma opozorila za nepravilnosti pri izvajanju investicijskih del ter da je treba posvetiti naravnim storitvam delavnic posebno pozornost;
- sprejel je stališča za zasedanje delavskega sveta SOZD zaradi sprejetega načrta virov in koriščenja sredstev skupne porabe za letošnje leto za posamezna TOZD in DS;
- razpravljala je o programu letovanja članov kolektiva v letošnjem letu in sprejel nekatere pripombe pripravljanih programov;
- glede na to, da anketa, ki se nanaša na bodoči obstoj in poslovanje počitniškega doma na Partizanskem vrhu ni dala ustreznega odgovora, je sklenil predlagati delavskemu svetu, da strokovne službe — referat za družbeni standard, izdelava analizo koriščenja uslug doma na Partizanskem vrhu. **Gre za to, da bi dom postal rentabilen;**
- predlagal je, da naj delavski svet sprejme pravilnik o priznanjih v SOZD REKZ in imenuje ustrezno komisijo;
- ustrezna stališča je sprejel tudi do osnutka pravilnika o dodeljevanju najemnih stanovanj in stanovanjskih posojil delavcem TOZD in DS z določenimi spremembami;

— prav tako je sklenil predlagati delavskemu svetu, da sprejme in daje v javno razpravo predlog sprememb samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje ČD in delitve sredstev za OD v SOZD REKZ;

— sklenil je predlagati delavskemu svetu REKZ, da sklepa o postopku za razpravo in sprejem samoupravnega sporazuma o ustanovitvi posebne finančne službe za bančne in finančne posle na ravni SOZD REKZ;

— sklenili so predlagati delavskemu svetu SOZD REKZ, da sprejme in potrdi pobudo za poimenovanje SOZD REKZ v SOZD REK Edvarda Kardelja;

— ugotovil je, da je bil statut SOZD REKZ sprejet na referendumu s strani vseh TOZD in predlaga, da ga delavski svet sprejme oziroma sprejme ugotovljeni sklep;

— sklenil je predlagati delavskemu svetu REKZ, da prevzame pokroviteljstvo nad pionirsko delovno brigado Rdeči revirji, da odobri nabavo novega osebnega avtomobila ter da se odobri pomoč prebivalstvu Črne gore, prizadetemu ob potresu.

DELAJSKI SVET

7. zasedanje delavskega sveta SOZD REKZ je bilo 25. maja. Na njem pa so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— sprejel je vrsto sklepov za odpravo poslovnih motenj, ki so bile ugotovljene v poslovanju nekaterih TOZD oziroma delovnih organizacij v prvem trimesečju t.l.;

— sprejel je načrt virov in koriščenja sredstev skupne porabe za leto 1979 po posameznih TOZD in DO, ki znaša skupno 34.324.567 din. V okviru tega sklepa spada tudi solidarno združevanje sredstev s strani ZPT in RGD. V okviru tega sklepa je bilo sprejetih več izvedbenih sklepov, ki se nanašajo na skupno porabo;

— za dan rudarjev bodo jubilejne nagrade v obliki vrednostnega bona podeljene na proslavi v Hrastniku, dne 30. ju-

nija. Vsi člani kolektiva prejmejo ob dnevu rudarjev po 500,00 din, medtem ko so bili regresni za letni dopust izplačani sredi junija pri izplačilu osebnih dohodkov za maj;

— sprejel je program letovanja za letošnje leto vključno s predlaganimi spremembami oziroma dopolnitvami. V primeru nastanka izgube se negativna razlika krije iz združenih sredstev regresne mase ali iz ostanka počitniških domov;

— na znanje je sprejel poročilo o izvedeni anketi o interesu letovanja delavcev s posebnim oziroma počitniški dom na Partizanskem vrhu in sklenil, da je treba izdelati do naslednjega zasedanja analizo korišćenja uslug v tem domu;

— sprejel je pravilnik o priznanjih v SOZD REKZ ter imenoval 6-člansko komisijo pod predsedstvom Ludvika Zaločarja, ki ima nalogo pripraviti izbor nagrajencev po tem pravilniku;

— v javno razpravo je dal osnutek pravilnika o dodeljevanju najemnih stanovanj in stanovanjskih posojil delavcev TOZD in DS;

— v javno razpravo je dal predlog sprememb samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje ČD in delitve sredstev za OD v SOZD REKZ, ki naj poteka vzporedno z razpravo osnutka samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje ČD in delitve sredstev za OD energetskega gospodarstva Slovenije;

— v javno razpravo je dal osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi posebne finančne službe za bančne in finančne posle v SOZD REKZ;

— sprejel in potrdil je predlog za poimenovanje SOZD REKZ v SOZD Revirski energetskega kombinata Edvarda Kardelja. Delavski sveti TOZD razpišejo referendume za spremembo statuta REKZ in samoupravnega sporazuma o združevanju delovnih organizacij REKZ;

— ugotovil je, da je bil statut SOZD REKZ sprejet na referendumu v času od 30. marca do 12. aprila letos s strani delavcev vseh TOZD z večino glasov;

— soglašal je s prevzemom pokroviteljstva SOZD REKZ nad pionirsko delovno brigado Rdeči revirji ter sklenil, da naj v ta namen prispevajo TOZD vseh štirih delovnih organizacij sredstva v višini približno 50.000,00 din;

— odobril je nabavo novega osebnega avtomobila Renault 30 TL;

— odobril je pomoč prebivalstvu Črne gore, ki je bilo prizadeto ob potresu;

— določene člane kolektiva je imenoval za izvajanje nalog s področja SLO in družbene samozaščite na območju SOZD REKZ;

— Ivana Zupana, dipl. inž., je razrešil del in nalog vodje de-

lovne skupnosti Tehničnih strokovnih opravil s 5. 4. 1979, hkrati pa je imenoval Rudolfa Šikovca, dipl. inž., za v. d. vodjo delovne skupnosti TSO do imenovanja novega vodje. Imenovana je bila razpisna ter primopredanja komisija;

— imenoval je Dušana Avblja, dipl. inž., v odbor za gospodarstvo in plan pri Medobčinski gospodarski zbornici revirskih občin

— v odbor za spremljanje in izvajanje družbenega dogovora o proizvodnji, prenosu in uporabi toplotne energije proizvedene v TET — Toplarna Trbovlje je imenoval delegata REKZ Rudolfa Šikovca in Antona Urankarja;

— strinjal se je s predlogi delovnih organizacij za spremembo obratovalnih dni v juniju namesto dela proste sobote 2. 6. zaradi osrednje revirske proslave na Vrheh.

Solidarna pomoč REK namensko za pomoč Črni gori

Dne 15. aprila 1979 je katastrofalni potresni sunek skoraj opustošil Črno goro, temu pa so sledili še številni manjši. Prebivalci so ostali praznih rok in brez strehe nad glavo. Potrebna je bila hitra solidarnostna akcija vseh državljanov SFRJ. Tudi naša SOZD Rudarsko elektroenergetski kombinat Zasavje pri tej široki družbeni akciji ni ostala brezbrizna.

Takoj je bila sprožena med člani našega kolektiva po posameznih TOZD, DS in DO široka solidarnostna akcija za čim hitrejšo pomoč ogroženemu prebivalstvu republike Črne gore.

Izvršilni odbor SOZD REK Zasavje je na svoji seji, dne 19. aprila 1979 sklenil, da člani kolektiva namensko za po-

moč Črni gori združujejo sredstva enega delavnika. 28. aprila tega leta so torej člani kolektiva v posameznih TOZD, DS namensko odstopili bruto zaslužek enega delavnika v naslednjih zneskih:

DO ZPT

	din
— TOZD Prem. Hrastnik	76.854,95
— TOZD Prem. Ojstro	82.116,10
— TOZD RESD Hrastnik	40.867,00
— DS Pomožna dejavnost Hrastnik	18.325,85
— TOZD Prem. Trbovlje	138.229,65
— TOZD RESD Trbovlje	29.160,65

	din
— TOZD Pred. jamskega lesa	7.578,25
— DS Pomožna dejavnost Trbovlje	28.875,30
— TOZD Prem. Kotredež	109.397,25
— TOZD Prem. Kisovec	80.851,55
— TOZD Sep. Zagorje	30.946,10
— TOZD RESD Zagorje	43.334,80
— DS Pomožna dejavnost Zagorje	31.263,30
— TOZD Sep. Trbovlje	84.792,05
— TOZD RŠC Zagorje	29.653,80
— DS SS ZPT	81.807,25

DO RGD

— TOZD RIG	169.515,15
— TOZD ESMD	30.199,50
— DS SS RGD	19.034,70
— TOZD GRAMAT	21.573,70
— TOZD Avtoprevoz Zasavje	33.769,55

DO IMD

— TOZD SIMD	26.004,45
— TOZD EIMD	16.984,70
— TOZD KET	3.312,15
— DS SS IMD	10.975,05

DO TET

— TOZD PE 1	41.787,70
— TOZD PE 2	46.375,30
— TOZD VZN	65.175,45
— TOZD Trans. goriva	22.883,05
— DS SS TET	45.527,35
SOZD DS ASO	17.520,65
SOZD DS TSO	18.296,35
Skupaj izplačano	1.502.988,65

Tudi družbenopolitične organizacije niso držale križem rok ob tej katastrofalni nesreči. Vzor vsem osnovnim organizacijam ZSMS v našem kolektivu bi lahko bila OO ZSMS RESD Trbovlje. Namensko za pomoč prebivalstvu Črne gore je organizirala zbiralno akcijo starega železa ter ves izkupiček dala kot pomoč prebivalstvu Črne gore.

Sklenjeno je bilo tudi, da vse delovne organizacije SOZD REKZ združeno prispevajo v ta namen 19.574,00 din. Ta sredstva pa se posredujejo v obliki 3.000 kom. zidne opeke — modularni blok.

Delavski svet ASO je s sklepom odločil, da se za ta naslov odstopi 24 odej iz počitniških domov.

Termoelektrarna pa je ogroženemu prebivalstvu poleg de-

Vsi ljubitelji dobre glasbe so v sredo, 30. maja v Delavskem domu Zagorje prišli na svoj račun. Zveza kulturno prosvetnih organizacij Zagorje, mladinski pevski festival Celje in MPZ (mladinski pevski zbor Vesna) so organizirali MEDNARODNI KONCERT z nastopom MPZ Vesna, klarinetistom Dimitrijem Beuermannom in mešanim mladinskim zborom HARTLEPOOL YOUTH CHOR iz HARTLEPOOLA iz Anglije.

V petek, 1. junija je v Skopju potekala prva skupščina zvezne MDA »AVTOPUT BRATSTVA IN ENOTNOSTI 79«, katera sta se udeležila tudi predsednik OK ZSMS Zagorje Merva Anton in predsednik Centra za MDA Krznar Tomaž, ki je letošnji komandant MDB »Franc Farčnik« iz Zagorja in je soudeležena ter akcije.

Na skupščini so se dogovorili o finančnem predračunu akcije, pregledali in osvojili so program interesnih dejavnosti na akciji, imenovali pa so tudi člane za štab akcije ter si ogledali trase, kjer bodo brigadirji delali in živeli letošnje poletje.

lavnika vseh zaposlenih, odstopila tudi počitniško prikolico.

Iz DO IMD je sindikat namensko nakazal iz svojih sredstev 1.500,00 din za pomoč prebivalstvu Črne gore.

Iz vsega tega zbira podatkov lahko sklepamo, da je akcija za pomoč ogroženemu prebivalstvu Črne gore uspela tudi v našem kolektivu.

Ivi Leskovar

Na kratko

VSACA OSNOVNA ORGANIZACIJA ZSMS NAJ IMA SVOJ BILTEN

Ko neka sredina, skupina, pa naj si bo to osnovna organizacija ZSMS, TOZD ali KS začuti potrebo (oziroma jo mora čutiti) po obveščeni, informiranosti si lahko to zagotovi s PTT storitvami, internim radiom, televizijo, tiskom (v zadnjem času so se pojavili informacijsko dokumentarni centri—INDOK ki so se zelo dobro pokazali v praksi). Ena izmed oblik tiskane obveščanja je bilten. Najpomembnejše pri njegovi izdaji je: kdo, kje, kdaj in zakaj ga tiskamo ter komu ga namenimo. Izdelava vsebinske zasnove mora na vsa ta (in številna druga) vprašanja poiskati oziroma najti odgovor in si zagotoviti sredstva in organizirano skupino (uredniški odbor, iznajditeljski odbor ali kakorkoli že imenujemo skupino), ki bo izdajala tiskala, razpečevala ter opravljala niz del pri biltenu.

Za osnovno organizacijo ZSMS je zanimiva nekoliko nova oblika, ki je v praksi pokazala dobre rezultate — »leteči bilten«. Hiter tempo življenja je prodril tudi v tisk in propagando, zato se moramo temu prilagajati tudi v bazi. Trije do štirje listi ciklostilne tehnike razmnoževanja nam omogočajo, da v »novinarskem

jeziku« (kratkem jedrnatem in vsebinskem) strnemo informacije, ki jih želimo posredovati bralcu. Posebno pozornost pa je potrebno posvetiti povratnim informacijam, ki nam omogočajo demokratično obliko informiranja in zagotavljajo, da je vsak občan, deloven človek, mladinec, obveščen in da obvešča, kar mu je pravica in dolžnost zapisana v zvezni ustavi.

V zgornjem odstavku sem pisal o »letečem biltenu«. Če hočemo le-tega izdajati je potrebno na terenu imeti dobro organizirano poverjeniško in dopisniško mrežo. Redakcija biltena lahko na tej podlagi izdaja (posreduje) kvalitetno, ažurno, popolno in ne nazadnje resnično informacijo v obliki biltena.

Praksa je pokazala, da mladi v osnovnih organizacijah ZSMS pod pojmom informiranja razumejo le-to, da enkrat na leto (ali pa še to ne) — oprostite nekoliko zlobni pripombi, ki pa v sebi skriva, verjemite mi polno vzpodbud za delo na tem področju v vaši sredini — izdajajo obširno literaturno gradivo, ki ga imenujejo bilten (Mlada pota, Radost, Iskrice...), proti čemur nimam osebno nič proti. Nasprotno, takšne OO ZSMS zaslužijo vso priznanje, saj omogočajo mladim literatom in pesnikom začetnikom prvo predstavitev javnosti.

Če pa hočemo govoriti o dobrem — popolnem informiranju se moramo posluževati oz. uporabljati zgornji primer (način) informiranja, kjer bralca resnično obveščamo o dogajanju v njegovem in širšem okolju in mu s tem odpiramo vrata odločanja, samoupravljanja, saj sam sodeluje pri oblikovanju informacij.

mladincev za letošnje republiške in zvezne mladinske delovne akcije iz vseh treh občinskih konferenc ZSMS zasavske regije (Hrastnika, Trbovelj in Zagorja) se je udeležilo akcije, ki jo je pripravil Center za MDA pri predsedstvu OK ZSMS Zagorje.

Mladi brigadirji MDB »Ustanovnega kongresa KPS« iz Trbovelj so delali na izkopu vodnega jarka v KS Kotredež. Brigadirji pionirske brigade »Rdeči revirji« so urejali okoli novega industrijskega objekta delovne organizacije Energoinvest-Varnost Zagorje v KS Selo, ki ga bodo v kratkem izročili svojemu namenu. Hrastničani MDB »3. julij« in Zagorjani MDB »Franc Farčnik« pa so si razdelili delo v KS Toplice, kjer so urejali cestišče od Kopališke ulice do Podvin in kopali vodovodne jarke v Okrogarjevi koloniji. Takšne skupne akcije mladih brigadirjev so poleg dragocene pomoči krajanom tudi temeljite priprave za delo v tisti prvi brigadi — akciji.

SPREJEM V ZSMS

Vsako leto ob Dnevu mladosti sprejemamo pionirke in pionirje v ZSMS. Pred leti je bil ta sprejem v osnovnih šolah, letošnje leto pa poteka v osnovnih organizacijah v krajevni skupnosti, zato da se bodo kot mladinci lažje vključevali v delo osnovne organizacije, kjer živijo. Namreč pred leti so bili pionirji samo formalno sprejeti v ZSMS, potem pa je zavisele čisto od posameznika, če se je le-ta vključeval v delo mladinske organizacije, saj ga

osnovna organizacija ni imela niti evidentiranega.

Seznani mladega človeka z delom v bazi v osnovni organizaciji, ga vključiti v delo, so poudarili na svoji redni seji predsedstva OK ZSMS Zagorje, zagotavlja uspešno delovanje mladine v bazi, kot tudi posameznika.

V zagorski občini so letos v osnovnih organizacijah sprejeli 200 pionirjev v vrste ZSMS. Sila, polet in elan mlade generacije bo spet ustvarjal čudo, tako na mladinskih delovnih akcijah, kot pri družbenopolitičnem delu, športu, kulturi, pri krepitvi družbene samozagrade.

V Zagorju so podelili novosprejetim mladincem knjižice, rdeč nagelj in posebno izdajo Mladega poročevalca, glasila OK ZSMS, ki ga je izdal COP pri predsedstvu OK ZSMS, ob Dnevu mladosti nalašč za to priložnost. V biltenu si lahko mladi preberejo zgodovino mladinskega gibanja v Zagorju, program aktivnosti OK ZSMS v mesecu maju ter nenazadnje mnenja najmlajših iz osnovne šole Ivan Skvarča iz Zagorja o maju, mladosti, sreči...

Komisija za idejno politično delo in predsedstvo konference mladih v vzgoji in izobraževanju pri OK ZSMS, pa je predhodno opravila obiske v osnovnih šolah, kjer so mlade seznanjali s statutom, organiziranostjo, delovanjem in uspehi ZSMS. Med mladimi so razširjali idejno politično glasilo ZSMS Mladino, ki jim naj bo delovno gradivo za nadaljnje delo v ZSMS.

Drago JAMNIK

LOKALNA MDA »ZAGORJE 79

V soboto, 19. maja je v Zagorju potekala prva regijska lokalna MDA »Zagorje 79«. Šestdeset evidentiranih mladink in

Pohod

Mladinska pohodna enota Ustanovnega kongresa KPS, ki so jo sestavljale štiri čete (več kot sedemdeset mladink in mladincev) iz Žalca, Hrastnika, Zagorja in Trbovelj, je 1. junija začela že skoraj tradicionalni pohod iz Prebolda na Smiglovo

cevi) iz Žalca, Hrastnika, Zagorja in Trbovelj, je 1. junija začela že skoraj tradicionalni pohod iz Prebolda na Smiglovo

zidanico, do Reške koče, cilj pa so bile Vrhe.

Do Prebolda so se mladi iz Zagorja, Trbovelj in Hrastnika pripeljali z avtobusom, tam pa so se jim priključili tudi Žalčani.

Na Šmiglovi zidanci so domačini pripravili kratek, a zelo zanimiv kulturni program, mladinke in mladinci pa so si ogledali tudi muzejsko sobo.

Mladinska pohodna enota je imela na Reški planoti taborni ogenj s kulturnim programom,

ki so ga mladi pripravili kar med pohodom, prespala pa je v Reški koči.

Drugi dan je nadaljevala pot na Vrhe, kjer je bila 2. junija centralna zasavska proslava ob 60-letnici KPJ, SKOJ in revolucionarnih sindikatov. Na Vrhe je MPE Ustanovnega kongresa KPS prinesla tudi plamenico, dokaz ljubezni do predsednika Tita, pripadnosti Jugoslaviji in obrambo pridobitev naše revolucije.

TATJANA PIRC

posebne čestitke ob obletnici pa veljajo varnostnikom (tako miličnikom, kot vojakom), ki nam znajo tolikokrat nesebično priskočiti na pomoč, obenem pa budno paziti, da lahko nemoteno delamo in ustvarjamo.

Drago Jamnik

35 let varnostne službe

Trinajsti maj že vrsto let nazaj ni več le praznik naših varnostnikov, miličnikov in vojakov, postal je praznik nas vseh (delovnih ljudi in občanov), ki smo z leti skovali jekleno verigo zaščite našega sistema. Vsaka akcija miličnikov in vojakov je naša skupna akcija in cilj — ohraniti varnost in pridobljeno neodvisnost našemu sistemu, se odločno upreti zunanemu in notranjemu sovražniku, skrbeti za varnost posameznika in družbe, v kateri bo lahko vsakdo živel v miru in snoval in delal za naše skupne ideje.

Letos, ko slavimo 35. obletnico ustanovitve naše varnostne službe, ki je dokazala svojo učinkovitost in se kalila v mnogih akcijah, ki so uspešno branile ugled naše ureditve, ščitile našega delovnega človeka in se uspešno vključile v splošno gibanje družbene samozaščite, je prav, da se ozremo nazaj in skupaj pregledamo prehojeno pot in pomemben korak, ki smo ga naredili pri podružbljanju in približevanju družbene samozaščite, delovnemu človeku za strojem v tovarni in občanu v krajevni skupnosti.

Zvezna in republiška ustava iz leta 1974, sta vnesli nove elemente v podružbljanje varnosti naše družbe. Konkretizirala sta

jih Zakon o ljudski obrambi in Zakon o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah (1976). Oba zakona sta uzakonitev razvojnih teženj, da o ukrepih za svojo varnost (zunanjo in notranjo) odločajo in jih tudi v čimvečji meri izvršujejo tisti, ki so zanje resnično neposredno zainteresirani. Tako se zagotavlja taka zgradba in delovanje varnostnega sistema, da so resnični razredni interesi delavskega razreda, ki je na oblasti in družbeni odnosi, ki jih gradi, najustrezneje varovani.

Pojem varnosti smo opredelili kot skrb družbe za varovanje doseženih rezultatov njenega razvoja in pojav za nemoten nadaljnji razvoj družbe. Gre predvsem za varnost naše socialistične samoupravne družbe pred vsemi — katerikoli interesi, ki bi poskušali preusmeriti tok našega razvoja od bližnjih ali bolj dolgoročno zastavljenih ciljev zadovoljevanja zgodovinskih interesov delavskega razreda. Zato moramo predvsem dobro poznati lastne interese in cilje ter nasprotujoče jim interese in cilje. Poznati moramo pot k zastavljenim ciljem ter za vse uspehe in pozitivne rezultate, ki smo jih dosegli pri podružbljanju varnosti smo lahko ponosni vsi, še

Posvet s starši

Center za mladinske delovne akcije pri predsedstvu OK ZSMS Zagorje, je pripravil v osnovni šoli Ivan Skvarča posvet s starši pionirjev in mladincev, ki bodo letos v okviru pionirske MDB Rdeči revirji sodelovali na MDA Goričko 79.

Člani centra za MDA smo staršem govorili o pomenu mladinskega prostovoljnega dela in odgovarjali na njihova vprašanja. Staršem smo opisali organizacijo brigade in delo na delovišču in v naselju.

Starši, ki so bili na posvetu, prav gotovo niso bili razočarani.

Tatjana Pirc

Kaj mi pomeni obrambni dan šole?

Za učence osnovne šole so obrambni dnevi zelo zanimivi. Že v naprej vemo, da bomo po hiteli v naravo in se sprostili. To je za nas doživetje. Za današnji dan smo bili še posebej pripravljani. Povedali so nam, da bodo na tekmovalnem pohodu sodelovali tudi rezervni vojaški starešine, pripadniki enot teritorialne obrambe, strelski sodniki, zdravstveni delavci in še drugi.

Razred je sestavil petčlanske tekmovalne ekipe. Vsi nismo prišli v poštev. Nekaj nas je

ostalo v rezervi, a smo vseeno bili priključeni ekipam. Najbolj zadovoljni so bili tisti, ki so bili vodje ekip in so nosili startne številke.

Vsi smo bili radovedni kje je trasirana proga in kakšna presenečenja nas čakajo. Na drugi kontrolni postaji smo odgovarjali na vprašanja iz zgodovine narodnoosvobodilne borbe (NOB). Pot nas je vodila naprej do Mlačeve hiše, kjer smo opravili teste iz topografije, od tam pa mimo Kurnika prek ceste do Marinkovega hrama, kjer smo naleteli na postavljeno minsko polje, ki smo ga morali previdno preiti in obvladati. V Spodnjih Svinah

smo premagovali ovire, po nekaj sto metrih navkreber, pa nas je čakala zaseda.

V Čečah smo se orientirali na terenu, za tem pa je sledil tek na 200 metrov in še hoja na čas. Na Piškovcu smo se preizkusili v nudenju prve pomoči. Po programu smo se pomerili še v metanju bombe in iskanju skritega predmeta, nato pa smo krenili proti cilju.

Čeprav je bila pot precej naporna, je bilo med nami pristno razpoloženje, saj nam je bilo naklonjeno tudi vreme.

Prepričali smo se, da je bil današnji obrambni dan šole zelo koristen in poučen in takih si še želimo. Menim, da so bili

tudi rezultati zelo dobri in da smo učenci uspešno opravili svojo nalogo. Seveda smo vsi nestrpni do seštevka rezultatov, ko nam bodo sporočili, ktere ekipe so bile najbolj uspešne. Tekmovalni duh je prevzemal vsakega od nas in vsi smo se potrudili za čimboljši uspeh. Že sami pa smo ugotovili, da za nami-fanti niso zaostajale učenke, saj so se v nekaterih ekipah izkazale celo bolj od fantov, čeprav bi rekli, je to bolj vojaška zadeva. Ta dan mi bo ostal v prijetnem spominu.

Rudi Matko, 7. g
OŠ Revirski borci

Iz mladih varnostnikov VOS je bil junija 1944 ustanovljen I. Štajerski bataljon VDV

Ob 35-letnici ustanovitve bataljona

Letos v prvi polovici maja je minilo 35 let od ustanovitve Oddelka za zaščito naroda — OZNA. V Sloveniji je bila po ukinitvi VOS marca 1944. leta z odlokom SNOS ustanovljena Vojska državne varnosti — VDV, kot oborožena sila Odseka za notranje zadeve pri predsedstvu Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta. Vsi varnostniki dotedanje Varnostno-obveščevalne službe — VOS so bili vključeni v VDV. V razvoju narodnoosvobodilnega boja na Štajerskem zavzemata tako VOS kot VDV častno mesto. Medtem, ko je o drugih enotah NOV že precej napisanega, čeprav gre v večini primerov le za prispevek za zgodovino NOB, je o delu in boju VOS in VDV zaradi razumljivih razlogov delikatnost tega področja borbe napisanega bore malo, objavljenega pa skoraj nič. Namen tega prispevka je, da vzbudi tovarišice in tovariše, ki so aktivno sodelovali v tem prikritem boju, da o tem pišejo in ne le oni, ampak tudi ostali aktivisti in borci NOV, ki vedo o njihovih podvigih. S tem bodo dali svoj

sti in hrabrosti njegovih prispevek k razvijanju tradicij NOB in sodelovali v širjenju varnostne kulture.

USTANOVITEV VOSOF — Varnostnoobveščevalne službe Osvobodilne fronte

VOSOF — Varnostnoobveščevalno službo OF ali kratko VOS, je ustanovil Centralni komite Komunistične partije Slovenije avgusta 1941. V septembru istega leta je obstoj in delo VOS odobril plenum Osvobodilne fronte ob izdaji Odloka o zaščiti narodnoosvobodilnega gibanja. VOS je sprva vodil kolegij, ki se je kasneje reorganiziral v Centralno komisijo VOS. VOS sta sestavljali obveščevalna in varnostna služba. Kasneje so bile organizirane za posamezne pokrajine še pokrajinske komisije in za okrožja okrožne komisije VOS. Partija je VOS organizirala na osnovi predvojnih izkušenj iz boja proti vsem sovražnim poskusom, da bi jo razbili. Zato upravičeno trdimo, da so bili že pred vojno postavljeni temelji VOS. V boju proti KPJ sta takrat kot udarna pest kraljevsko-fašistične diktature prednjačili policija in žandarmerija. Iz raziskav in doku-

mentov je danes nesporno dokazano, da se je policija predaprilske Jugoslavije v boju proti Partiji povezala tudi z zloglasnim Himmlerjevim gestapom.

Večina vodilnih politikov meščanskih strank se je ob razkosanju Slovenije in Jugoslavije po aprilskem zlomu 1941. leta povezala z okupatorji in se jim udinjala. Vse to so počeli, da bi si ohranili svoje pozicije. Ko jim ni uspelo preprečiti boja ljudstva proti okupatorju, so odšli na pot izdaje in netenja državljanske vojne, s ciljem razbiti in uničiti narodnoosvobodilno gibanje. Okupatorjevim in njihovim nameram pa se je učinkovito postavil po robu VOS kot orožje ljudskih množic v boju zoper okupatorja in domače izdajalce. VOS pa ne bi bil učinkovit, če ne bi bil takrat vsak zaveden Slovenec hkrati tudi obveščevalec VOS. Brez tako široke podpore ljudstva VOS ne bi mogel izpolniti svojih nalog in le tako zastavljena obveščevalna mreža je omogočila VOS prodor v najvišje vrhove sovražnika in njegove štabe.

Zaradi odlične organizacije VOS, predanosti, požrtvovalno-

padnikov ter pomembnega pri-spevka k zmagi nad okupatorji in domačimi izdajalci, je predsednik republike aprila 1970 odlikoval VOSOF z Redom narodnega heroja.

Najprej je VOS bil organiziran v Ljubljani. Kakšno moč je VOS 1941 in 1942 predstavljal v Ljubljani, najzgovorneje priča poročilo člana Politbija CK KPJ tovariša Kardelja generalnemu sekretarju Josipu Brožu-Titu marca 1942. leta o položaju v Sloveniji. Kardelj med drugim ugotavlja kolikšno oblast ima OF dejansko v Ljubljani, da zaradi tega Italijanom kljub poskusom ni uspelo organizirati fašističnih organizacij, njihovega sindikata, mladinske in študentske organizacije in da je vrsta meščanskih politikov, ki so se vdinjali italijanskim okupatorjem dala ostavke na javne funkcije. »Vse to iz strahu pred OF in množicami. No, vse to bi bilo nerazumljivo brez takojmenovane Varnostnoobveščevalne službe OF in Narodne zaščite. Predvsem Varnostnoobveščevalne službe OF. Zgrajena je iz dveh delov: obveščevalni in eksekutivni aparat. Obveščevalno delo je od spodaj množično in prihaja dnevno na rajonske točke obveščevalne mnogo vsakovrstnih prijav. Imajo celo urejeno kartoteko o ljudeh, ki jih nadzorujejo, zasledujejo itd. Imajo svoje »provokatorje« v belogardističnih organizacijah itd. Po zaslugi tega, v resnici dobrega aparata so odlično o vsem obveščeni in preprečili so že celo vrsto poskusov, da bi se provokatorji vrnili v KP ali OF. Ta aparat funkcionira danes mnogo bolje od OVRE (italijanska obveščevalna služba, op. K.F.) ali gestapa v Ljubljani. Dobili so že dragocene vojaške podatke. Eksekucijski aparat se sestoji iz okrog 50 mož oboroženih z revolverji in bombami, ki so se dobro izvežbali... Ti fantje delajo vse mogoče stvari. Nekaj primerov — skoraj dnevno padajo denuncianti, okupatorski hlapci. Nobena policijska zaščita ne reši ti-

stih, ki jih vosovci (tako jim pravijo tukaj) vzamejo na muho. Vosovci pridejo v restavracijo z revolverji, prosijo navzoče, da dvignejo roke, da jih legitimirajo, ako koga iščejo; aretirajo ljudi na cesti, jih odvedejo in zaslišujejo, delajo preiskave po hišah belogardistov, zažigajo in plenijo belogardistični material, kakega gestapovca zaslišujejo zelo temeljito sredi Ljubljane... Tako so prijeli neke belogardistične kurirje z letaki proti nam, zaplenili letake in kurirje dobro premlatili. Podobne stvari dela tudi Narodna zaščita, čeprav le vojaške narave«.

Kardelj ta del poročila zaključuje z ugotovitvijo, da se »Varnostne službe bojijo vsi kot hudiča, prav to pa daje poleg Narodne zaščite in partizanov OF značaj resnične oblasti.«¹

Na podlagi izkušenj VOS v Ljubljani, je koncem 1942. leta CK KPS sklenil, da bi bilo treba organizirati varnostnoobveščevalno službo tudi v drugih pokrajinah in v partijskih enotah. V imenu centralnega komiteja je tovariš Kardelj poslal vsem pokrajinskim in okrožnim partijskim komitejem v Sloveniji navodila za izgraditev varnostnoobveščevalne službe na terenu in v vojski. Navodila so izšla kot strogo zaupen dokument 10. februarja 1943. leta.

Vos je med drugimi imel naslednji osnovni nalogi:

»a) Varnostnoobveščevalna služba se mora razviti danes do take mere, da bo lahko s samostojnim delovanjem na področju obveščanja in neposredne akcije podprla našo vojsko in politično borbo proti okupatorjem in njihovim belogardistično - mihajlovičevskim pomočnikom. To pomeni, da naš VOS v vojski in civilnem sektorju ni zgolj defenzivna organizacija za obveščanje in razbijanje sovražne špijonaže, ampak kot celota predstavlja akcijsko orožje osvobodilnega boja za razbijanje sovražnika na njegovih

lastnih pozicijah, a s posebnimi metodami, ki so svojstvene karakterju varnostnoobveščevalne službe. Naloga naših vodilnih organov VOS je potemtakem maksimalna aktivizacija svojih kadrov, prehod od obrambe pred sovražnikom k napadom na njegove postojanke, samoiniciativna iskanja najprimernejših metod za doseg teh svojih ciljev.

b) VOS mora tudi za bodočnost postati tisto močno preizkušeno orožje, ki bo že v kali preprečevalo vse poskuse sovražnikov slovenskega naroda, da bi vzpostavili nad njim bič narodnega in vsakega drugega zatiranja«.

O položaju VOS v slovenski narodnoosvobodilni borbi je v navodilih Kardelj zapisal:

»1. VOS je kot celota orožje osvobodilne borbe slovenskega naroda v borbi proti njegovim sovražnikom, najsi se pojavljajo v kakršnikoli oblikah, bodisi kot odkriti sovražniki osvobodilne borbe, bodisi kot zamaskirani agenti sovražnika v vrstah osvobodilnega gibanja samega. V tem smislu je VOS organ vseljidskega osvobodilnega gibanja in ljudske demokratične oblasti — Osvobodilne fronte.

2. Toda iz samih nalog, ki smo jih našli, izhaja, da je področje VOS za vse spremembe v odnosih sil najboljčujivejše področje naše osvobodilne borbe. Samo neposredno vodstvo KP lahko osigura temu sektorju dosledno in nepretrgano delo. KP Slovenije kot avantgardna sila slovenskega naroda, najdoslednejši borec za resnično demokratične zahteve slovenskega ljudstva in ki kot taka predstavlja v vseh okoliščinah in spremembah v odnosih sil neomejeno središče odpora proti vsakršnemu pritisku, lahko edina s svojim nepretrganim vodstvom zagotovi edinstvo in doslednost linije v delu VOS.

3. Iz tega izhaja, da so odgovorne organizacije naše Partije dolžne neposredno voditi in kontrolirati delo VOS v in-

teresu OF in bodočnosti slovenskega naroda. Zato CK KPS tudi izdaja pričujoča strogo zaupna navodila k priloženim Navodilom Centralne komisije VOS in obveščevalnega centra Glavnega štaba.«

Za svoje delo je Centralna komisija VOS odgovarjala Centralnima komitejema Slovenije in Jugoslavije. S tem v zvezi pa je bila tudi določena pristojnost pokrajinskih in okrožnih komitejev do organov VOS. Vsi podrejeni organi VOS so bili strogo centralizirani, vse zveze pa najstrožje zakonspirirane, kar je bilo v duhu splošnih zaključkov CK KPS, ki so glasili:

»1. V delu VOS je treba čuvati maksimalno konspiracijo. Tako sam obstoj VOS, kakor tudi njegovo delovanje in organizacijska mreža morajo ostati neznane ne le širši okolici, ampak tudi partijskemu aktivu. Kontrola partije naj se uresničuje izključno samo preko za to določenih tovarišev.

2. V svrhu čim večje konspiracije in večjega uspeha v delu morajo odgovorni partijski komiteji dopustiti organom VOS čim večjo samostojnost in samoiniciativnost samo tam, kjer bi ta služba zaostajala, lahko partijske organizacije po svoji uvidevnosti napravijo korenitejše spremembe«.

Takoj po izidu navodil se je VOS organiziral v okrožnih komisijah na Dolenjskem. Pospešeno in učinkovitejše se je razvijala tudi obveščevalna služba v enotah NOV v vsej Sloveniji. Stekle pa so tudi priprave za organizacijo pokrajinskih komisij VOS na Gorenjskem, Štajerskem in Primorskem.

¹ Del poročila objavljen v Dokumenti VOSOF, NZ in pravosodja 1941—1945, Republiški sekretariat za notr. zadeve Ljub. str. 37—38

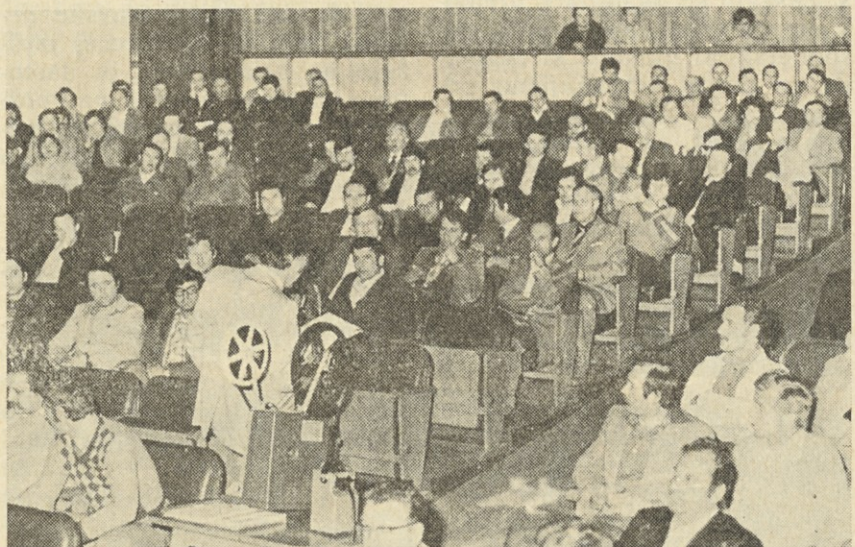
² Dokumenti VOSOF, NZ in pravosodja, str. 115—119

Slavnostni zbor borcev I. Štajerskega bataljona III. VDV brigade na Kalu nad Hrastnikom 1. 7. 1979

V nedeljo, 1. julija letos, se bodo od 7,30 do 9. ure, na znani planinski postojanki v Zasavju na Kalu nad Hrastnikom, zbrali vsi preživeli borci I. Štajerskega bataljona III. VDV brigade, kjer bodo skupaj s hrastniškimi in revirskimi borci in aktivisti proslavili svoj pomemben jubilej - 35. obletnico ustanovitve in formiranja bataljona. Borci tega bataljona so za časa NOB na območju Štajerske odigrali pomembno vlogo pri utrjevanju in nadaljnjem razvoju ljudske oblasti in v boju s pripadniki okupatorskega režima, razmeščenih v številnih sovražnih postojankah izvedli vrsto drznih in uspešnih akcij.

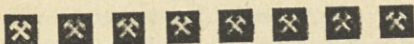
Ta bataljon, ki je dva meseca po svojem formiranju (ustanovljen je bil 26. 6. 1944) tvoril jedro za formiranje III. VDV brigade (25. avgusta 1944) in mu je uspešno poveljeval narodni heroj Tone VRATANAR-Antonesko, kasneje in ves

čas do osvoboditve tudi III. VDV brigadi, ima domicilno listino skupščine občine Hrastnik. Stalni odbor tega bataljona je za ta pomemben zgodovinski jubilej in za letošnje ponovno srečanje preživelih borcev pripravil izdajo posebne knjige (kroniko bataljona), katere avtor je Jože Štok-Korotan, prispevke zanjo pa so napisali: avtor štiri, Franci GRČAR, Milan KOŽUH, Konrad PEVEC in Avgust POVSE-Dušan po dva ter Tone DELAK-Igor in Dane DELIČ po enega. Knjiga je napisana z namenom, da se ohranijo svetle tradicije NOB, v zahvalo padlim žrtvam za svobodo in v spomin na naš zmagoviti boj, ki je potrjen z novimi zmagami delovnih ljudi na vsej naši fronti. Izšla bo v 1.400 izvodih, vsi preživeli borci te partizanske enote pa jo bodo prejeli brezplačno. Napisana kronika bataljona bo služila tudi kot

V maju so si rezervni vojaški starešine iz Trbovelj ogledali dokumentarne in vojaške strokovne filme ter poslušali predavanja o zračnih desantih in boju proti desantom, uporabi herbicidov v vojni, vojaški in politični situaciji ter njenem vplivu na položaj in varnost SFRJ, pa tudi o politični in gospodarski situaciji v občini.

(R. Matko)

del zbranega gradiva za knjigo o III. VDV brigadi.

Na tovariško srečanje, združeno s proslavo dneva borcev in letošnjih zgodovinskih jubilejev KPJ, revolucionarnih sindikatov in SKOJ ter dneva rudarjev, so vabljeni vsi preživeli borci bataljona, tudi tisti, ki iz kakršnikoli vzrokov niso prejeli posebnih vabil.

Pričetek proslave s kulturnim sporedom in pozdravnem govorom bo ob 10. uri. Pridite v čimvečjem številu!

Za prijetno vzdušje in dobro počutje bodo poskrbeli kulturniki ter delovne in družbenopolitične organizacije hrastniške občine. To bo še ena politična manifestacija med številnimi slavnostmi in drugimi prireditvami v okviru in počastitev letošnjih jubilejev.

Rudi Matko

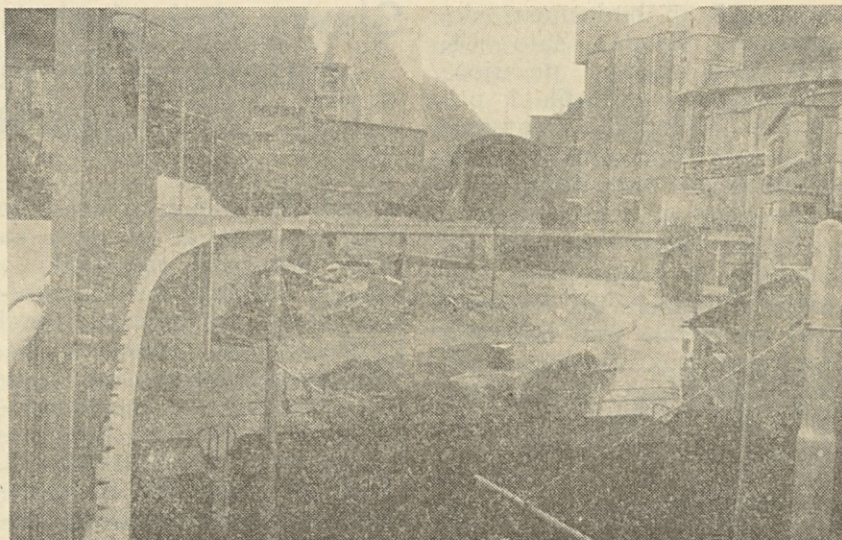
Komentar

Nerešena gospodarska vprašanja

V Zasavju se ta hip srečujemo s sorazmerno zapletenimi gospodarskimi gibanji, ki kažejo da se precej oddaljujemo od načrtovanih. Vrsta negativnih tendenc, ki se pojavljajo v zadnjem času, ogrožajo politiko ekonomske stabilizacije. Seveda pa številna nerešena gospodarska vprašanja vplivajo tudi na družbenoekonomske razmere in odnose v Zasavju, posebej pa še na samoupravni položaj delavcev.

Zakaj takšen uvod?

Nočemo polemizirati o trenutni gospodarski situaciji v revirjih, vendar je prav, da poudarimo, da bo od nadaljnega razvoja gospodarstva, uresničevanja srednjeročnih planov in pa pri izdelavi srednjeročnega plana za obdobje 1981—1985, odvisen tudi sam razvoj revirjev. Pri tem pa bo potrebno dati **medobčinskemu**

Industrijski most od nove glavne ceste pri cementarni proti separaciji premoga in TET je gotov in promet že teče po njem. Podoba širšega območja železniške postaje v Trbovljah se je v zadnjem obdobju bistveno spremenila (Foto A. Bregant)

sodelovanju tisto mesto in vsebino, ki bi jo že moral imeti.

Enakomerni razvoj revirjev od Trojan do Breznega

Najbrž ni potrebno posebej poudarjati kako pomembno je povezovanje regije za doseganje boljših rezultatov, tako gospodarskih, kakor tudi na vseh ostalih področjih. Je že res, da nekatere zasavske delovne organizacije precej izvažajo na tuja tržišča in nastopajo skupno, vendar pa možnosti, predvsem na tržišča neuvršenih držav, še zdaleč niso izkoriščene. In če upoštevamo, da so prav v teh deželah povpraševanja ravno po izdelkih, ki jih proizvaja zasavsko gospodarstvo, so neslutene možnosti znane. Seveda nekateri še vedno ne morejo razumeti novih družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov, žal so med njimi tudi nekateri člani Zveze komunistov. Večkrat se pojavlja ljubosumno gledanje na odnose med delovnimi organizacijami pa tudi med občani, kar pa nikakor ne more vzpodbuditi večjega in uspešnejšega sodelovanja v Zasavju. Tudi nekatere skupne akcije, ki smo se jih lotili že na začetku tega srednjeročnega obdobja, še do

danes niso uresničene. Naj omenimo samo preskrbovalni center, računalniški center, še vedno ločeno zasavsko lesno oziroma pohištveno industrijo, pa še bi lahko naštevali. Tudi področjem kulture, telesne kulture pa ostalim posvečamo premalo pozornosti. Kje so sodelovanja samoupravnih interesnih skupnosti, krajevne samouprave pa kdo ve kaj vse lahko še štejemo za medobčinsko nujno povezavo. Ni dovolj le prizadevanje nekaterih posameznikov, potrebno bi bilo povezovanje vseh dejavnikov, da bi dosegli hitrejše premike v združevanju in skupnem nastopanju zasavske regije izven njenih regionalnih okvirjev. Predvsem bo potrebno (kolikokrat smo že to napisali, poudarili, podpisali, se dogovorili, pa...?), da kritično in ne nazadnje tudi samokritično spregovorimo o dosedanjih slabostih in se dogovorimo, kako izkoristiti vse možnosti hitrejšega medsebojnega sodelovanja, dogovarjanja in sporazumevanja. To bi morala biti tudi vzpodbuda v času, ko se pripravljamo na naslednje srednjeročno obdobje.

Docela napačno bi bilo mnenje, da v revirjih nismo še nič dosegli v medsebojnem pove-

zovanju. Nasprotno! Veliko je bilo že storjenega. Možnosti za nove, boljše, kvalitetnejše povezovanje pa se odpirajo vsak dan.

In kdo naj bodo nosilci povezovanja? To naj ne bodo le delovne organizacije in skupnosti, ampak kdo drug, če ne delovni ljudje in občani. Ti morajo biti tisti, ki dajejo po-

bude za uresničevanje določenih interesov, hotenj in želja za poglobljeno in še uspešnejše sodelovanje revirskih občin. Seveda pa ob vsem tem ne smemo prezreti tudi vloge, ki jo ima pri tem angažirano in aktualno obveščanje naših delovnih ljudi in občanov prek vseh sredstev javnega obveščanja; od radijske postaje

do tovarniških glasil, ki bi morali dajati tudi večji podarek medobčinskemu sodelovanju. Prav gotovo pa bi veljalo razmisliti tudi o lokalnem časopisu.

Iz informacij
Revirskega komiteja ZKS,
Trbovlje, št. 3/79

Povojni razvoj zasavskih revirjev

Izredni naporji so zaznavni tudi na področju razvoja celotne družbene (negospodarske) dejavnosti. V hrastniški občini je bilo v obdobju po letu 1945 500 m² uporabnih površin, kar zgrajeni sta bili dve novi šoli ter nadzidana obstoječa šola na Dolu, zgrajene so bile tri varstvene ustanove, tako da je v otroško varstvo zajetih že 29 odstotka predšolskih otrok. Na področju zdravstva, kjer je bil leta 1965 zgrajen nov zdravstveni dom z lekarno, z nad 500 m² uporabnih površin, kar pa nikakor ni zadoščeno sedanjim zahtevam in potrebam uporabnikov. Za to se delovni ljudje in občani leta 1976 zavestno odločili za uvedbo drugega samoprispevka za gradnjo druge faze zdravstvenega doma, ki bo imel prek 2.000 kvadratnih metrov uporabnih površin. Solidarnostno združevanje sredstev delovnih ljudi, občanov in združenega dela bo tako prišlo do polnega izraza ob praznovanju letošnjega občinskega praznika, ko bodo izročeni namenu novi prostori zdravstvenega doma.

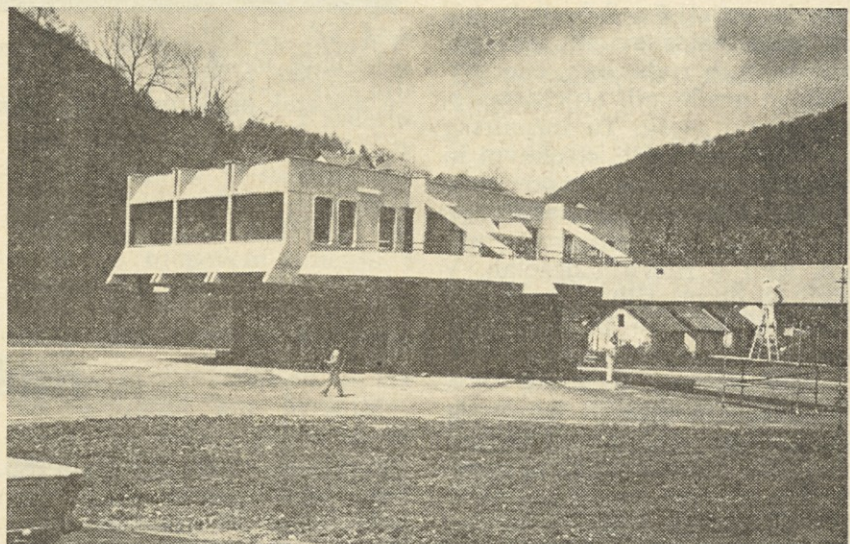
Potrben podarek se vsekozi daje tudi področju kulturne in športne dejavnosti. V pretečenem obdobju so bile tako zgrajene za potrebe kulturne dejavnosti kar štiri namen-ske dvorane, za športno-rekreativno dejavnost delovnih ljudi in občanov pa vrsta športnih objektov, med njimi tudi zaprto kopališče in kegljišče.

Problem, ki ne tare zgolj hrastniške občine ampak celotne revirje so ceste. Kljub temu, da je bila v tej revirski občini posodobljena in zgrajena vrsta cest in zgrajen sodoben most čez Savo, je Hrastnik, kot tudi celotni revirji, zelo slabo povezan z ostalimi območji Slovenije. Potemtakem so tudi povsem razumljiva prizadevanja in težnje revirjev po dograditvi zasavske ceste od Ra-deč oziroma Krškega.

Ob celotnem prizadevanju hrastniških delovnih ljudi in občanov po hitrejšem, načrtnejšem in usklajenem gospodarskem in družbenem razvoju, gre omeniti prizadevanja

in razumevanje tamkajšnjega združenega dela, ki omogoča uresničenje samoupravno dogovorjenih načrtov s solidarno stnim zbiranjem eno odstotnih sredstev od dohodka. Ob tem pa je pomembna tudi ponovna odločitev delovnih ljudi in občanov ter združenega dela, ki so se na referendumu odločili, da bodo z uvedbo tretjega samoprispevka zbrali okoli 40 milijonov din za gradnjo novih zmogljivosti za potrebe otroškega varstva in za posodobitev lokalnih cest.

Hkrati z gospodarskim in družbenim razvojem se je razvijala in poglobljala tudi krajevna samouprava. V Hrastni-

V Zagorju so v maju t.l. odprli novo avtobusno postajo.

Foto L. Vozelj

ku deluje sedaj enajst krajevnih skupnosti. Bili so pa tudi med prvimi v Sloveniji, ki so skladno z določili republiške ustave oblikovali skupnost krajevnih skupnosti. Ta usklajuje in pomaga pri reševanju skupnih problemov. Hrastniško združeno delo sofinancira programe KS v višini 300 oziroma 450 din letno na zaposlenega v občini. Za nadaljnje poglobljanje krajevnih samouprave pa so izrednega pomena sedanje predpriprave za oblikovanje krajevnih skupnosti in ustanovitve novih na območju Loga. Kajti sedanja KS zajema kar 5.000 krajanov, kar tudi onemogoča, da bi prišlo dejansko neposredno odločanje prebivalcev do popolne veljave.

Tudi celoten povojni razvoj občine Trbovlje preveva želja po ustvarjanju boljših materialnih pogojev in usklajeno rast družbenopolitične skupnosti. Tako kot v sosednjih občinah, so tudi v Trbovljah vidni uspehi in napredek.

Družbeni razvoj je dal in daje pečat tako gospodarski kot negospodarski sferi in njenemu vsestranskemu razvoju. Po osvoboditvi so se iz rudnika razvili rudarski gradbeni obrat, Strojna tovarna, Tovarna pohištva in drugi. Bil je soustanovitelj specializirane projektantske in gradbene organizacije, ki v okviru RUDISA izvaja vsa investicijska dela in to od začetnih raziskav do gradnje kompletnih rudarskih, energetskih in gradbenih objektov doma in po svetu. Ta inženiring je znan po visoki strokovni in tehnični sposobnosti po vsem svetu. Njegovo dejavnost je čutiti, kar je izredno pomembno, tudi v razvitih deželah. V zadnjih desetletjih je že zgradil številne rudnike in druge industrijske objekte v Jugoslaviji, Evropi, Aziji in Afriki. Proti koncu petdesetih let se je iz majhne strojne delavnice rudnika razvila velika samostojna Strojna tovarna Trbovlje, ki deluje sedaj v okviru ZPS Slovenije in proizvaja sodobne rudarske stroje in opremo za potrebe domačih in tu-

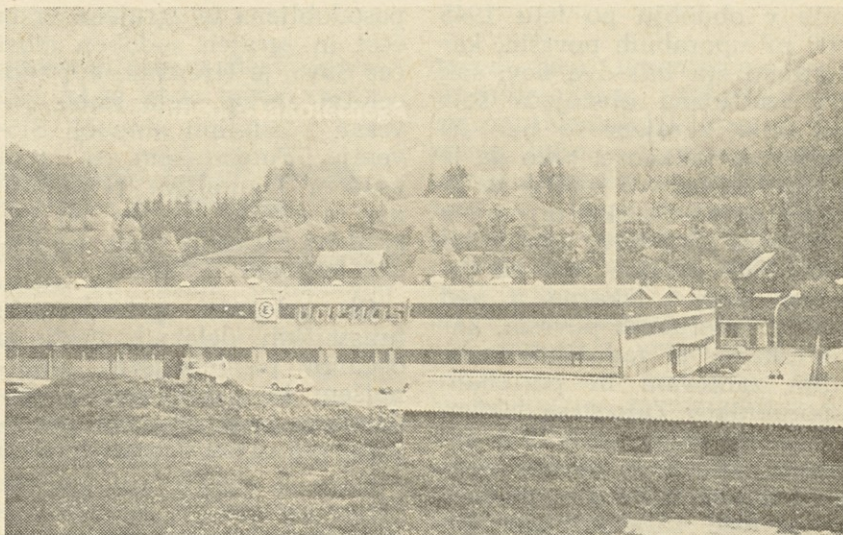
jih rudnikov. V zadnjem obdobju pa je uspešno razširila svoj program še na proizvodnjo najsodobnejše gradbene in druge strojne opreme ter opreme za kemično industrijo.

Povojna povečana proizvodnja premoga v občini je narekovala razširitev Termoelektrare Trbovlje, ki je glavni odjemalec slabših vrst premoga. Po prenovitvi stare Termoelektrarne z 80.000 megaviti, je bila leta 1968 zgrajena nova Termoelektrarna II z močjo 640.000 megavatov, postavljena pa je tudi plinsko parna elektrarna. V teku pa so priprave za gradnjo nove TE III, s čemer bo izkoriščen tudi pred leti zgrajen 360 metrski dimnik, ki

bistveno vpliva na zmanjšano onesnaževanje in zaplinjenost zraka. Težnja po večjem izkoriščanju surovinske baze in porabi premoga za industrijo, je terjala tako v občini kot regiji, večji razvoj gradbene industrije in operative. V okviru rudnika sta se v Trbovljah razširila opekarna in betonarna. Največji razvoj je v preteklem obdobju dosegla Cementarna Trbovlje, ki je s posodobitvijo obratov po osvoboditvi povečala letno proizvodnjo na 119.000 ton, po razširitvi leta 1972 pa jo je povečala na preko 480.000 ton.

(nadaljevanje sledi)

Janko Savšek

Tovarna Energoinvest — Varnost v Zagorju je zgradila nove tovarniške prostore v Potoški vasi. Pripravljajo se na otvoritev in pričetek obratovanja v novozgrajenih prostorih.

Foto L. Vozelj

Preverili smo našo pripravljenost

Za skupno vajo reševalnih moštsev rudnikov Slovenije smo letos določili Zasavske premovalce. Te skupne vaje so se dne 9. junija udeležili reševalci REK Velenje, REK Zasavje

ter rudnikov Idrija, Mežica, Kanižarica, Senovo, Laško in Črna — kaolin.

Po sklicu reševalnega moštva, ki je bil v Zasavju izveden s sireno, so se vsi rudni-

ki odzvali v najkrajšem možnem času, pri čemer lahko računamo, da nam najštevilnejše ekipe iz REK Velenja lahko nudijo pomoč že v eni uri. Najbolj oddaljeno reševalno moštvo rudnika Mežica pa je rabilo za odziv oz. prihod v Hrastnik le 2 uri 44 minut.

Akcija v jami Hrastnik na temo reševanje preživelih po eksploziji metana in zapiranje ogroženega predela jame, je potekala organizirano, s hitro in brezhibno podajo poročil in nalog, kar je bilo odločilno za uspešno vodenje akcije.

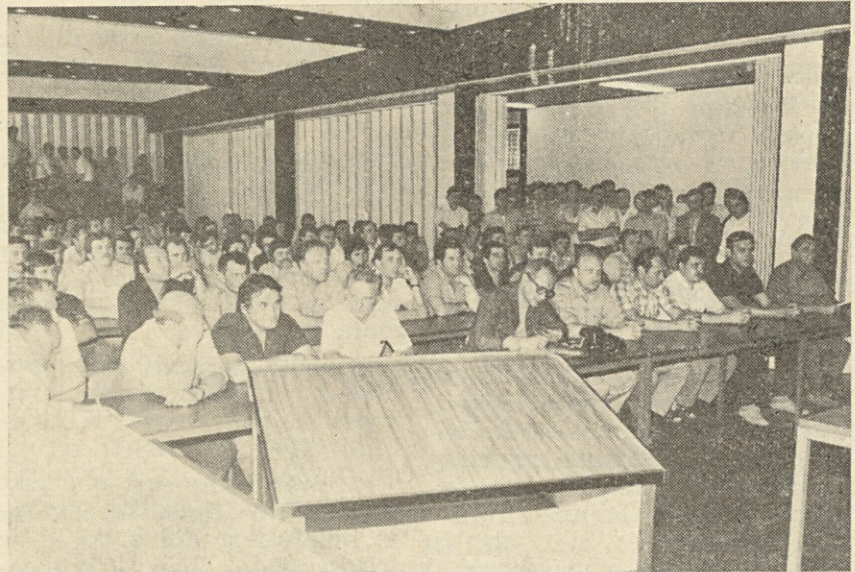
Po vaji, kjer je aktivno sodelovalo 80, skupno pa 280 reševalcev, je bilo tovariško srečanje na Izlakah.

Prisrčen in veder pomenek reševalcev in uspešno zaklju-

čena skupna vaja nam je potrdila občutek sposobnosti in pripravljenosti, nuditi medse-

bojno pomoč kadarkoli bi to bilo potrebno.

SVD

Dne 9. junija je potekala v Hrastniku v okviru REKZ — DO Zasavski premogovniki, skupna reševalna vaja jamskih reševalcev vseh slovenskih rudnikov. Po končani vaji so poslušali poročilo in izdelali analizo poteka vaje. (Foto J. Kirič)

O pravilnosti naziva sestavljene organizacije **Uspehi so na dlani — podeljena so priznanja**

Predno smo na referendumu glasovali o spremembi firme sestavljene organizacije oziroma o poimenovanju REK Zasavje v REK Edvarda Kardelja, smo se zaradi pravilnosti bodočega poimenovanja obrnili za nasvet na dekana Filozofske fakultete Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani dr. Matjaža Kmecla.

Obstajala je namreč dilema:

- REK Edvard Kardelj, ali
- REK Edvarda Kardelja.

Pri konzultiranju nekaterih domačih slavistov, smo ugotovili, da si v tem pogledu niso edini in imajo različna mnenja. Tovariš dr. Matjaž Kmecl se je našemu vabilu, kljub hudi zaposlenosti, kmalu oglasil in nam posredoval svoje mnenje. Pred podobnim vpraša-

njem, kakor smo zdaj mi, je bila pred nedavnim tudi Univerza v Ljubljani. Temeljito so se konzultirali z večino priznanih jezikoslovcev. Na koncu so bili enotnega mišljenja, da se naj Univerza imenuje Univerza Edvarda Kardelja. Današnja raba z različnimi asociacijami se je tudi že uveljavila v preteklosti — raba z genitivom. Zato tudi za nas pride po njegovem mnenju v poštev le naziv

SOZD REK Edvarda Kardelja.

Raba z nominativom je danes ocenjena kot hrvatizem, čeprav je sicer strukturno logična. Tako bomo v bodoče uporabljali pri naslavljanju naše sestavljene organizacije rodilniško obliko, to je obliko, ki smo jo zgoraj podčrtali.

T. L.

Letošnje praznovanje praznika občanov občine Trbovlje 1. junija je potekalo v znamenju številnih prireditev in pregledov uspehov opravljenega dela. Prireditve so potekale takole:

— 24. maja v Delavskem domu — slavnostni koncert učencev Glasbene šole Trbovlje,

— 25. maja v Delavskem domu — občinska revija mladinskih in pionirskih pevskih zborov,

— 26. maja na igrišču TVD Partizan — nastop mladinskih kulturnih skupin in sekcij TVD Partizan,

— 26. maja v Delavskem domu — jubilejna revija pevskih zborov Zasavske pevske skupnosti. Nastopalo je 19 zborov,

— 30. maja v Delavskem domu — 20 let Delavskih univerz Slovenije, slavnostna seja skupščine, otvoritev razstave v avli doma in zvečer kulturna prireditev ob 20-letnem jubileju,

— 31. maja popoldan tek po ulicah Trbovelj z udeležbo slovenskih atletskih klubov s startom in ciljem pri Revirskem muzeju ljudske revolucije,

— 1. junija dopoldan promenadni koncert Delavske godbe Trbovlje pred Delavskim domom,

— 1. junija ob 10.30 uri v avli Delavskega doma otvoritev razstave na temo — Revolucionarna zgodovina revirjev v sliki in besedi. Odprl jo je prvoborec Ivan Gurjup, z zbranim nagovorom.

Ob 11. uri v gledališki dvorani slavnostna seja vseh treh zborov občinske skupščine Trbovlje, ob navzočnosti številnih javnih in političnih delavcev, prvoborcev, nagrajencev, delegatov iz organizacij združenega dela in drugih občanov,

— 2. junija množični parti-zanski pohod na Vrhe »Trbovlje 79«.

ob 11. uri osrednja revirska proslava na Vrheh pred Domom revirskih in savinjskih borcev, ob praznovanju 60. obletnice KPJ — ZKJ, sindikatov in SKOJ. Slavnostni govornik je bil Franc Šetinc, sekretar predsedstva CK ZKS,

— 3. junija vzdava temeljne-ga kamna za postavitev nove osnovne šole na Dobovcu,

— 4. junija v Delavskem domu — koncert dekliškega pevskega zbora iz Krakova na Poljskem in mladinskega pevskega zbora Trbovlje,

— 5. junija ob 10. uri otvoritev novih proizvodnih in upravnih prostorov KTL — TOZD TIKa Trbovlje.

Na slavnostni seji občinske skupščine v gledališki dvorani Delavskega doma, ki ji je prisostvovalo blizu 400 občanov, je govoril predsednik občinske skupščine Janez Ocepek. Orisal je pomen vsakoletnega praznovanja 1. junija in uspešen gospodarski in družbeni razvoj občine v zadnjem letu. Predsednik žirije za podelitev Prvojunjskih nagrad Ado Naglav je obrazložil in utemeljil vzroke, ki so narekovali podelitev letošnjih nagrad, predsed-

nik občinske skupščine pa je te nagrade podelil. Prejeli so jih:

— Mehanika Trbovlje, iz gospodarskega področja,

— Vinko Kovačič, iz kulturno-prosvetnega področja,

— Smučarsko društvo Kum-Dobovec, iz telesnozgojnega področja,

— Peter Adlešič, iz družbenopolitičnega področja,

— sekcija španskih borcev Slovenije iz drugih področij dela.

Nagrado tvori listina, miniaturna spomenika zmage delavcev nad Orjuno ter denarni znesek.

Vsem nagrajencem najboljše čestitke!

Pozdrave sta vsem občanom posredovala tudi predsednika občinskih skupščin pobratenih občin — Lazarevca in Jesenic.

V kulturnem delu programa je nastopil s krajšim koncertom mladinski pevski zbor Trbovlje, pod vodstvom zborovodje Ide Virt. Po končani seji je bilo v avli Del. doma krajše tovariško srečanje udeležencev slavnostne seje.

Je Guinnessova knjiga rekordov res knjiga rekordov?

Založba Mladinska knjiga, Ljubljana, je koncem l. 1978 založila in izdala knjigo »GUINNESSOVA KNJIGA REKORDOV« in jo poslala na slovenski knjižni trg. Doslej je ta knjiga izšla v 16 jezikih v večmilijonskih nakladah.

Knjigo smo si površno ogledali in ugotovili, da vsi njeni podatki niso povsem točni. Na strani 100, npr. v poglavju industrijske konstrukcije, piše o najvišjem dimniku na svetu in najvišjem dimniku v Evropi. Iz podatkov je razvidno, da je

najvišji dimnik v Kanadi, vendar višine ne navaja, deluje pa od l. 1979 dalje. Za Evropo pa navaja, da je najvišji dimnik v kraju Poentes v Španiji in da je visok 350 m.

Dva netočna podatka. Manjka torej višina najvišjega dimnika na svetu, v Evropi pa vemo, da je najvišji dimnik v Trbovljah, pri REK Zasavje — DO Termoelektrarna. V višino meri namreč 360 m, dograjen in otvorjen pa je bil l. 6. 1976. Ta podatek bi moral biti znan vsaj ljubljanski založbi Mladin-

ska knjiga, ki je to knjigo izdala pred meseci, dve leti in pol po tistem, ko je dimnik bil dograjen in ko je pričel obratovati. Je eden redkih rekordov s katerimi se pri nas lahko pohvalimo, pa še tega ne izkoristimo z namenom, da bi o tem seznanili tako domačo kot tudi svetovno javnost. Nekateri podatki so ažurirani, zato bi lahko tudi tega. Je to morda edini spodrseljaj v tej knjigi?

T. L.

Izostajanja od dela v regijih v obdobju 1969-1978

Med opazovanim obdobjem desetih let se je skupni odstotek izgubljenih dni v regiji povečal od 3,9 % v letu 1969 na 5,1 % v letu 1978. Izostanki od dela so naraščali vsa leta približno enako do leta 1975, nato opazimo stagniranje, ponovni porast zasledimo v letu 1978.

Analiza izostajanja od dela po vzrokih zadržanosti kaže največji rast odstotka izgubljenih dni zaradi nege družinskih članov, izolacije in spremstva, sledi odstotek izgubljenih dni zaradi bolezni in nesreč izven dela, medtem ko odstotek izgubljenih dni zaradi nesreč pri delu in poklicnih bolezni stagnira.

TABELA 1: Odstotek izgubljenih dni

Leto Po viru sredstev Po vzrokih zadržanosti z dela

1	Po viru sredstev			Po vzrokih zadržanosti z dela			
	skupaj	v breme organizacij	v breme skupnosti	skupaj	bolezni in nesreče izven dela	nesreče pri delu in poklicne bolezni	nega, izolacija in spremstvo
1	2	3	4	5	6	7	8
1969	3,9	2,4	1,5	3,9	3,3	0,4	0,2
1970	4,4	2,8	1,6	4,4	3,7	0,5	0,2
1971	4,3	2,7	1,6	4,3	3,6	0,5	0,2
1972	4,6	2,8	1,8	4,6	3,9	0,5	0,2
1973	4,7	2,8	1,9	4,7	4,0	0,45	0,25
1974	4,7	2,8	1,9	4,7	4,0	0,4	0,3
1975	5,0	3,1	1,9	5,0	4,25	0,4	0,35
1976	4,9	3,0	1,9	4,9	4,3	0,3	0,3
1977	5,0	3,0	2,0	5,0	4,2	0,4	0,4
1978	5,1	3,1	2,0	5,1	4,3	0,3	0,5

Na razlike v intenzivnosti izostajanja od dela med leti, posameznimi vzroki zadržanosti in virih financiranja s pomočjo števila mesečno izgubljenih dni na 100 zavarovancev opozarjamo posebej. Leta 1969 je bilo na vsakih 100 zaposlenih zavarovancev izgubljenih nekaj več kot 100 delovnih dni mesečno, medtem ko je bila v letošnjem letu izguba samo zaradi bolezni in nesreč izven dela 112 dni.

ZDRAVSTVENI DOM ZASAVJE

IZOSTAJANJE OD DELA V LETU 1978

Odstotek staleža bolnikov

1	skupni			v breme org.			v breme sk.		
	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Regija (Ljubljana)	5,2	5,1	5,1	3,2	3,1	3,1	2,0	2,0	2,0
Zdravstveni dom	7,0	6,8	6,8	4,3	4,3	4,1	2,7	2,5	2,7
Zasavje									
Hrastnik	6,9	6,9	7,6	4,5	4,6	4,9	2,4	2,3	2,7
Trbovlje	6,6	6,5	6,3	3,9	4,0	3,6	2,7	2,5	2,7
Zagorje	8,0	7,3	7,1	4,9	4,5	4,2	3,1	2,8	2,9

Na območju Zdravstvenega doma Zasavje izstopa v letih 1976 in 1977 Občinska zdravstvena skupnost Zagorje, v letu 1978 pa ima največji odstotek staleža Občinska zdravstvena skupnost Hrastnik.

Kulturniki ne odnehajo

Čeprav se bližamo z vso naglico poletnim tednom, s tem pa tudi letovalnim dnevom, bi človek pričakoval, da bodo kulturniki — pevci, godbeniki, igralci, likovniki prenehali, z delom. Pa ni tako. Prav v zadnjih tednih se vrste nastopi za nastopom, bodisi doma ali v gosteh. V tem pregledu skoraj ni mogoče naštetih vseh koncertnih in drugih nastopov pevskega zborov, godb, likovnikov, dramskih sekcij in drugih ansamblov. Našteli jih bomo le nekaj:

RELIK V TERMOELEKTRARNI

Dne 25. maja so odprli v družbenih prostorih SOZD REKZ - DO Termoelektrarna Trbovlje, likovno razstavo del članov likovne sekcije RELIK Svobode Center iz Trbovelj. 13 članov te sekcije je razstavljalo skupno 22 del — akvarelov, grafike in plastike v lesu in lignitu. Odprta je bila do 4. junija tega leta. Pripravili so jo v počastitev rojstnega dne maršala Tita, letošnjih jubilejev in občinskega praznika občine Trbovlje.

LIKOVNA RAZSTAVA OB DNEVU MLADOSTI

Na dan mladosti 25. maja je bila ob 16,30 odprta likovna razstava učencev Osnovne šole Trbovlje na temo »Naši kraji«. Odprli so jo v avli Delavskega doma v počastitev Dneva mladosti, mednarodnega leta otrok in letošnjih partijskih, sindikalnih in mladinskih jubilejev. Razstavo je pripravila likovna komisija pri ZKO Trbovlje, s sodelovanjem likovnih pedagogov Leopolda Hočevarja, ak. slik. in Janeza Kneza, ak. slik. osnovne šole Trbovlje. Dela, ki so bila prikazana na tej razstavi so izdelali učenci osnovne šole Trbovlje, na enodnevem »ex tempera«. Razstavljeni dela

Prihodki in odhodki občinskih zdravstvenih skupnosti

Občinske zdravstvene skupnosti Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, ki spadajo v okvir Regionalne zdravstvene skupnosti Ljubljana, so letošnji finančni načrt v I. trimesečju dosegle takole:

	v tisoč din		
	občin. zdrav. skupnost Hrastnik	Trbovlje	Zagorje
a) Prihodki (prisp. DO, iz OD, iz SIS, iz OD kmetov, obrtnikov itd.)			
— načrt za l. 1979	68.160	168.800	84.858
— realizacija I.-III. 79	16.564	38.996	84.161
— % izpolnitve	24,3	23,9	19,0
b) Odhodki (zdrav. varstvo, ambul. zdravljenje, spec. zdravljenje zobozdravstvo, zdravila itd.)			
— načrt za l. 1979	68.160	162.800	84.858
— realiz. I.-III. 79	11.163	29.078	15.392
— % izpolnitve	16,4	17,9	18,1

Izostajanje od dela

V I. trimesečju t.l. je bilo izostajanje od dela zaradi bolezni in nesreč po posameznih občinah v revirjih, naslednje:

občina	% staleža			
	skupni		od tega v breme TOZD oz. DS	
	I-III. 79	I-XII. 78	I-III.79	I.-XII.78
Hrastnik	7,6	7,6	5,2	4,9
Trbovlje	6,2	6,3	3,7	3,6
Zagorje	6,1	7,1	3,5	4,2
Ljubljanska regija	5,5	5,1	3,3	3,1

V gornjem pregledu je zajeta zadržanost zavarovancev od dela zaradi bolezni, nesreč pri delu in poklicnih bolezni, nesreč izven dela, nege družinskih članov, izolacije in spremstva.

Zadržanost zaradi nosečnosti in poroda ter delo v skrajšanem delovnem času nista zajeti.

Zavarovanci in izgubljeni dnevi

V prvem letošnjem četrtletju je bilo po podatkih občinskih zdravstvenih skupnosti revirskih občin in ljubljanske zdravstvene regionalne skupnosti, naslednje število zavarovancev in izgubljenih dni zaradi bolezni, nesreč itd.

so se nanašala v glavnem na rudarsko tematiko.

OB OBČINSKEM PRAZNIKU LIKOVNA RAZSTAVA

V četrtek, dne 31. maja je bila ob 18,30 uri odprta likovna razstava umetniških del pod naslovom »Novejše slike iz zbirke Izlaške kolonije«. Razstavljenih je bilo 32 del, 32 avtorjev, ki so ustvarjali svoja dela v času 15-letnega obstoja slikarske kolonije Izlake. Tematika razstavljenih del se nanaša na zasavsko pokrajino. Pri otvoritvi je bil kratak kulturni program v katerem je sodeloval moški pevski zbor Zarja. Razstavo je pripravil galerijski svet, ki deluje v okviru likovne komisije ŽKO Trbovlje. Odprta je bila do 10. junija v likovni galeriji Trbovlje — Delavski dom.

KONCERTI PEVSKIH ZBOROV

25. maja je bila v Delavskem domu občinska revija mladinskih in otroških pevskih zborov; — 26. maja je bila jubilejna revija pevskih zborov zasavske pevske skupnosti ob njeni 10-letnici. Nastopilo 19 pevskih zborov in oktetov. — 24. maja so pripravili učenci glasbene šole Trbovlje v Delavskem domu slavnostni koncert.

LIKOVNIKI V SPLOŠNI BOLNIŠNICI

Člani likovne sekcije RELIK Svobode Center iz Trbovelj, so pripravili s sodelovanjem TOZD Splošne bolnišnice Trbovlje, likovno razstavo svojih del iz zadnjega obdobja. V avli novega dela bolnišnice so 14. junija v poznih popoldanskih urah ob nagovoru predstavnika splošne bolnišnice, odprli razstavo 22 likovnih del — olja, akvareli grafike in plastike v lesu. Skupno je razstavljal 9 avtorjev. Razstava je bila odprta do 21. junija t.l.

SAMOSTOJNA RAZSTAVA POTOKARJA IN LESARJA

V petek, 22. junija je bila ob

	obr. zdrav. skupnost		Zagorje
	Hrastnik	Trbovlje	
— število zaposlenih zavarovancev indeks 79/78	5.002 102,9	11.155 103,4	5.660 101,2
— izgubljeni dnevi			
— vsi indeks 79/78	29.600 111,1	54.570 98,2	26.829 76,3
— od tega v breme TOZD in DS indeks 79/78	20.246 126,9	32.469 100,5	15.493 71,3

17,45 uri odprta likovna razstava del dveh rudarjev, slikarja Jožeta Potokarja in kiparja Alojza Lesarja. Oba sta člana likovne sekcije RELIK Svobode Center Trbovlje. Razstavo sta pripravila v čakalnici TOZD Premogovnik Trbovlje, v počastitev letošnjega dneva samoupravljalcev, dneva rudarjev in 175-letnice obratovanja rudnika Trbovlje. Ob otvoritvi je nastopil moški pevski zbor Zarja Svobode Center.

V NEKAJ VRSTAH

SVET ZA INFORMIRANJE SE JE SESTAL

V prvi polovici junija se je sestel na svojo sejo svet za informiranje pri predsedstvu občinske konference SZDL Trbovlje. Na seji so bili kritični do sedanjega stanja obveščanja. Zato so sklenili, da je treba kritično in analitično obdelati učinkovitost in vsebino obstoječih oblik obveščanja. Ugotoviti je treba tudi, koliko te oblike pomagajo občanom in delovnim ljudem pri samoupravnem sporazumevanju in odločanju, koliko so občani in delovni ljudje seznanjeni z informacijami preko osrednjih sredstev javnega obveščanja, delu delegacij in delegatov, možnostih regionalnega povezovanja na področju informiranja, pomudili pa so se tudi pri tem, da naj bi v okviru možnosti tiskali skupno informativno glasilo za vse tri revirske občine. Omenili so svoječasno vlogo, ki jo je v tem pogledu imel do leta 1965 Zasavski tednik.

DOM NA PARTIZANSKEM VRHU ZOPET ODPRT

Počitniški dom našega kombinata na Partizanskem vrhu je od 18. junija zopet normalno odprt. Zaprt je bil začasno zaradi bolezni oziroma prodniškega dopusta oskrbnice. Vabimo člane kolektiva, kakor tudi druge občane in delovne ljudi, da čim pogosteje obiskujejo naš počitniški dom na Partizanskem vrhu.

Proizvodnja in poraba električne energije v Sloveniji — GWh

Za leto:	1973	1974	1975	1976	1977	1978
Proizvodnja HE na pragu	2.263	2.275	2.478	2.196	2.612	2.647
Proizvodnja TE na pragu	2.596	3.026	3.407	3.762	3.315	4.084
Nakup od idustrijskih elek.	1	1	1	1	1	1
Prejem iz drugih republik	587	711	502	559	905	866
Uvoz iz inozemstva	113	195	130	166	113	27
Razpoložljiva energija	5.565	6.208	6.518	6.684	6.946	7.625
Oddaja v druge republike	174	129	323	69	98	302
Izvoz v inozemstvo	31	258	61	145	24	39
Poraba v Sloveniji	5.360	5.821	6.134	6.470	6.824	7.283
Letni % porasta	2,2	8,6	5,4	5,5	5,5	6,7
Razdelitev porabe v Sloveniji:						
a) neposredni uporabniki	1.628	1.763	1.832	1.859	1.887	1.907
b) ostali uporabniki na 110 kV	—	—	—	—	—	130
c) uporabniki na 1 kV — 53 kV	1.703	1.894	2.000	2.199	2.366	2.449
d) gospodinjstvo	1.126	1.191	1.223	1.328	1.405	1.543
e) ostali uporabniki na 0,4 kV	470	480	502	547	572	627
f) izgube v prenosnem omrežju	143	165	185	172	187	207
g) izgube v distrib. omrežju	290	328	392	365	406	420

Hidroelektrarne in termoelektrarne v Sloveniji

(Stanje 31. 12. 1978)

Elektrarna	Štev. agr.	Razp. moč. na pragu v MW
HE Dravograd	3	21
HE Vuzenica	3	45
HE Vuhred	3	60
HE Ožbalt	3	60
HE Fala	8	51
HE Marib. otok	3	51
HE Zlatoličje	2	133
HE Formin	2	122
HE na Dravi	27	533
HE Moste	4	21
HE Medvode	2	20
HE na Savi	6	41
HE Doblar	3	30
HE Plave	2	19
HE na Soči	5	49
Skupaj HE	38	623
TE Šoštanj	5	669
TE Trbovlje	6	204
TE Brestanica	5	84
TO Ljubljana	2	58
Skupaj TE	18	1015
HE + TE	56	1638

Kaj je...

DOHODKOVNI ODNOSI — Družbeni odnosi v sistemu samoupravnega socialističnega blagovnega gospodarstva. Dohodek temeljne organizacije združenega dela in vseh oblik njenega združevanja je pogoj za obstoj združenega dela nasploh (vir akumulacije in osebnih dohodkov) v pogojih družbene reprodukcije samouprav-

nega socialističnega gospodarstva. To je sistem dohodka, odnosi med subjekti družbene reprodukcije v tem sistemu pa se imenujejo dohodkovni odnosi.

DOTACIJE — Sredstva, ki se jih po ustaljenih kriterijih dodeluje določenim porabnikom za financiranje njihovih nalog. Koristniki so družbenopolitične skupnosti in njihove službe. S splošnimi dotacijami se pokrivajo manjkajoča sredstva v proračunu, z namenskiimi dotacijami pa se financirajo določene naloge ali programi. Dotacije manj razvitim republikam in pokrajinam so splošnega značaja. Družbenopolitične skupnosti prav tako dajejo dotacije določenim občinam, organizacijam, interesnim skupnostim in organizacijam združenega dela.

DRSEČI TEČAJ — Oscilacija tečajev deviz in valut pod vplivom svobodne ponudbe in popraševanja na tržišču. Na višino tečaja vpliva devizna bilanca, pa tudi intervencija monetarnih oblasti v skladu s cilji politike, ki so jo želeli ustvariti. V slučajih precejšnjih odstopanj od paritete, se nova pariteta lahko določi, ko fluktuiranje tečajev pokaže nove odnose.

DRUŽBENA BRUTO PROIZVODNJA

Skupek vrednosti materialne proizvodnje in vrednosti proizvedenih storitev ustvarjenih v enem letu po prodajnih cenah. Ta kazalec se v naših pogojih uporablja smo v medsektorski analizi, ker s seštevanjem vrednosti proizvodnje po fazah prihaja do večkratnega seštevanja iste količine. Npr.: najprej vrednost proizvedenih surovin (boksit), potem polproizvodov (glinica), proizvodov (aluminij) in finalnega produkta (aluminijski predmeti), kjer je vrednost boksita šesteta štirikrat.

DRUŽBENA KONTROLA CEN — Sistem spremljanja neposrednega vpliva na način oblikovanja nivoja in odnosov

cen na enotnem jugoslovanskem tržišču. Družbeni dogovor, samoupravni sporazumi ali zakon so temelji, na katerih sloni družbena kontrola cen. Za cene, ki veljajo za ves teritorij Jugoslavije je pristojna federacija (npr. cene prevoza v tovornem železniškem prometu), republike in avtonomne pokrajine vplivajo na cene nekaterih proizvodov in storitev iz svoje pristojnosti (npr. cena prevoza potnikov), občine pa so pristojne (npr. komunalne storitve, nekateri prehrabeni artikli ipd.).

DRUŽBENI NAČRTI — Načrti samoupravnih organizacij in skupnosti in načrti družbenopolitičnih skupnosti (DPS). Družbene načrte sprejemajo v skladu s temelji sistema družbenega načrtovanja, ki so enotni za vso Jugoslavijo. Osnovni predmet družbenega planiranja je celota procesa proizvodnje, posebno pa ustvarjanje in razpolaganje z celotnim prihodkom, združevanja tekočega in minimalnega dela in dohodkovni odnosi. Dohodek je osnovna kategorija načrtovanja, ekonomskih analiz in ocena realizacije načrtov vseh subjektov načrtovanja, vključno z razporejanjem dohodka za osebno, skupno in splošno porabo, za razširitev dohodka za osebno, skupno in splošno porabo, za razširitev materialne osnove dela in za rezerve. Srednjeročni načrt je osnovni načrt ekonomskega in družbenega razvoja in se ga sprejema za obdobje petih let. Za obdobje od desetih in več let se sprejema dolgoročni načrt, s katerim se določa splošna orientacija razvoja gospodarstva in družbe, dolgoročne cilje in smeri tega razvoja, spremembe v strukturi proizvodnih sil družbe in razvoj samoupravnih socialističnih proizvodnih odnosov, ki jih je treba uresničiti v obdobju dolgoročnega načrta. Z letnim načrtom se točneje določa in obdela vsebino srednjeročnega načrta (Zakon o osnovah sistema druž-

benega načrtovanja in Družbeni načrt Jugoslavije.

DRUŽBENI PROIZVOD — Skupek vrednosti materialne proizvodnje in vrednosti proizvodnih storitev, realiziranih v enem letu po prodajnih cenah, zmanjšan za vrednost reprodukcijskega materiala.

Na ta način prikazana vrednost proizvodnje in proizvodnih storitev je sestavljena samo iz takim. dodatne vrednosti, predstavlja pa jo vrednost finalne proizvodnje, kjer ni več seštevanja iste količine vrednosti (reprodukcijskega materiala).

Organizacija zasavskega zdravstvenega centra

Delavci zdravstvenih temeljnih organizacij iz Hrastnika, Trbovlj in Zagorja so se v času od 15. do 23. decembra 1977 odločali za združitev v novo delovno organizacijo Zasavski zdravstveni center.

Nova delovna organizacija Zasavski zdravstveni center ima v svojem sestavu:

— TOZD Zasavske lekarne Trbovlje, Ul. 1. junija 2, Trbovlje;

enota Hrastnik, Novi dom 11, Hrastnik
enota Zagorje, Kidričeva 5, Zagorje

— TOZD Splošna bolnišnica Trbovlje, Rudarska 9, Trbovlje;

— TOZD Zdravstveni dom Hrastnik, Novi dom 11, Hrastnik;

— TOZD Zdravstveni dom Trbovlje, Sallamuines 2, Trbovlje;

— TOZD Zdravstveni dom Zagorje, C. zmage 1, Zagorje;

— Delovna skupnost za opravljanje del skupnega pomena, Ul. 1. junija 2, Trbovlje.

ZZC je vpisan v sodni register z dne 28. 9. 1978.

Zasavski zdravstveni center vodi individualni poslovodni organ Henrik Pušnik, dipl. farmaceut.

Revirji v boju za socializem

Koncem maja je izšla v založbi TOZD Komunist v Ljubljani 168 strani obsegajoča brošura pod naslovom »Revirji v boju za socializem«. Pripravil jo je Ado Naglav, znani družbenopolitični delavec. Knjigo je opremil Miran Stopar, izšla pa je v nakladi 5.000 izvodov. Brošura je izšla v počastitev letošnjih jubilejev, pripravili pa

so jo z namenom, da današnji in prihodnji graditelji socialistične samoupravne družbe v rudarskih krajih ne bi pozabili bojov in žrtev svojih pripadnikov. Brošura predstavlja v bistvu vodič s krajšimi zapisi o dogodkih iz delavskega gibanja rudarjev in drugih delavcev. Precejšen del naklade je bil že prodan.

V nekaj vrstah

SPOMENIK EDVARDU KARDELJU

V Ljubljani so imenovali poseben odbor za postavitve spomenika Edvardu Kardelju, s katerim bi dostojno in trajno počastili življenje in delo velikega revolucionarja. Odbor je 20. junija t.l. že razpisal javni natečaj za idejno zasnovo spomenika. Namen tega natečaja je, da odbor dobi idejne zasnove spomenika. Udeležijo se ga lahko vsi občani živeči v SFRJ. Natečaj je anonimen. Na temelju izbrane idejne zasnove, bo nato avtor izdelal spomenik, ki ga bodo odkrili predvidoma v letu 1981 na ploščadi Trga revolucije v Ljubljani.

AKCIJA »BREZHIBNO VOZILO JE VARNO VOZILO«

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri občinski skupščini Trbovlje, je s sodelovanjem združenja šoferjev in avtomehnikov, 20. junija t.l. organiziral brezplačni tehnični pregled osebnih vozil na avto servisu Volan v Trbovljah. Udeležencem so brezplačno pregledali zavorni sistem, krmilni mehanizem, svetlobne signalne naprave in pnevmatike. Namen akcije je bil, da voznike motornih vozil opozore na najpogostejše okvare, ki lahko vplivajo na varno vožnjo.

NAMIZNO TENIŠKI DVOBOJ SLOVENIJA — ŠVEDSKA

Dne 19. junija je potekal v telovadnici osnovne šole Heroja Rajka v Hrastniku, namiznoteniški dvoboj mladinskih reprezentanc Slovenije in Švedske. V slovenski reprezentanci so nastopili tudi 4 reprezentanti iz Hrastnika. Dvoboj so organizirali v počastitev praznika občine Hrastnik in 30-letnice obstoja namiznoteniškega kluba Kemičar Hrastnik.

USTANOVITEV SKUPNOSTI ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA IN GOZDARSTVA

Iniciativni odbor za ustanovitev skupnosti za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva v občini Trbovlje je sredi junija predložil temeljnim in drugim organizacijam združenega dela, predlog družbenega dogovora o ustanovitvi te skupnosti ter samoupravnih sporazumov o združenju sredstev za to skupnost. Javna razprava je trajala do 30. junija t.l.

20 LET TRGOVSKEGA PODJETJA 1. JUNIJ TRBOVLJE

V začetku junija t.l. je Trgovsko podjetje 1. junij Trbovlje, ki je združeno v SOZD ABC Pomurka, proslavilo svoj 20-letni jubilej. Proslavo so pripravili s kulturnim programom v gledališki dvorani Delavskega doma v Trbovljah. Ob tej priliki so izročili kolektivu REK Zasavje javno zahvalo — listino za dolgoletno in uspešno sodelovanje. Zahvaljujejo se za medsebojno poslovno sodelovanje in razumevanje.

Kmalu po proslavi svojega 20-letnega obstoja, pa so pristopili tudi k zapiranju nekaterih svojih poslovalnic na širšem območju Trga revolucije v Trbovljah. Tako je bila ukinjena špecerija v blagovnici, špecerija v prostorih Trga revolucije in poslovalnica na Polaju. Odprli pa so v okviru novozgrajenih trgovskih lokalov na Trgu revolucije, novo špecerijsko trgovino — samopostrežnico. Zapiranje trgovin je povzročilo pri krajanah in drugih občanih precejšnje negotovanje. Upajmo, da bodo tako poslovodni, kakor tudi samoupravni organi tega podjetja imeli posluš za želje in potrebe krajanov oziroma občanov.

Sicer pa jubilantu vso priznanje in čestitke k njegovemu 20-letnemu jubileju.

20 LET DELAVSKIH UNIVERZ SLOVENIJE

30. maja t.l. so proslavili v prostorih Delavskega doma v Trbovljah 20-letnico delovanja delavskih univerz Slovenije. Proslava je sovpadala s praznovanjem občinskega praznika občine Trbovlje. Dopoldan je bilo v predavalnici posvetovanje delegatov, popoldan pa so odprli v avli doma razstavo o razvoju in delovanju delavskih univerz, ob 16. uri pa je bila slavnostna skupščina, s kulturnim programom. Slavnostni govor je imel Vinko Hafner, predsednik sindikatov Slovenije, referat o delu delavskih univerz pa Marjan Lah, predsednik izvršnega odbora zveze delavskih univerz Slovenije. Nato je predsednik skupščine zveze delavskih univerz Slovenije Miran Potrč podelil plakete in državna odlikovanja posameznim udeležencem. Udeležence slavja je pozdravil tudi Janez Očepek, predsednik skupščine občine Trbovlje. V kulturnem delu programa je sodeloval Mladinski zbor Trbovlje, Trboveljski oktet, solista Ida Virt in Riko Majcen, ob spremljavi Jožeta Skrinarja, sodelovali pa so še recitatorji, napovedovalci in drugi.

SEMINARJI ZK

V prvi polovici junija t.l. so potekali v domu pod Javorjem enodnevni seminarji za sekretarje osnovnih organizacij ZK iz vseh trboveljskih TOZD, delovnih skupnosti in enovitih delovnih in drugih organizacij. Podobni seminarji so bili tudi za sekretarje OO ZK v Hrastniku in Zagorju. Na seminarjih so razpravljali o večji učinkovitosti ZK, posebno v delegatskem sistemu, pri delu samoupravnih organov, itd.

KREDITNE ZAGATE

Poslovne banke v letošnjem prvem polletju ne smejo povečati kreditov, razen za 10 %, do oktobra pa za 19 %. Posledice so kar precej občutne. LB - te-

meljna banka Zasavje je spričo teh omejitev prizadeta, saj ni mogoče izvajati niti sklepati novih pogodb. Težave so nastopile pri izvajanju in pričetku novih investicij, posebno v stanovanjski izgradnji. Dogovorili so se, da se bodo vsi zainteresirani v Zasavju sestali, da bi se dogovorili za prednostni vrstni red posameznih investicij.

JAMSKI REŠEVALCI SLOVENSkih PREMOGOVNIKOV NA SKUPNI VAJI

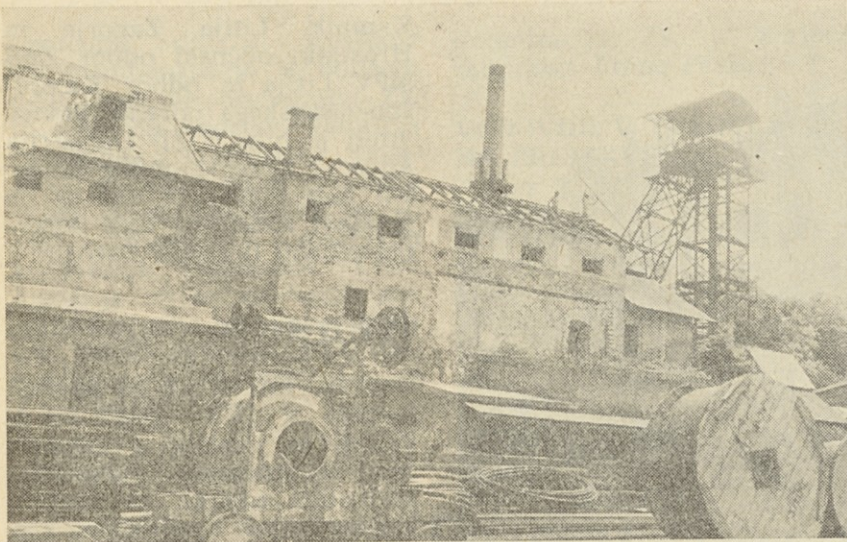
V soboto, 9. junija je bila organizirana na pobudo republiških rudarskih organov in inšpekcije, skupna reševalna vaja jamskih reševalcev vseh slovenskih rudnikov. Potekala je v jami Hrastnik. Po vaji je bil strokovni razgovor v poslovni stavbi v Hrastniku, po vaji pa je bilo tovariško srečanje na Izlakah.

25 LET TOVARNE ELEKTROELEMENT NA IZLAKAH

Dne 8. junija t.l. je tovarna Elektroelement, bivša tovarna Elektroporcelan Izlake proslavila svoj 25-letni jubilej. Na proslavi, ki je bila v Delavskem domu v Zagorju, je govoril direktor tovarne inž. Stane Gošte. Ob tej priliki so podelili članom kolektiva jubilejne nagrade in priznanja.

DRUŽBENA PREHRANA V HRASTNIKU

V Hrastniku že nekaj časa grade nov obrat družbene prehrane, hkrati pa tudi hotel B kategorije. Objekt grade v neposredni sosesčini Delavskega doma na Logu. V teku je gradnja zaklonišča in pa zavarovalna dela. Težave so nastopile pri izvajanju investicije, ki potekajo preko SOZD Mercator Ljubljana, za Gostinsko podjetje Jelka Hrastnik. Za nadaljnjo gradnjo manjka 15 milijonov din, ki pa jih investitor ne more najeti zaradi bančnih

V Hrastniku so se lotili podiranja bivše kopalnice in poslovnih prostorov rudnika. Staro se umika novemu. (Foto A. Bregant)

omejitev. Zavaljo tega so nastopile večje težave pri nadaljevanju gradnje. Vemo, da je družbena prehrana v Hrastniku slabo organizirana in da je nujno v tem pogledu napraviti korak naprej. Nad objektom družbene prehrane bo zgrajen hotelski del s 70 ležišči.

MUZEJSKA DEJAVNOST V ZAGORJU

Muzej NOB v Zagorju je v avli Delavskega doma v prvi polovici junija t.l. pripravil razstavo fotografij. Razstava je povezana s številnimi partizanskimi enotami in izvedenimi akcijami narodnega heroja Toneta Okrogarja-Nestla.

ŠOLA V NARAVI OB MORJU

Učenci 4. razredov osnovne šole Trbovlje — PE Alojz Hohkraut in PE Tončka Čeč, so v prvi polovici junija preživeli po 7 dni v domu Rdečega križa na Debelem Rtiču pri Ankaranu. Bili so v šoli v naravi z namenom, da se seznanijo z obalnim svetom in njegovimi zanimivostmi. Vrnili so se zdravi, zagoreli in dobre volje. Šole v naravi se je udeležilo preko 200 učencev.

FLUOROGRAFSKA AKCIJA V HRASTNIKU

V Hrastniku so 12. junija končali z letošnjo fluorografsko akcijo, ki so se je udeležili občani Hrastnika, stari nad 29 let. Udeležba je bila obvezna. Akcijo je vodil poseben odbor, strokovni del pa je opravila ekipa instituta za tuberkulozo iz Golnika.

LAZAREVČANI V GOSTEH

Dne 9. junija so prišli v goste v Trbovlje učenci osnovne šole iz Lazarevca. Pripeljali so se z dvema avtobusoma, pod vodstvom svojih učiteljev. V okviru pobratimstva z občino Trbovlje, so si ogledali Trbovlje in trboveljske šolske ustanove, ogledali so si tudi Gorenjsko, sledilo pa je tudi podpisovanje listine o sodelovanju osnovnih šol. Gre še za tesnejše sodelovanje učencev in prosvetnih delavcev. Trboveljski učenci pa so obiskali Lazarevčane nekaj dni prej.

KOREJSKI RUDARSKI STROKOVNJAKI V REKZ

V času od 20. do 29. junija so bili v gosteh pri DO Zasavski premogovniki OZD REKZ štir-

je korejski rudarski strokovnjaki. Prišli so v organizaciji zavoda SRS za mednarodno tehnično sodelovanje. Zanimali so se za mehanizacijo za eksploatacijo premoga pod težkimi pogoji. Ogledali so si pridobivanje premoga v posameznih jamah, nekatere zunanje objekte oziroma tovarne, vmes pa so imeli strokovne pogovore z našimi sodelavci.

Nekaj dni prej pa so bili v gosteh s posredovanjem RUDIS, kitajski rudarski strokovnjaki. RUDIS namreč z nekaterimi proizvajalci rudarske opreme iz Jugoslavije pripravlja dobavo rudarske opreme za izgradnjo kitajskega premogovnika.

OGLED RUDNIKOV IN ŽELEZARN V ŠPANJI

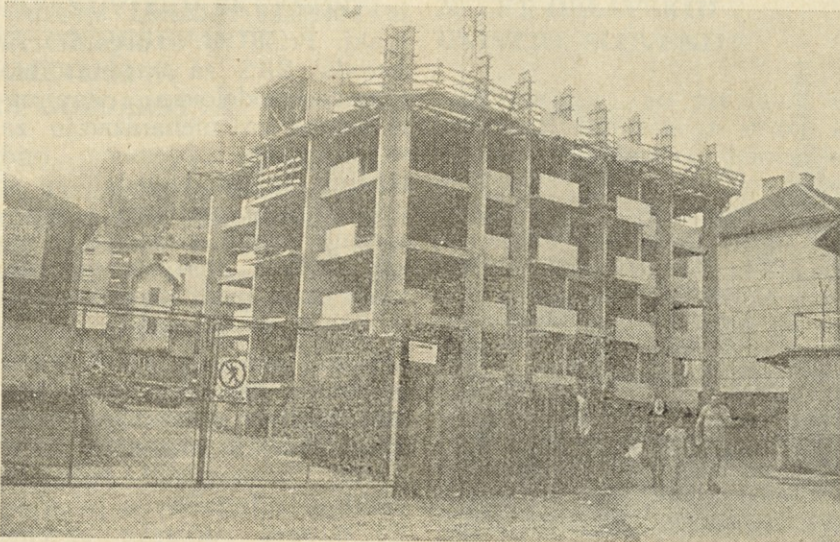
ZRGMIT Slovenije organizira v prvi polovici oktobra t.l. strokovni ogled rudnikov in metalurških obratov v Španiji. Potovanje bo trajalo osem dni. Obiskovali bodo rudnik urana, premogovnik, rudnik svinca in cinka ter metalurške obrate. Organizator sprejema prijave do 15. julija t. l.

VAJA CIVILNE ZAŠČITE V ZAGORJU

Dne 20. junija t.l. so organizirali v Zagorju dan civilne zaščite. Že 16. junija pa so imeli skupno veliko vajo vseh enot civilne zaščite — prva pomoč, gasilci, zdravstvo, itd. Ugotovili so, da so vse enote CZ dobro izurjene in vedno pripravljene. Naj omenimo, da so tokrat prvič uporabili za gašenje požara gasilski top na peno.

STANOVANJSKA IZGRADNJA V ZASAVJU

Vse kaže, da bo načrt gradnje stanovanj v tem srednjeročnem obdobju v revirjih izpolnjen. V Hrastniku grade 65 stanovanj, od tega 24 na Dolu, v Trbovljah je v izgradnji trenutno 109 stanovanj, v krat-

Na Trgu svobode, zadaj kolonije Njiva, pospešeno grade dve novi stanovanjski stolpnici. Investitor teh stolpnic je Samoupravna stanovanjska skupnost Trbovlje, dela pa izvaja GIP Beton Zasavje, TOZD Operativa Trbovlje.

Foto A. Bregant

kem pa bodo pričeli graditi še nova stanovanja na Leninovem trgu in pri revirskem muzeju. Letos bo v gradnji skupno 364 stanovanj. V Zagorju je v gradnji 111 stanovanj. V načrtu do leta 1980 pa je izgradnja 342 stanovanj, po vsej verjetnosti pa bodo plan presegli in zgradili 357 družbenih stanovanj. Tudi občani so zgradili v tem času večje število svojih stanovanjskih hiš.

ZAČASNA UKINITEV ZDRUŽEVANJA SREDSTEV ZA ŠTIPENDIRANJE

Skupna komisija podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju občine Trbovlje, je seznanila organizacije združenega dela, podpisnice sporazuma v Trbovljah o tem, da se z veljavnostjo od junija pa do decembra t.l. začasno preneha z združevanjem sredstev za štipendiranje v višini 0,5% od bruto osebnih dohodkov. Komisija je namreč ugotovila, potem ko so obravnavali zaključni račun za leto 1978, da so se doslej oblikovala tolikšna sredstva, da bodo po predračunu zadoščala za izplačevanje štipendij do konca t.l. Vnovič bo treba združevati ta

sredstva od januarja 1980 dalje v skladu s samoupravnim sporazumom.

NADOMESTNE VOLITVE

Republiška volilna komisija je objavila razglas — listo kandidatov za nadomestno izvolitev dveh delegatov v družbenopolitični zbor skupščine SR Slovenije. Kandidata sta:

— Tilka Blaha, dipl. politolog iz Ljubljane

— Peter Toš, dipl. pravnik iz Ljubljane

Glasovanje o izvolitvi delegatov je v družbenopolitičnih zborih vseh občinskih skupščin potekalo med 4. in 30. junijem 1979.

35-LETNICA KAMNIŠKO-ZASAVSKEGA ODREDA

V nedeljo, 24. junija t.l. so v Spodnji Slivni nad Vačami odkrili spomenik - spominsko obeležje v počastitev 35-letnice ustanovitve in delovanja Kamniško-zasavskega odreda. Spomenik je izdelal Franc Kopicar, ak. slik. iz Zagorja. Organizator proslave so bile domicilne občine Domžale,

Kamnik, Litija, Zagorje in Hrastnik, občinski odbor ZZB NPV Litija in odbor Kamniško-zasavskega odreda. Pokrovitelj je bila TOZD Industrija Apna iz Kresnic. Poleg domačih kulturnikov iz Vač je na proslavi sodeloval tudi Delavski pihalni orkester Zagorje.

TET II STOJI

Dne 16. junija t.l. so ugasnili kurišča v TET - TOZD PE 2. Pričeli so namreč z normalnim, načrtovanim remontom kotlovnih naprav in turbin, kar bo trajalo predvidoma mesec in pol. Predvidoma bodo vnovič pričeli obratovati okrog 1. avgusta. Po dogovoru bo vmes obratovala 20 dni TET - PE I. Trenutno je v času pripravljanja tega poročila, na zalogi v TET okoli 120.000 ton premoga. Iz tega razloga bo TOZD Premogovnik Trbovlje v času remonta v TET zmanjšal proizvodnjo kotlovnega premoga.

UPOKOJENCI BODO TEKMOVALI

Člani društev upokojencev iz revirjev bodo tudi letos sodelovali v športnih tekmovanjih, ki jih organizira društvo upokojencev Slovenije. Zmagovalci na regijskih tekmovanjih bodo namreč sodelovali v republiškem okviru v Kamniku in Postojni. Naši upokojenci bodo tekmovali v kegljanju, šahu, balinanju in streljanju z malo kalibrsko puško.

DELOVNA SKUPINA CK ZKJ V TRBOVLJAH

Dne 28. maja je bila na obisku v Trbovljah oziroma pri trboveljskih komunistih delovna skupina CK ZKJ. Vodil jo je član CK ZKJ in predsednik ZIS Dragoljub Štavrev. Na razširjeni seji komiteja občinske konference ZKS Trbovlje, so delovno skupino seznanjali med drugimi tudi organiziranostjo občinske konference ZKS v Trbovljah. Komisija je

ugotovila, da se izpeljane spremembe kažejo v boljšem delu osnovnih organizacij ZK in njihovih vodstev, komiteja in občinske konference. Dosežena je bila večja akcijska učinkovitost, komunisti pa so bolj obrnjeni k reševanju konkretnih problemov. Člani komisije so se udeležili tudi sestanka osnovne organizacije ZK TOZD Montaža STT, popoldan pa so obiskali osnovno

organizacijo ZK v krajevni skupnosti Franc Fakin.

VODOVOD V TRBOVLJAH NA PREISKUŠNJI

V maju in juniju t.l. smo bili priče dolgotrajne suše. Kar 44 dni ni bilo večjih padavin. Tako dolgotrajnega sušnega obdobja že ni bilo več desetletij. Zato je bil trboveljski vodovod letos na posebno hudi

preizkušnji. Vendar moramo reči, da jo je v glavnem dobro preстал. Vode je bilo sicer manj, zato je bilo treba občasno zmanjšati porabo oziroma jo omejiti na najnujnejše. Vendar so nove zmogljivosti vodovoda, ki smo jih v preteklih letih financirali med drugim iz samoprispevka, bistveno pripomogle k oskrbi gospodinjtstev s pitno vodo. v Trbovljah.

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

POLJSKO-JUGOSLOVANSKO POSVETOVANJE O EKSPLOATACIJI PREMOGA

V maju leta 1980 bo v Wrocławu — Poljska IX. poljsko-jugoslovansko posvetovanje o površinski eksploataciji premoga. Osnovna tema posvetovanja bo: stanje in smeri rudarske znanosti kot osnova za razvoj površinske eksploatacije premoga do leta 2000. Posebna pozornost bo posvečena tudi uporabi znanstvenih metod za reševanje problematike odkopavanja, transporta in odlaganja jalovine na površinskih kopih, kakor tudi o vseh sodobnih rešitvah procesa površinske eksploatacije. Udeležbo z jugoslovanske strani organizira Jugoslovanski komitej za površinsko eksploatacijo pri Zvezi inženirjev in tehnikov rudarske, geološke in metalurške stroke Jugoslavije, skupno z Zvezo rudarskih inženirjev Poljske.

NAFTA IZ OLNJIH SKRILJAVCEV

Dne 10. maja so v Beogradu podpisali v gospodarski zbornici Srbije samoupravni sporazum o združevanju v poslovno skupnost za raziskave, proizvodnjo in izkoriščanje oljnih

skriljavcev. Sporazum so podpisali predstavniki rudarskega inštituta iz Aleksinca, rafinerije nafte Beograd in beogradskega Jugopetrola; k tej skupnosti bo pristopilo še več drugih podpisnikov. Za izdelavo posameznih projektov za raziskavo, proizvodnjo in izkoriščanje skriljavcev so podpisnice že zagotovile potrebna sredstva. Imenovali so tudi delovno skupino za pripravo ustanovne skupščine poslovne skupnosti. V Srbiji dajejo tej skupnosti precejšen pomen.

POMANJKANJE RUDARJEV

Podatki o proizvodnji Titovih rudnikov premoga Tuzla napovedujejo rekordno leto, kar zadeva količino nakopanega premoga. Prve tri mesece so nakopali 3.256.000 ton premoga, kar je 70 tisoč ton več kot so načrtovali. Primerjano z enakim lanskim razdobjem pa je izkop premoga večji za 237 tisoč ton. Plan so dosegle delovne organizacije rudnik Djurdjevik, Zenica, Mostar, Dobrnja-Lukavac, Kreka, Banovići in Gračanica, za planom pa so ostali rudniki Breza, Kamenograd, Tušnica, Miljevina in Kakanj. V tem času so se rudarji srečevali tudi z vrsto težav,

med katerimi je še najbolj pe-reč problem pomanjkanje strokovnega kadra. Večina rudnikov se bori tudi s pomanjkanjem rezervnih delov in opreme. Zaradi pomanjkanja rudarjev pa zaostaja tudi delo pri odpiranju novih rudniških zmogljivosti, ki jih imajo v načrtu. Bosanskohercegovski rudniki zaposlujejo 27 tisoč delavcev, letno pa nakopljejo več kot 15 milijonov ton premoga.

SELITEV RUDNIŠKIH OBJEKTOV

V delovni organizaciji Rudnik lignita Velenje nameravajo sedanje rudniške objekte v Prelogah čimprej preseliti, da bi tako sprostili velike zaloge kvalitetnega premoga, ki ostajajo sedaj neizkoriščene. V nekaj naslednjih letih bi lahko s tako sproščenim odkopnim področjem, kjer leži 70 milijonov ton premoga, zagotovili možnosti za doseganje načrtovanega letnega izkopa 4,7 milijona ton premoga. Predračunska vrednost celotne investicije je ocenjena na 2 milijardi 278 milijonov 671 tisoč dinarjev. Za prvo fazo investicije, ki je načrtovana za čas od leta 1979 do 1980 in kjer gre le za preselitev

sedanjih rudniških objektov v Prelogah so sredstva v višini 926 milijonov 985 tisoč dinarjev že zagotovljena iz sredstev, ki se formirajo pri ISE.

OBNOVA ALEKSINSKIH PREMGOVNIKOV

Letos bodo pričeli intenzivneje modernizirati premogovnike v Aleksincu. Predvideno je, da bi že leta 1981 v jami Morava uvedli sodobno jamsko mehanizacijo za pridobivanje premoga. Dela bodo sicer potekala v več fazah. Nabavili in montirali bodo najsodobnejšo opremo za ugotavljanje in nevtraliziranje plinov, zračenje in prečiščevanje zraka. Po načrtu naj bi se proizvodnja premoga povečala po končani investiciji od sedanjih 150.000 na 350.000 ton premoga.

DELEŽ ZDA V SVETOVNI ENERGETSKI POTROŠNJI

Delež ZDA (v svetovnem številu prebivalstva imajo 5-0% delež) znaša v svetovni potrošnji energetskega virov (takole: jedrska energija 54 0/0, zemeljski plin 42 0/0, surova nafta 29 0/0 in premog 18 0/0.

PREMOG ZA TERMOELEKTRARNO

Rudnik premoga Plevlja odpira nov površinski kop Borovnica. Strokovnjaki ocenjujejo, da leži na tem področju več kot 20 milijonov ton lignita. Iz površinskega kopa Borovica bo termoelektrarna v Plevljah dobivala letno 1.200.000 ton premoga. Za odpiranje novega rudniškega kopa je bilo potrebno vložiti 450 milijonov dinarjev. Pričakujejo, da bo nova delovna organizacija površinski kop Borovica sposobna iz lastne akumulacije zagotoviti dovolj sredstev za odplačevanje najetih kreditov. V rudniku bo dobilo zaposlitev 450 delavcev. Za vodenje sodobne mehanizacije so pravočasno usposobili 80 strokovnjakov. Prve tone lignita bodo predvidoma nakopali sredi leta, takrat pa naj bi začela delati tudi nova termoelektrarna Plevlja.

NOV BLOK TERMOELEKTRARNE KOLUBARA

S pričetkom obratovanja novega 110-megavattnega bloka termoelektrarne Kolubara v Velikih Crljenih, je energetski sistem Srbije bogatejši za še en vir električne energije. Generator novega bloka poganja samo ena turbina. Pomembno je, da ima agregat hiter start, prenaša nagle spremembe obremenitve in bo tako služil kot fleksibilna elektrarna v elektroenergetskem sistemu. Namesto sedanjih 900 milijonov kWh električne energije bo termoelektrarna Kolubara odslej letno proizvajala prek milijardo 700 milijonov kWh električne energije. Za gradnjo novega bloka termoelektrarne je bilo vloženo preko milijardo dinarjev. Glavni izvajalec del je bila termoelektrarna Beograd, pri zaključnih delih pa so sodelovali tudi delavci termoelektrarne Kolubara.

KOLIKO STANE ATOMSKA ENERGIJA

Nedavna anketa je pokazala, da je cena električne energije, proizvedene v atomskih centralah v ZDA lani ostala nespremenjena in je bila precej cenejša od električne energije, proizvedene v klasičnih elektrarnah. Lani je stalna proizvodnja kilovattne ure v atomskih centralah 1,5 centa, v termoelektrarnah na premog pa 2,3 centa, v elektrarnah, ki uporabljajo mazut pa 4 cente. Z atomsko energijo so lani prihranili ekvivalenta nafitnih derivatov v vrednosti 6 milijard dolarjev.

Lani je delalo v ZDA 48 atomskih elektrarn, njihova proizvodnja pa je ocenjena na skupno 275 milijard kilovattnih ur oziroma 12,5 0/0 vse proizvedene električne energije v ZDA.

NOV RUDARSKI STROJ Z MENJAJOČO GLAVO

Za stroj »Super ROC-MINER« pravijo, da je prvi stroj za kon-

tinuirano odkopavanje z glavami za vrtanje in rezanje, ki jih je možo menjati na mestu samem. Glava za rezanje je najboljša za odkopavanje visokih zmogljivosti v rudarstvu in pri izdelavi predorov. Glava za vrtanje pa je priporočljiva za izdelavo selektivnih vrtin na tankih žilah bogate rude. Stroj so izdelali v ZDA in lahko proizvede 7,2 tone premoga ali 4,5 ton mehkejšo kamnine v minuti. Cena stroja znaša zaenkrat 400.000 dolarjev.

BELGIJA SI POMAGA S PREMOM

Zaradi podražitve nafte veljajo od maja dalje v Belgiji varčevalni ukrepi z gorivi in z vso energijo. Industrija bo dobila le 90 0/0 težkih kurilnih olj od količin, ki jih je prejela v letu 1978. Električni tok lahko uporabljajo brez omejitev za nočno delo in za primere, kjer to terja varnost. V Belgiji imajo trenutno tri jedrske elektrarne, ki krijejo 1/4 belgijskih potreb po električnem toku. V gradnji pa imajo še štiri jedrske elektrarne.

Belgiji je vnovič pričela naraščati poraba premoga. V letu 1950 so ga porabili 27 milijonov ton, nato pa je poraba začela upadati, tako da je dosegla v letu 1978 le še 7 milijonov ton. Polovico potreb po premogu bodo v Belgiji krili iz domačih rudnikov, ostalo količino pa bodo uvozili iz Poljske in Južne Afrike.

PORURJE — DEŽELA PREMOMA IN JEKLA V KRIZI

Med zahodnonemškimi rekami Lippe, Emscher in Ruhr, ki se izlivajo v Ren, se razteza industrijsko središče Porurje. Na tem področju so tudi velika industrijska mesta Duisburg, Essen, Gelsenkirchen, Bochum, Recklinghausen in Dortmund. Poleg teh večjih mest je še precejšnje število manjših. Na tem področju prebiva okoli 5.700.000 prebivalcev. V zemlji leže neznanske zaloge premoga, ki so

jih odkrili pred približno 140 leti. Začel se je hiter razvoj premogovne ter železarske in jeklarske industrije. Po letu 1957 pa je začel upadati industrijski rezervat. Premog so pričeli spodrivati na tržišču nafta in njeni derivati, ki so bili nekoliko cenejši in za obratovanje nekaterih vrst industrije primernejši.

Stroški pridobivanja premoga so bili sorazmerno visoki. Saj je bilo treba na eno tona pridobljenega premoga odstraniti okoli 0,8 ton jalovine, ki so jo hkrati s premogom prevažali iz jamskih odkopov na površino in katero so dalje odlagali na raznih jaloviščih. Izkop premoga je upadel za polovico. Vse to je imelo za posledico, da so po letu 1957 postopoma zaprli nad 60 premogovnikov. V Porurju se je začela brezposelnost. Zato se v zadnjih letih iz te pokrajine ljudje precej izseljujejo; skupno se jih je v 21 letih izselilo nad 330.000 prebivalcev. Z ljudmi vred pa se selijo tudi posamezna podjetja, kar ima seveda precejšnje gospodarske in tudi socialne posledice. Gospodarstveniki računajo, da bo sedanja podražitev nafte in njenih derivatov pripomogla k temu, da se bo vnovič pričelo večati pridobivanje premoga. To bo dalo možnosti za nove zaposlitve.

ČEZ POLLETJE MANJ PREMOGA?

Vse kaže, da bodo jugoslovanski premogovniki v poletnih mesecih nakopali manj premoga, po dobrih rezultatih v prvem trimesečju letos, ko je bilo nakopanega za dobrih 9% več premoga kot v enakem razdobju lanskega leta. Že aprila in maja pa se je proizvodnja občutno zmanjšala. Maja je znašala proizvodnja le dobrih 3 milijone ton vseh vrst premoga, kar je za cel milijon manj kot marca letos, ko so jugoslovanski premogovniki dosegli po vojni enomesečni proizvodni rekord. Proizvodnja se je zmanjšala predvsem zaradi manjših naročil termo-

elektrarn. Hidroelektrarne dajejo namreč kar precej energije, ker obratujejo s polno zmogljivostjo. Zato je proizvodnja v TE precej manjša, kar pa seveda vpliva tudi na zmanjšanje porabe premoga. Večina drugih porabnikov premoga čaka, da bodo premog nabavili šele v jeseni. Tudi v industriji ne manjka takšnih porabnikov. Vsi pa vemo, da bo jeseni velik naval, tako da bodo spet nastopale težave z dobavo premoga. Kljub lanskoletnim in letošnjim poskusom, da bi se kupci pravočasno oskrbeli s premogom, ta opozarjanja niso mnogo zalegla. Proizvodnja v letošnjih petih mesecih je bila približno za 6% večja od lanskega leta, vendar ne moremo računati, da se bo v poletnih mesecih povečala. Letos naj bi nakopali v Jugoslaviji 47 milijonov ton premoga ob upoštevanju dejstva, da naj bi pričeli že letos obratovati nekateri termoeenergetski objekti. Vemo pa, da dograditev le-teh precej kasni.

VRAČAMO SE K PREMOGU

Pred nedavnim se je dekan rudarske fakultete v Beogradu dr. Momčilo Simonović pogovarjal z novinarji TANJUG. V razgovoru je dejal, da se svet počasi vrača k premogu, saj je edini način, da bi zadovoljili vse večje potrebe po energiji. Pogoste podražitve, pa tudi pomanjkanje posameznih vrst energije, zlasti surove nafte, v veliki meri temu botruje. V državah, ki imajo dovolj premoga, spet dajejo prednost temu klasičnemu gorivu. Marsikod je že opaziti manjši ali večji skok v proizvodnji premoga. Razen tega dajejo lastni energetski viri tudi velike prednosti predvsem v pogledu zanesljive preskrbe. Kljub varčevalnim ukrepom, poraba energije strmo raste v vseh državah. V zahodni Evropi si morajo zagotoviti 5,9%, v vzhodni Evropi za 3,3%, v ZDA 3,5% in SSSR za 4,8% več energije. Poraba energije na-

raša predvsem zaradi večje proizvodnje jekla, višjega življenjskega standarda, pa tudi daljših in ostrejših zim. Cene nafte naraščajo, medtem ko so jedrske elektrarne še vedno več ali manj v preizkusni fazi. Zato premogu toliko večja pozornost. Tudi nekatere naftne družbe so pričele v zadnjih letih precej investirati v proizvodnjo premoga, skupno z rudarskimi družbami. Razlog tiči v tem, da bi v kratkem prešli na vplinjevanje in utekočinjenje premoga. To naj bi se v večjem obsegu pričelo že sredi prihodnjega desetletja. Največjo pozornost posvečajo črnemu premogu, saj cenijo njegove geološke rezerve na skoraj 500 milijard ton. Zaloge drugih vrst premoga pa znašajo po zadnjih podatkih približno 150 milijard ton. Geološke raziskave v tem pogledu postajajo vse bolj intenzivne. Svetovna proizvodnja premoga bo znašala v letu 1985 približno 3,8, v letu 2000 pa več kot 5,6 milijard ton. Že v letu 2020 naj bi po sedanjih ocenah na svetu nakopali 8,7 milijard ton premoga in to kljub temu, da pospešeno grade jedrske elektrarne. Velike možnosti pa pripisujejo tudi novim virom energije. Od vseh energetskih virov, ki jih premoremo, je premoga za 84,3%. V Jugoslaviji imamo raziskanih 70% premogovnih ležišč, zato obstaja domneva, da bodo v naslednjih letih in desetletjih odkrili nova področja s premogom.

SKUPNI ENERGETSKI PROJEKTI RAZVITIH DRŽAV

Industrijsko razvite države, ki so sodelovale na konferenci mednarodne agencije za energijo-IEA v Parizu, so sklenile sporazum o 12 skupnih projektih na področju energetike, ki zajemajo sodelovanje v raziskavah in razvoju. Ti programi zajemajo tehnologijo, ekstrakcije nafte, geotermalno energijo, ukrepe za varčevanje z energijo, izkoriščanje sončne energije in tehnologijo prede-

lave ter izkoriščanje premoga. Dva od novih projektov se nanašata tudi na mešanice premoga in nafte, kar naj bi omogočilo zmanjšanje potrebnih količin nafte v obstoječih komunalnih objektih in industriji, ki sicer obratujejo na nafto. Naslednji projekt na področju izkoriščanja premoga zajema testiranje novega gorilnika na premog, ki so ga projektirali s ciljem, da bi zmanjšali emisijo žveplovega oksida; nadaljnji projekt pa predvideva izpolnitev procesa pretvarjanja premoga v tekoče stanje v samem ležišču.

PREMOG IN ATOMI GLAVNI VIRI ENERGIJE

Racionalna poraba energije je danes predmet mnogih razprav in ciljev. Na ta način naj bi ublažili pomanjkanje energije, vendar ne za dolgo. Izhod je namreč le v stalnem iskanju novih oblik energije ter izgradnji novih termoelektrarn. Znanstvene raziskave kažejo, da bi v naši državi bilo treba od leta 1987 do 2010 zgraditi več objektov, ki bi proizvedli okoli 55.000 MW tudi drugih vrst energije, pri čemer bi morali v celoti izkoristiti zmogljivosti naših rek. Najkakovostnejši viri v naših pogojih za proizvodnjo novih kW naj bi bili po mnenju elektroenergetskih strokovnjakov Jugoslavije, ki so se nedavno zbrali v Zagrebu, uvajanje sončnih oziroma solarnih elektrarn v naš elektroenergetski sistem ter gradnja energetskih zmogljivosti na osnovi premoga in jedrskega goriva. Ta dva vira imata prednost, ker je gradnja termoenergetskih objektov na osnovi nafte in plina omejena.

NOV RUDNIK PREMOGA

Za letošnji 1. maj so v Plevljah odprli nov premogovnik. Nov površinski kop Borovica bo letno proizvajal milijon 200.000 ton premoga za potrebe TE. Nov premogovnik zaposluje 436 delavcev.

PRIZNANJE RUDARJEM BOGOVINE

Področna gospodarska zbornica v Zaječarju, je podelila rudniku rjavega premoga Bogovina »Majsko nagrado«, za uspešno poslovanje in razvijanje samoupravnih odnosov, čeprav so bili pogoji gospodarjenja v premogovnikih z jamskim kopom v Srbiji v zadnjih letih zelo težki. Lansko leto so proizvedli okoli 227.000 ton premoga, gradbenikom pa so izdobračili okoli 1,5 milijonov betonskih elementov in nad 109.000 m³ kamenja in marmornih plošč. Tako so prigrisporarili 76 milijonov din čistega dohodka. S povečano produktivnostjo pri nekaterih delih celo za 1/3, so napolnili svoje sklade tako, da so zgradili precejšnje število stanovanj, poleg tega pa so narasli tudi osebni dohodki.

KMALU NOV TERMOBLOK

Kljub velikim kasnitvam uspešno končujejo izgradnjo novega termobloka s katerim bodo Zagrebu zagotovili 175 milijonov kalorij toplotne energije in električne energije z močjo 120 MW. Ta največja investicija v glavnem mestu Hrvatske, je vredna 1,10 milijard din. Obratovati pa naj bi pričel sredi junija t.l. Z gradnjo so pričeli že leta 1975. Poleg električne energije bodo občani v prvi vrsti lahko koristili toplotno energijo, toplo vodo, industrija pa tehnološko paro. Opremo so nabavili v SSSR, deloma pa na zahodu.

POGODBA ZA IZGRADNJO TERMoeLEKTRARNE

DO Inženiring, k deluje v sestavi SOZD Djuro Djaković iz Slavonskega Broda, je podpisala z Toplarno Ljubljana, pogodbo o zgraditvi termoelektrarne na trdo gorivo. Zmogljivost tega objekta bo znašala 270 ton pare na uro in moči 50 MW. To je pogodba, ki v celoti poverja domači stroje-

gradnji zgraditev termoelektrarne.

SEDANJA ENERGETSKA KRIZA JE PRECEJ TEŽJA

V evropski gospodarski skupnosti so mnenja, da je sedanja energetska kriza v svetu, težja od krize od leta 1973/74. Takrat je nastala kriza predvsem zaradi povečanja cen nafte, sedanja kriza pa nastopa poleg povečanih cen, tudi zaradi pomanjkanja nafte. V primeru, če Iran in Saudska Arabija ne bodo povečali proizvodnje nafte, bo nastalo hudo pomanjkanje tega goriva v drugem polletju t.l. Države EGS imajo sicer zalog nafte za dobre tri mesece, vendar te zaloge hitro kopnijo. Mnenja so, da bo sončna energija zagotavljala 5% skupnih potreb po energiji v EGS, do leta 2000.

ELEKTRIČNA ENERGIJA IZ MORSKIH VALOV

Ameriška družba Lockheed je patentirala prototip stroja, ki pretvarja energijo morskih valov v električno energijo. Možno pa bo stroj uporabljati tudi za druge namene. Po mnenju te družbe predstavlja nov stroj pomemben napredek na področju komercialnega izkoriščanja kinetične energije morskih valov. Stroj bo na razpolago v dveh letih, če bodo s testi v celoti uspešno končali. Stroj bo proizvedel od 1000 do 2000 kWh in bo znašala njegova cena okoli 3 milijone dolarjev. Ta energetski stroj na morske valove bo ekonomičnejši od jedrskih elektrarn, ker ne bo nobenih izdatkov za gorivo. Od 500 do 1000 podobnih strojev bi proizvedlo toliko električne energije, kot velika jedrska elektrarna. Stroje pa bi lahko uporabljali tudi za razsoljevanje morske vode, za čiščenje razlite nafte v morje, ipd.

POSVETOVANJE O MALIH ELEKTRARNAH

Do leta 2000 naj bi v Jugoslaviji zgradili več kot 750 majh-

nih akumulacij, ki bi predstavljale vir nove električne energije za 4,6 milijonov kWh letno. Na ta način bi lahko izkoristili velik hidropotencial v planinskih področjih. Tudi po svetu vse bolj računajo z majhnimi pretočnimi hidroelektrarnami, posebno od kar je vnovič nastopila energetska kriza v mnogih državah. O tem so razpravljali v Opatiji od 21. do 23. maja letos, pod pokroviteljstvom zveznega komiteja za energetiko in v organizaciji zveze strojnih in elektrotehničnih inženirjev in tehnikov Jugoslavije. Temeljni namen tega posvetovanja je bil, da bi opozorili zainteresirane organizacije in celotno družbo na izkoriščanje raznih virov energije. Ti viri pa so še vedno pri nas v glavnem »mrtvi kapital«. Manjkajo tudi študije in programi za izkoriščanje tega potenciala.

UKREPI ZA HITREJŠI RAZVOJ PREMGOVNIKOV

Zvezni komite za energetiko in industrijo je pripravil predlog ukrepov s katerimi bi omogočili izboljšanje ekonomskega položaja in hitrejši razvoj premogovnikov. O teh ukrepih, pričakujejo, bo kmalu razpravljal tudi zvezni izvršni svet. Ekonomski položaj premogovnikov, posebno tistih z jamskim kopom, zelo zaostaja za položajem ostalih energetskih panog in industrije v celoti. Poleg povečanja proizvodnje in produktivnosti dela v premogovnikih, bo treba zagotoviti sredstva, ki se združujejo za razvoj elektrogospodarstva in jih sorazmerno usmeriti tudi za hitrejši razvoj premogovnikov, predvsem tistih, ki oskrbujejo termoelektrarne s premogom. Prav tako naj bi del sredstev od prometnega davka na mazut in kurilna olja za gospodinjstva usmerili v razvoj premogovnikov, ki proizvajajo kakovostne vrste premoga. Prav tako pa naj bi tudi usmerili investicijska sredstva preko poslovnih bank za razvoj zmogljivosti v tej panogi

gospodarstva. Sredstva naj bi premogovnikom zagotovili pod ugodnimi pogoji. Poseben ukrep bo opozoril tudi na uskladitev cen premoga in na pravičnejšo urejevanje cen poedinih virov energije. Vzpostavitve novih razmerij v cenah naj bi omogočilo poleg izboljšanja ekonomskega položaja in razvoja premogovnikov, tudi večje izkoriščanje domačih virov energije v skladu z dogovorjeno politiko razvoja energetike. To je posebno pomembno za sedanjo situacijo, ko cene uvoženih energetskih surovin stalno naraščajo in vse bolj bremene plačilno bilanco države.

PPOSVETOVANJE O NOVIH VIRIH ENERGIJE

V Opatiji bo v času od 24. do 26. oktobra 1979 posvetovanje o novih virih energije in racionalnem izkoriščanju obstoječe energije. Teme posvetovanja so razdeljene na tri področja:

- novi viri energije in njihovo izkoriščanje v Jugoslaviji
- racionalizacija in optimiranje proizvodnje in uporabe energije
- energija in zaščita človekovega okolja

Namen posvetovanja je, da se udeleženci seznanijo z naj-

novejšimi rezultati o možnostih in načinih izkoriščanja novih virov energije, kakor tudi o obstoječih rezervah, ki se odpirajo z racionalno porabo in optimalnim delom. Posvetovanje bo potekalo istočasno kot VII. jugoslovanska razstava izumov, tehničnih izboljšav in novitet. Posvetovanje organizira Center za delavsko ustvarjalnost Reka, zveza energetikov Hrvatske in Reke ter društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav.

MEDNARODNA ENERGETSKA AGENCIJA ZA VEČJO UPORABO PREMOMA

20 ministrskih delegacij zahodnih industrijskih držav, je ugotovilo na posvetovanju IEA (Mednarodna energetska agencija), da postaja naftna preskrba vedno težavnejša, da ponudba surove nafte na daljše razdobje ne bo zadostovala in da bo vedno dražja. Ministri so bili mnenja, da bi se morala svetovna naftna potrošnja nujno znižati za 5 % oz. za 2 milij. sodov dnevno, saj bo v obratnem slučaju pomanjkanje energije vplivalo na standard in nadaljnji razvoj gospodarstva. Nujen je pospešen razvoj jedrske energije ter močno povečana uporaba premoga, saj razpola-

Reševanje človeških življenj — gasilska vaja pred domom ljudske obrambe v Zagorju. (Foto A. Bregant)

ga svet z velikimi zalogami letega. Po sedanjih cenah je uporaba premoga v mnogih primerih že mnogo bolj ekonomična, kot uporaba nafte. Države članice IEA naj bi z obsežnimi investicijami v infrastrukturi (transportni obrati in pristanišči) podprle razvoj mednarodne premogovne trgovine. Elektranar naj bi v bodoče delovale na premog in ne na nafto, proučili pa naj bi tudi možnosti uporabe sončne energije in geotermične energije. Avstralija, Kanada in ZDA so že napovedale povečan izkop premoga.

VELIKE INVESTICIJE V VELENJU

Na sejah poslovnega odbora Samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva — ISE, pa zadnje čase precej intenzivno razpravljajo o naložbah v razvoj slovenskih premogovnikov. Tako ima REK Velenje — Rudnik lignita Velenje v načrtu investicijo za prestavitev objektov v Prelogah na novo lokacijo v Novih Prelogah. Dela kasnije že leto dni, s tem pa ostaja odprto vprašanje izpolnitve proizvodnega načrta v prihodnjem letu, ko naj bi proizvedli 4,7 milijonov ton lignita. Da se naložba ne bi vlekla in še nadalje odlagala, je omenjeni poslovni odbor odobril 926 milijonov din iz združenih energetskih sredstev. To naj bi omogočilo izvedbo I. faze investicije.

V razpravi je bilo precej govora tudi o tem, če mora elektrogospodarstvo financirati investicije tudi za tisto proizvodnjo lignita, ki je namenjen za široko porabo. Velenjčani ga nameravajo letno nameniti za komercialne namene 300.000 ton, ostalega pa namenjajo šoštanjski termoelektrarni. Menili so, da naj bi tudi porabniki lignita namenili določena sredstva za to investicijo. Vsa investicijska dela bodo predvidoma veljala okoli 3 milijarde din, vse investicije, ki so jih zastavili pa bodo veljale okoli

Težave pa nastopajo tudi v Velenju. Tamkajšnja občina še doslej ni izdala lokacijskega dovoljenja za gradnjo. Nesprejemljiva je namreč precej visoka cena za zemljišče. Gradnji nasprotujejo tudi krajanje Pesje, ki nočejo odstopiti zemljišč, če jim ne preskrbe toplovoda. Sklenili so, da bo vse investicije elektrogospodarstva posredovale pri velenjski občini, ker naložba ni pomembna le za Velenje, pač pa za vso družbeno skupnost.

ENERGETSK KRIZA — VEČ RUDARJEV

Energetska kriza, ki jo v glavnem občasno povzroča pomanjkanje nafte in njena vse večja cena, vpliva na večanje proizvodnje premoga. Tako so v Veliki Britaniji znova zaposlili v premogovnikih 30.000 rudarjev.

Ploščo so obrnili. Ni še dolgo tega, ko so zapirali številne premogovnike in odpustili z dela tisoče rudarjev.

POVEZOVANJE Z ZDRUŽENIM DELOM V DRUGIH REPUBLIKAH

Pred nedavnim se je pri Gospodarski zbornici Slovenije konstituiral odbor za sodelovanje slovenskega gospodarstva z gospodarstvi drugih republik in pokrajin.

Delegati energetike so se posebej zavzemali za to, da naj bodo predstavniki energetike v skupnih komisijah za sodelovanje s tistimi republikami, kjer bo težišče sodelovanja. To velja predvsem za Bosno in Hercegovino, Hrvaško in Kosovo.

Naša republika bo namreč potrebovala v naslednjih desetletjih oziroma od leta 2000 dalje, večje količine premoga namesto nafte in njenih derivatov za toplotno energijo in proizvodnjo električne energije. Do leta 1990 bodo potrebe po premogu samo za ogrevanje narasle na 3,5 milijona ton letno,

leta 2000 pa že na 5 milijonov ton.

Slovenska energetika bo v naslednjem desetletju sodelovala tudi pri uresničevanju skupnih projektov za utekočinjenje in vplivanje premoga, da bi si tako iz drugih republik zagotovila ločeni energetski vir.

SKUPNA GRADNJA TE TUZLA B IN KOSOVO B

Naše elektrogospodarstvo bo skupno z elektrogospodarstvom Bosne in Hercegovine in Titovimi rudniki Banoviči, začelo graditi Termoelektrarno Tuzla B. Do konca leta 1980 naj bi opravili pripravljala dela in izdelali investicijsko dokumentacijo za postavitev nove TE, ob njej pa bi tudi odprli rudnik, ki naj bi oskrboval novo TE z rjavim premogom.

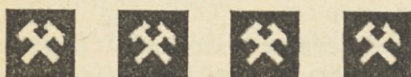
Skupna gradnja TE Tuzla B bo že druga takšna gradnja z vzajemnim sodelovanjem slovenskega in bosansko-hercegovskega elektrogospodarstva. Pripravljala dela bodo veljala 96 milijonov din. Dve tretjini bo nosila Slovenija, eno tretjino pa elektrogospodarstvo BiH oziroma nova elektrarna in rudnik kot delovna organizacija v ustanavljanju. Letos bomo v Sloveniji za ta projekt namenili za začetna dela 21 milijonov din, naslednje leto 25 milijonov, leta 1981 pa 17 milijonov din. Podobna ali enaka delitev dela in financiranja bo tudi v bodoče. Takšnega mnenja so bili na seji poslovnega odbora ISE. Termoelektrarno z močjo 500 MW bodo gradili hkrati z rudnikom, iz katerega bo TE Tuzla B dobila 2,5 milijona ton premoga letno. Elektrarna bo predvidoma pričela obratovati koncem leta 1986.

Sodelovanje bo slonelo tudi na trdnih dohodkovnih odnosih, zato bodo podpisali tudi samoupravne sporazume o združevanju dela in sredstev za gradnjo in poznejše dobave oziroma koriščenje električne energije iz novozgrajene TE. 8 milijard din.

Koncem maja so se predstavniki slovenskega elektrogospodarstva mudili tudi na Kosovu. Namen dogovarjanja je bil, da bi bil prvi 300-MW agregat elektrarne Kosovo B, ki bo pričel obratovati leta 1981, namenjen z delom svoje energije tudi za slovenske porabnike. Način financiranja, cena proizvedene energije in ostalo še ni dogovorjeno. Tudi v tem primeru gre za skupno vlaganje. Upajmo, da prenosni stroški ne bodo tolikšni, da bi zvišali ceno električne energije.

UGODEN RAZVOJ PREMOGOVNIŠTVA V VELIKI BRITANIJ

V nasprotju z večino evropskih sosednjih držav bo Velika Britanija v prihodnjem desetletju od 1980 do 1990 sposobna, da se samostojno preskrbuje z energijo; morda bo razpolagala celo z energetskimi presežki, vendar se bo položaj občutno poslabšal, ko bo sedaj še naraščajoča krivulja nafte in plinske proizvodnje v Severnem morju pričela padati. Tedaj bo Velika Britanija v veliki meri odvisna od razvoja premogovništva in jedrske energije. V ta namen predvidevajo vladni načrti, da se proizvodnja premoga poveča od sedanjih 120 milij. ton na 200 milij. ton letno, delež jedrske energije pa naj bi se dvigal do leta 2000 v mnogo večji meri kot do sedaj. Že danes je proizvodnja električne energije na bazi premoga v Veliki Britaniji s 85 milij. ton letno občutno višja kot v ZRN s približno 32 milij. ton. 75 do 80% celotne britanske proizvodnje premoga se porabi v termoelektrarnah.

Antici Macolič v spomin

V sredo, 2. maja nas je globoko pretresla vest, da nas je po kratki, vendar mučni bolezni za vedno zapustila naša bivša sodelavka, kuharica v menzi, Antica Macolič.

Pred 13 leti se je zaposlila kot kuharica v rudniški menzi v Trbovljah. Prišla je z otoka Raba. V Trbovljah se je spoznala z možem, ki je bil tudi takrat zaposlen pri našem kolektivu. Skupaj z njim sta si ustvarila dom in družino.

Umrla je še mlada, stara

komaj 35 let in zapustila moža in dve nedorasli hčerki.

V petek, dne 4. 5. 1979 smo se od pokojnice poslovili s kratkim poslovnim govorom na otoku Rabu predstavnik DS Pomožna dejavnost Trbovlje in TOZD Separacija Trbovlje ter njeni najožji sodelavci iz menze Trbovlje. Zvesto in dobro sodelavko bomo ohranili v topllem in trajnem spominu!

Jože Pikl

Zahvala

Ob smrti moje žene Antice Macolič, ki je bila zaposlena v rudniški menzi v Trbovljah, se vsem iskreno zahvaljujem za izkazano sožalje, poklonjeno cvetje in poslovilne besede

predstavnik DS Pomožne dejavnosti Trbovlje.

Lepa zahvala velja tudi predstavnikom TOZD Separacija Trbovlje in sosedom.

Ante Macolič

Krvodajalska akcija

Seznam članov kolektiva REKZ, ki so darovali kri v času od 4. maja pa do 25. maja 1979

IZ TRBOVELJ

Avsenak Marjan, Čevka Dominik, Kobal Ignac, Vrbnik Boris, Jesenšek Stanislav, Auflič Stane, Hriberski Jože, Brečko Martin, Fijačko Jurij, Toplak Danijel, Benc Drago, Lesar Srečko, Škrlep Bojan, Gros Branko, Potočnik Martin, Kmetič Drago, Murko Milan, Berčon Ivan, Gerčar Franc, Plahuta Jože, Podobnik Ervin, Potokar Jože, Pucelj Marjan, Potočnik Edvard, Medvešek Adolf, Košir Ivan, Lemberger Anton, Linhart Zdenko, Gros Marjan, Jelen Stanko, Šmid Davorin,

Rajevec Rado, Černivec Milan, Bajc Božo, Jesenšek Boris, Zupančič Janko, Bregar Anton, Grčar Ciril, Goljuf Janez, Žalar Franc, Sladič Anton, Žavbi Ivan, Bec Samo, Selšek Zvone, Gorenc Franc, Podlesnik Ivan, Grah Andrej, Kavčič Andrej, Gostečnik Ervin, Potočnik Jože, Kreže Stojan

IZ HRASTNIKA

Abram Franc, Prosenec Ervin, Zupanc Matjaž, Kostanjšek Ivan, Orač Jurij, Gran Drago, Dečman Miran, Zalaznik Stojan

IZ ZAGORJA

Delič Sakib, Kokalj Rado, Polanec Anton, Kukovec Maks,

Zahirovič Jasmin, Rajner Rajko, Gracar Cveto, Dolinar Jože, Groboljšek Ludvik, Gerečnik Franc, Pliberšek Stanislav.

Tovariši darovalci krvi — hvala vam!

Kadrovske vesti

v času od I. 5. do 31. 5. 1979

ZPT — prihod

TOZD PT: Žalar Franc — kopač, Brkič Abdulah — kop. pom., Gros Branko — kopač, Bagar Jože — vozač, Babič Alojz — vozač, Pavič Andrija — kopač, Čufurovič Šerif — vozač, Hamidovič Mevludin — vozač, Bogojevič Tihomir — kopač, Drugovič Ivan — vozač.

TOZD P Ko: Suljič Nagib — učnik, Sevšek Rupert — kopač, Cvetko Drago — učnik, Gradaščik Nuriya — učnik, Pikel Ivan V. — učnik, Tufekčič Jusuf — kopač, Zupan Iztok — učnik, Mehmeti Zečir — učnik.

TOZD P Oj.: Jovan Vlado — učnik.

TOZD sep Trb.: Planko Franc — strojnik jaška III, Cimperšek Jože — strežaj transp. mehan., Petkovič Dimitrije — tirničar.

DS PD Hr.: Klenovšek Fanika — čistilka.

TOZD RŠC: Macerl Dušan — orodjar.

DS SS ZPT: Mikanovič Alojzija — ek. tehnik — izvaj. obračuna OD, Šuligoj Karla — odpremnik premoga, Pajer Melita — ek. tehnik — mehano-
graf.

RGD — prihod

TOZD RIG: Medič Muradif — pom. kopača, Mujkanovič Sa-

kib — učnik, Alagič Husnija — učnik, Bukovščak Josip — učnik, Momčilović Mile — kopač, Rakič Vlastimir — učnik, Čidič Hasan — kop. pom., Milakovič Nedeljko — dipl. rud. inž., Husejnovič Abid — učnik.

TOZD ESMD: Markovič Mičo — ključavničar, Zupančič Egon — elektromehanik, Šuntajs Bojan — ključavničar.

IMD — prihod

TOZD SIMD: Gorjup Valentin — ključavničar.

SOZD TS TSO: Kos Ladislav — strojni tehnik.

ZPT — odhod

TOZD PT: Gregorčič Anton, kopač — upokojen; Ejupovič Kadir, kopač — spor. prek.; Jakara Slavko, kopač — disc. odpust; Ružičič Milan, kopač — v JLA; Hočevar Leopold, vozač — spor. prek.; Pišek Franc, kopač — spor. prek.

TOZD PT: Kalandar Nuriya, vozač — pren. v posk. dobi s str. podjetja; Maršalek Davor, kopač — spor. prek.; Pfajfar Valentin, kopač — upokojen; Macinovič Milan, kopač — JLA; Bagar Jože, vozač — spor. prek.; Hlade Bojan, vozač — disc. odpust; Nasič Vehid, kop. pom. — spor. prek.; Špajzar Miroslav, vozač — spor. prek.

TOZD P Ko: Grabnar Damjan, kop. pom. — upokojen; Rems Franc II, strojnik pri glav. jašku — upokojen; Osmanovič Redžo, pom. kop. — samov. prek.; Baš Ivan VII, kopač — upokojen; Nurkovič Osman, kop. pom. — JLA; Dolšak Franc, kopač — upokojen; Marušič Avguštin, učnik — spor. prek.; Zahirovič Djevad, vozač — samov. prek.; Šečič Novalija, učnik — samov. prek.; Zahirovič Hasan, učnik — samov. prek.

TOZD PH: Laznik Zdravko, kovinar — upokojen; Selan Alojz, vozač — samov. prek.;

Lapornik Alojz, kopač — samov. prek.; Ojsteršek Jože, kopač — upokojen; Lovrenčič Nikola, učnik — spor. prek.

TOZD Ojstro: Dautovič Čazim, učnik — pren. v posk. dobi s str. podjetja; Odžič Ilija, učnik — pren. v posk. dobi s str. podjetja; Hriberšek Ciril, kopač — upokojen; Zupan Jože, vozač — pren. v posk. dobi s str. podjetja; Kadirič Rešad, učnik — spor. prek.; Tomaš Marko, učnik — spor. prek. DS PD Trb.: Macolič Antica, kuharica — umrla.

TOZD sep. Trb.: Bec Albin, tirničar — upokojen.

TOZD P Kis.: Lovrač Andrej, strež. jam. meh. — upokojen; Klemenčič Slavko, signalist — upokojen.

TOZD RESD Hr.: Mikložič Drago, zun. del. — spor. prek.;

TOZD RESD Zag.: Malič Luka, kovinar — izključen; Kos Ladislav III, strojni teh. — spor. prek.; Marolt Milan, električar — spor. prek.; Perključ Roman, električar — spor. prek.

DS SS: Petarure Eleonora, izvajanje obračuna OD podr. Trbovelj — samov. prek.

TOZD RESD Trb.: Štrus Maks, kopač — umrl.

TOZD sep. Zag.: Bregar Ljudmila, sep. del. — upokojena. DS PD Hr.: Vene Alojz, kopač — umrl.

RGD — odhod

TOZD RIG: Bačič Hamdija, kopač — samov. prek.; Brvar Milan, učnik — samov. prek.; Haramina Branko, vozač — samov. prek.; Koščanski Ivan, rud. nadzornik — samov. prek.

TOZD ESMD: Kepa Martin, kopač — upokojen; Vozelj Janez, ključavničar — JLA.

TOZD Gram.: Kovač Uroš, vzdrževalec strojnih naprav — pren. v pos. dobi s str. delavca.

IMD — odhod

TOZD EIMD: Dobravec Danijel, električar — JLA; Čander Franc električar inv. upok.

TET — odhod

TOZD Proizvodna enota 1: Strgaršek Miha avtomehaničar inv. upok.

TOZD Vzdrževanje: Jerše Leopold, zun. del. — umrl.

SOZD — odhod

DS ASO: Romih Valburga, oskrbnica poč. doma na Part. vrhu — potek pogodbe.

Ljuba Poznič

Zmagala je ekipa TOZD ESMD

Mladinci OOSM DO RGD smo organizirali v soboto, dne 21. 4. 1979, turnir v malem nogometu, v počastitev 60. obletnice ustanovitve ZKJ, obletnice SKOJ in praznika 1. maja.

Turnir se je odvijal na rokometnem igrišču TVD Partizan. Ogledalo si ga je veliko ljudi. Udeleženci turnirja so igrali športno in borbeno in s tem veliko pripomogli, da je turnir uspel. Po končanem tekmovanju je predsednik OOSMS DO RGD Marjan Novak izročil najboljši ekipi pokal v trajno last. Pokal je prijela ekipa TOZD ESMD.

Tekmovanja se je udeležilo 8 ekip, in sicer: GRAMAT, Separacija, IMD, RIG, Premogovnik Trbovlje, ESMD in RŠC, ki je prijavil dve ekipi.

Po končanem žrebanju in tekmovanju so bili doseženi naslednji rezultati:

Prem. Trb. — RŠC (dom) 3 : 2
RIG — GRAMAT 11 : 0
Sep. — IMD 4 : 0

RŠC (del.) — ESMD 1 : 4

Rezultati tekem v polfinalu:

Prem. Trb. — Sep. 5 : 4
RIG — ESMD 4 : 6

V finalu sta se pomerili ekipi Premogovnika Trbovlje in ESMD. Prvi polčas se je po precej izenačeni igri končal neodločeno 1 : 1. V drugem polčasu pa je ekipa ESMD zaigrala zelo dobro. Boljša igra je bila hitro kronana z zadetkom. Dosežen je bil končen rezultat 2 : 1 za ekipo ESMD, ki je tako zasluženno osvojila prvo mesto tega nogometnega turnirja.

Pet najboljših strelcev:

1. Petaver, 5 golov, TOZD ESMD
2. Zagorc, 4 gole, TOZD ESMD
3. Sočič, 3 gole, Premogovnik Trbovlje
4. Rancinger, 3 gole, RIG
5. Kože, 3 gole, RIG

Rajko Klemenc

Stara rudarska svetilka v rudarjevih rokah.

FUMOR

in anekdote

Francka je noseča in oče vpije nad njo - »Kdo je krivec?«
»Kako naj jaz to vem?« joka Francka. »Saj sam veš, kako sem kratkovidna!«

Jože pride v modno trgovino. »Dva para nogavic prosim.«
Prodajalka pravi - »Ali za vašo ženo, ali bi radi kaj boljšega?«

Zadnjič sem vprašal neko na novo poročeno ženo - »Ali vaš mož ponoči kaj smrči?«
»Ja, kako pa naj to vem?« je rekla, »saj sva šele tri dni poročena.«

Glasilo Srečno izdaja SOZD Rudarski elektroenerget. kombinat Zasavje, 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno.

Glasilo ureja uredniški odbor: Hinko Jazbec, Emil Kohne, dipl. inž., Tine Lenarčič, Janez Oberžan, Anton Pikš in Miro Suštar. Odgovorni urednik Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Tehniški urednik Tine Lenarčič
Naklada 3.200 izvodov.

Za člane kolektiva SOZD REK Zasavje je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Tisk KTL TOZD TIKKA Trbovlje.

